

**MAREC
2002**

OBVEZNI
IZVOD

Foto Janez Eržen

Foto AP

Foto AP

**Tema meseca:
KAKO ŽIVETI Z
ROMI?**

**Obnova športne
dvorane šele
poleti**

**25 let
ribniškega
društva
invalidov**

GLASILO OBČINE RIBNICA
29. MAREC 2002, letnik VI št. 3

REŠETO

VABILO NA PLES

Letošnja pomlad ponuja novo možnost za vse, ki bi želeli zaplesati v odrasli folklorni skupini in tako ohranjati ribniške in druge folklorne plese.

Slišali smo, da nekatere že zelo srbijo pete! Prijave in podrobnejše informacije dobite na telefonski številki:
01/836 97 33

KUD Gallus Ribnica

KUD SV. GREGOR VABI!

Tudi letos se bomo predstavili člani dramske skupine KUD-a Sv. Gregor. Pripravili smo vam veseloigro Kontrolor spalnih voz.

Videli bomo, kaj se lahko zgodi, če imamo svojo okolico za preveč lahkoverno. Zapletov in humorja tako v komediji ne manjka. Glede na ponujene termine vas vabimo, da si predstavo ogledate v Ribniški dolini vsaj enkrat.

Predstave:

- **Sobota, 6.4. ob 20. uri**, kulturni dom Sv. Gregor
- **Nedelja, 7.4. ob 20. uri**, kulturni dom Sv. Gregor
- **Petek, 12.4. ob 20. uri**, dvorana centra Ideal Ribnica
- **Sobota, 13.4. ob 20. uri**, dvorana OŠ Sodražica
- **Petek, 19.4. ob 20. uri**, dvorana centra Ideal Ribnica
- **Sobota, 20.4. ob 20. uri**, dvorana OŠ Dolenja vas

Organizatorja:

KUD Sv. Gregor in JSKD OI Ribnica

JSKD OI Ribnica in Društvo mažoret in plesalcev Ribnica
vabita na ogled

VII. DRŽAVNEGA PRVENSTVA ZVEZE DRUŠTEV MAŽORET IN TWIRLL TEHNIK SLOVENIJE,

ki bo 27. aprila 2002
v dvorani Športnega centra.

Razpored tekem:

- Ob 10.30: solisti in dueti
- Ob 12. uri pester plesni program
- Ob 13. uri: skupine

Sodelujejo skupine iz Medvod, Ljubljane, Sodražice, Ribnice in Kočevja.

Novice iz doline

- Jubilej društva invalidov **4**
 Bivši guverner o finančni nestabilnosti **5**
 Razpis za športno dvorano ponovljen **5**

Tema meseca

Kako živeti z Romi?

"Smo miroljubni ljudje, ki si v okolici svojega doma želimo miru in varnosti. Nismo "nastrojeni" proti nobeni etnični skupini, toda v primeru Romov, ki živijo v naselju Lepovče, se počutimo kot drugorazredni državljani, saj imamo občutek, da lokalna skupnost - Občina kot druge državne institucije, pristojne za reševanje teh problemov, ne naredijo nič."

Dr. France Arhar

Kulturne drobtinice

- 120 otrok zaplesalo folkloro **8**
 V kraljestvu kondorjev in neviht **9**
 Velika noč podeželskih žena **10**

Protestni zbor

Razpise in pomembna obvestila

pregledujte od strani 16 do 26

Zabavne strani na strani 23.

Odmeevi

- Srednja šola v Ribnici **28**
 Kapitalizem samo za predrzne?

Bralki pišejo

- Imejmo do medveda pravičen odnos **29**
 Nekaj malega o lisici
 Čigava je ribniška himna?

Od vasi do vasi

- Prva poljanska razstava **31**

Pogovor iz šolskih klopi

- Naša gostja je bila Joža Abrahamsberg **32**

Športni utrinki

- Športna zveza ima novo vodstvo **36**
 Ribniški študenti dolenjski prvaki

**MEDOBMOČNO
 LINHARTOVO
 SREČANJE
 AMATERSKIH
 GLEDALIŠČ**

**20. in 21. april,
 dvorana IDEAL,
 Ribnica**

**Organizator:
 OI JSKD, Ribnica**

II 5883

0 2009/2128

Joža
 Abrahamsberg

Jubilej Društva invalidov Ribnica

V 25 LETIH ČLANSTVO NARASLO OD 95 INVALIDOV NA 404

Novi predsednik je na jubilejnim občnem zboru, ki je bil 9. marca, postal Alojz Mihelič. Pozornost bo v letu 2002 usmerjena v integracijo težkih in nepokretnih invalidov, osebno in socialno pomoč članom, ohranjanje zdravja invalidov in zagotavljanje posebne pomoči socialno ogroženim invalidom.

V Društvu invalidov, ki zajema področje Ribnice, Loškega Potoka in Sodražice, so se v vseh 25 letih delovanja zvrstili le štirje predsedniki: prvi je bil Stane Goršič, ki je takrat vodil 95 - člansko družino pretežno delovnih invalidov, društvo pa se je v prvem letu ukvarjalo z uveljavljanjem pravic pri delu, upokojevanjem invalidov, manj pa s socialo. Goršiču sta v predsedovanju nato sledila zdaj že pokojna Mirko Fegic in Vinko Kersnič, zadnji mandat pa Vladimir Mihelič. Slednji je vodenje nasledniku Alojzu Miheliču prepustil ravno na občnem zboru, ki je bil poleg jubilejnega tudi volilnega značaja. V gostišču Pugelj se je zbrala pisana družina 160 invalidov, z navzočnostjo pa so zbor počastili tudi ribniški in sodraški župan ter predsednik ribniškega Lions kluba.

Župana ob podeljenih plaketah za častno članstvo. Ribniški, Jože Tanko, je v pozdravnem nagovoru dejal, da želi občina z domom za celodnevno bivanje 24 težkih invalidov ter prizadevanjem za dom starejših dokazati, da so invalidi enakopravni člani ribniške družbe. Sodraški župan Andrej Pogorelec pa je dejal, da bo prve korake napravila ravno Občina kot taka in odstranila fizične prepreke pri vstopu v stavbo, da bo invalidom olajšala dostop.

Vsem omenjenim je bilo v znak podpore in dobre sodelovanja podeljeno tudi častno članstvo. Le-tega je bila deležna tudi občina Loški Potok, vendar se potoški župan srečanja ni udeležil, Vladimir Mihelič pa je pripomnil, da upa, da bo ravno s to občino sodelovanje v prihodnje boljše, kot je bilo.

Na boljše čase upa tudi Miran Kranjc, predsednik Zveze društev invalidov Slovenije (ZDIS), ki je udeležence pohvalil za zgledno prostovoljstvo in

pionirsko delo pri ustvarjanju nekaterih programov. Ribniški invalidi so člani 50.000 - glave množice slovenskih invalidov, ki jih bremenijo podobne težave, je dejal Kranjc.

"Smo v pričakovanju sprememb invalidnega varstva, hud problem pa je naraščajoča brezposelnost delovnih invalidov, saj znaša že okrog 20 do 30 odstotkov vseh brezposelnih oseb." Zato bo aktivnost ZDIS-a usmerjena v dvig zaposlenosti invalidov ter njihovo bolj enakomerno integracijo v družbo.

Težave, ki tarejo ribniške člane, pa so še vedno povsem praktične narave, je povedal Vladimir Mihelič, zato bo društvo veliko truda vložilo v dve akciji: v zagotavljanje večje varnosti invalidov na cestno - prometnem področju, kar pomeni odstranitev tehničnih ovir na javnih površinah, ter poseben parkirni prostor. Inicijativno pismo za podporo je bilo vsem trem županom že poslano. Precej moči pa so po Miheličevih besedah pripravljene invalidi vložiti tudi v ureditev projekta ribniške občine za celodnevno varstvo invalidov. Sicer pa društvo skrbi tudi za sproščeno vzdušje z raznimi srečanji, kot je na primer tisto, ki je bilo lanskega avgusta v Lazcu, kjer se je zbralo 30 težkih invalidov. Člani se redno odpravljajo na enodnevnne izlete, kot sta bila na primer Izola in Čateške toplice, pogosto pa se skupaj odpeljejo tudi po nakupih. 49 jih je lani letovalo na Malem Lošinju in uživalo tamkajšnji zdravilni zrak, medtem ko je rekreacijska

"Hvala, to je veliko presenečenje," je ob darilu društva dejal sedaj že njegov bivši predsednik Vladimir Mihelič. Podarili so mu sliko Ribničana, avtorja Dušana Matoha, v kateri je Mihelič videl posebno priznanje, saj mu Ribničan pomeni "garača, katerega ura se nikdar ne ustavi, vse dokler ne pride do smrtne postelje."

dov, pa bo zahteval 3, 6 mio SIT. Dober milijon tolarjev bo prispevala ZDIS, ostalo pa bodo prispevale občine ter donatorji, je dejal Mihelič. Pred kulturnim programom tistega jubilejnega dne je bilo dolgoletnima članoma Francetu Lesarju in Anici Grbec podeljeno priznanje ZDIS-a, Miran Kranjc pa ga je izročil tudi društvu. Bronasti znak ZDIS-a sta dobila Ciril Rus in Anton Vovko, zlati znak pa Stane Goršič.

Tekst in foto
Alenka Pahulje

BIVŠI GUVERNER PROTI PRODAJI NAJVEČJE SLOVENSKE BANKE TUJCEM

Dr. France Arhar je eden redkih slovenskih avtoritet, ki jim je zaradi njihovih izkušenj in rezultatov dela s področja gospodarstva in financ vredno prisluhniti, je obiskovalce v pogovor z njim uvedel njegov sogovornik, kmetijski minister Franci But. In Arhar je dejal, da ni primera v Evropi, da bi se tujcem prodajale zdrave banke, ki imajo več kot pol trga v rokah, kot je to v primeru Nove ljubljanske banke.

ma. Tudi inflacija se je povišala, je dodal. Zgodovinski rekord v stabilnosti je sicer država doživela konec junija 1999, pred uvedbo davka na dodano vrednost, "zdaj pa nam življenje dikтира tuji trg".

Pri prostih pretokih denarja pa ni enostavno voditi monetarne politike, še posebej v svetu, ki je finančno nestanovitno. Cene finančnih produktov (npr. obrestne mere) v bankah, zavarovalnicah in na bančnih trgih niso stabilne, zato svet pretresajo bančne in finančne krize. Kadar nastane bančna kriza, se v zagaati najde tudi sama država, saj mora sanirati krizo, je dejal bivši guverner. Stroški za sanacijo pa so zelo veliki, zato se pogosto znajde pred dilemo, ali sploh dati 'velikemu' denar, da se reši. Take banke se namreč

zavedajo, da so močne in so se zato spustile v večja in nevarna finančna tveganja. Če se jim načrt poruši, spravijo v težave vse, ki so jim zau-pali. Ni treba daleč po zgled. Razvpit je nedavni primer hrvaške Riječke banke, ki jo je tujec pre-pustil oblasti, potem ko je iz nje pobral ves svoj kapital. Zato največji finančni posredniki-banke nikoli ne bi smeli biti v tujih rokah, je poudaril Arhar. Tako tudi ne Nova ljubljanska banka, ki ima v rokah več kot pol slovenskega trga.

Bivši guverner se je dotaknil tudi vprašanja o vstopu v monetarno unijo, ki se mu zdi veliko bolj težaven kot sam vstop v Evropsko unijo. Maastrichtski kriteriji namreč vstop v monetarno unijo pogojujejo z višino javnega dolga, proračunskega primanjkljaja, inflacije in dolgoročni obrestnimi merami. "A Slovenija že od leta 1997 v javnih finančah drvi v negativno smer in nima izravnane proračuna."

Minister But je gosta povprašal tudi o njegovem pogledu na zadnjo zdravniško stavko. To Arhar ocenjuje kot negativno. "Vsaka stavka prinaša nemir na trg, dodatne stroške in negotovost," je dejal Arhar, ki upa, da bo prevladal razum in bodo vsi vpleteni dojeli pomembnost zmožnosti, kajti če nimam, kje vzeti?

Bivši guverner, ki se zaveda, da se vse več Slovencev sprašuje, kam bi naložili svoj denar, da bi ga dobili nazaj vsaj toliko, kolikor so ga vložili, pa javnosti še ni želel zaupati, ali namerava kandidirati za predsednika države.

Tekst in foto A. Pahulje

RAZPIS ZA OBNOVO DVORANE ŠC BO TREBA PONOVI

Podjetje SCT se je pritožilo na razpis za izvajalca obnove, zato bo treba razpis ponoviti, obnova pa se bo zavlekla najmanj za tri mesece

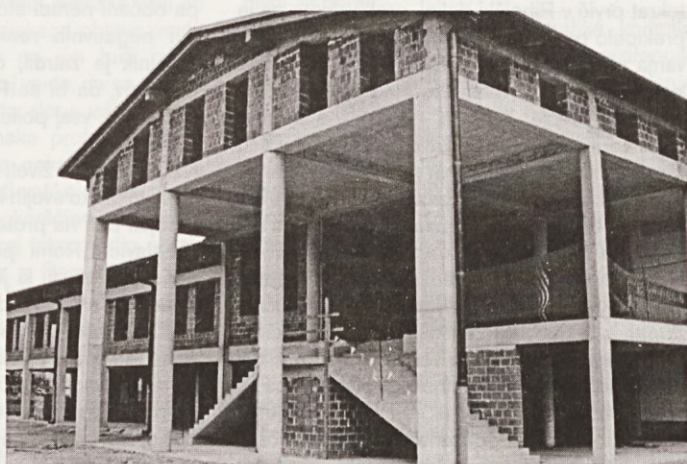
Prvotni načrt, po katerem naj bi se obnova osrednje dvorane v športnem centru začela v začetku maja, se je izjalovil. Podjetje SCT d.o.o., Ljubljana, ki se je lanskega oktobra tudi javilo na javni razpis za izvajalca del, je vložilo zahtevek za revizijo razpisnega postopka. SCT namreč na razpisu ni bil izbran; najugodnejši ponudnik je bil po mnenju Občine podjetje Gramiz d.o.o. iz Kočevja.

Državna revizijska komisija je razpis že razveljavila, kljub temu da je večino od štirih pritožbenih točk SCT zavrnila. Tako je po mnenju državne komisije zapisnik o javnem odpiranju ponudb točen, sklep o izbiri ponudnika tak, kot ga predvideva zakon, računске napake popravljene s soglasjem ponudnikov, ponudbena cena pa je bila v skladu s pravili javnega naročanja. Komisija pa se je strinjala s pritožbo SCT, da je izbrani ponudnik "ponudil povsem nerealen rok izvedbe javnega naročila, saj je v svoji ponudbi navedel 165-dnevni rok, ostali ponudniki pa so ponudili rok med 342 in 640 dnevi." Občina je izbirno argu-

mentirala s tem, da "tako ali tako najugodnejše ponudbe ni vrednotila po roku izgradnje, ki ga je v ponudbeni dokumentaciji navedel izbrani ponudnik, ampak je pri ocenjevanju upoštevala rok 590 koledarskih dni, ki ga je sama izračunala na podlagi priloženega terminskega plana ponudnika". Tako vrednotenje in nejasno postavljena merila so po mnenju komisije nesprejemljiva, prav tako pa Občina ni določila skrajnega roka izvedb javnega naročila. S tem je med posameznimi ponudniki nastal velik razkorak pri rokih izgradnje. Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil je tako 6. marca razveljavila razpis, saj je Občina po njenem mnenju samovoljno spremenila rok izgradnje in tako iz neustrezne ponudbe naredila ustrezno. Ker je državna

komisija zahtevku CT za revizijo postopka ugodila, bo morala Občina poplačati še 400.000 SIT sodnih stroškov.

Predvsem pa se bo zavlekla obnova dvorane. Najzgodnejši termin za nov začetek obnove bi tako po županovem mnenju bil med 10. in 20. julijem, vendar le, če na razpis, ki bo ponovljen v teh dneh, ne bo pritožb. Obnova osrednje dvorane, ki bo usposobljena tudi za mednarodne tekme, dokončanje prizidka in ureditev okolice s parkir-

išči je nasploh ena največjih investicij med občini, ki so po velikosti in proračunskih zmogljivostih podobne ribniški, je dejal župan, stala pa bo vsaj 700 mio SIT. Do sedaj je bilo zanjo porabljenih 105 mio SIT.

Tekst in foto A. Pahulje

189

Lepovčanov in ostalih, ki so prvega marca prispeli na protestni zbor v gostišče Pugelj, je podpisalo zgoraj navedeno peticijo, da bi na ta način opozorili javnost na svoje nestrinjanje s politiko, ki jo glede Romov v Lepovčah vodi lokalna skupnost. Večinoma je s tem mišljena Občina kot institucija, pa tudi vrsta tistih, ki so po mnenju podpisnikov pristojni za reševanje te problematike. Tako so protestniki peticijo naslovili tudi na ministrstva za: notranje zadeve; delo, družino in socialne zadeve; okolje in prostor in na Urad za narodnosti.

Tako množično zborovanje proti Romom je bilo tokrat prvič v Ribniški dolini, prebivalcem pa je prekipelo po več kot 20 letih prisiljenega sobivanja z Romi. Takratna oblast jih je z izgovorom 'samo začasno' naselila v Lepovče in na Nemško Brezje. A Romi nikakor ne morejo živeti neposredno ob obrtni coni, je menil Franc Oražem, ki je zbor sklical in ga v imenu krajanov tudi vodil. Eden izmed glavnih povodov za sklic zbora je bila tudi nejevolja nad govorico, da naj bi župan brez soglasja krajanov napeljal vodo Romom v Lepovčah, potem pa bi se na opremljeno lokacijo preselilo vse Rome v občini. Župan je te govorice zanikal in dejal, da takšnega posega brez soglasja večine krajanov nikoli ne bi odobril. Iskanje večinskega soglasja pa se je do sedaj sploh izkazalo za jalovo početje. Tega nikoli ne bo, oddaljene lokacije, kjer Romi ne bi bili tako moteči, pa po županovem mnenju tudi ni. Zamisel Lepovčanov, da bi se preselilo vsaj agresivne Rome, zanj tudi ni sprejemljiva. "Gre za 3 mladoletne otroke in jih ni možno izseliti."

Dejstvo, da velike in male tatvine ter izsiljevanja izvajajo večinoma res samo trije mladoletniki, stari 13 in 14 let, je potrdil tudi komandir rib-

niške policijske postaje Mirko Ješelnik.

Težava je v tem, ker so mladoletni in zato niso kazensko odgovorni, tako da policija le oddaja poročila okrajnemu tožilstvu in Centru za socialno delo. Bolj kot njihova preselitev na oddaljeno lokacijo bi bila morda primerna njihova namestitve v prevzgojni dom. Zaradi nasilniške trojice se je konec januarja s starši otrok sestal tudi Svet za varstvo občanov in od takrat naj bi se po zagotovitvi policijskega komandirja stanje precej umirilo. Ješelnik tudi poziva občane, da vsi, ki jih Romi kakorkoli oškodujejo, le-te tudi prijavijo na policijo. Če gre za kaznivo dejanje, mora oškodovanec navesti tudi svoje ime, kar pa občani neradi storijo, saj se bojijo morebitnih negativnih reakcij Romov. A komandir Ješelnik je zatrdil, da v zadnjih letih ni bilo primerov, da bi se Romi po prijavi znesli nad občani oz. vsaj policija te povratne informacije nima.

Kako težko je živeti z Romi, pa so prebivalci Lepovč preko svojih lastnih primerov in izkušenj navajali tudi na protestnem zboru. Še največje preglavice Romi povzročajo ravno lastniku gostišča Pugelj, ki je njihov najbližji sosed. Iz skladišča so mu odnesli že za 143.000 SIT pijače, otroci so vseskozi okrog gostišča in nenehno kričijo opolzke pripombe, ciganski psi pa vsepovsod puščajo svoje iztrebke, se je potožil Pugelj. Trdi tudi, da se policisti Romov bojijo, "saj pridejo na parkirišče, v tabor si pa ne upajo."

Fizične grožnje je moral kar nekajkrat prestajati tudi Janez Gorše, ki ima v bližini tabora svojo parcelo, pot do nje pa vodi ravno skozi tabor. Na cesto so mu postavljali prepreke, ga obmetavali s kamenjem in mu celo grozili s pištolo. Dejstvo, da so Romi oboroženi s strelnim orožjem, je nasploh problematično. Za orožje

ve tudi policija, ki po zagotovitvi komandirja nekajkrat na leto opravi preiskavo v romskih taborih. V lanskoletnem streljanju so tako policisti odkrili 2 pištoli in eno puško. Za nože, ki so eno glavnih romskih nasilnih pripomočkov, pa policija nima pristojnosti, saj ima hladno orožje lahko vsak prebivalec, je dejal Ješelnik. Nasploh veliko več kaznivih dejanj povzročajo mladoletni Romi. Med 300 kaznivimi dejanji, ki so bili v Ribnici zabeleženi lani, so jih dobrih 25% (kar je povprečje tudi v ostalih dol. občinah) povzročili Romi, v okviru teh odstotkov pa jih je kar polovico zagrešila mlada romska populacija, ki ji obstoječi zakon ne more nič. Zakon je nasploh pisan tako, da je vsem institucijam zvezal roke, rešil pa ničesar. Policija nima več takšnih pooblastil, kot jih je nekdaj imela, in želje mnogih, da bi vsake toliko časa vstopila v tabor in naredila red, ostajajo le pobožne. Vsako razmišljanje, da bi Rome getoizirali na kaki oddaljeni lokaciji, naleti na neodobravanje države, češ da prebivalstvo zganja homofobičnost in da krati Romom osnovne življenjske pravice. Zato na kako smiselno pobudo za rešitev problema čaka tudi župan, ki je ponovno pozval vrsto pristojnih institucij, da prikažejo svoje probleme z Romi in morda nakažejo celo izhod iz problematičnega položaja. Na prihodnji seji občinskega sveta bo namreč morala občinska uprava ponovno ponuditi neke sprejemljive predloge za sobivanje z Romi, kar so zahtevali nekateri svetniki, pa tudi prebivalci Lepovč. Dosti drugačni predlogi, kot jih je župan Jože Tanko svetnikom že predstavil, pa tudi tokrat ne bodo. Župan pravi, da bo najverjetneje le obelodanil obstoječe stanje, "za katerega pa vsi vemo, da je težko in problematično". Vse se ustavi pri odgovoru na vprašanje: Kam namestiti Rome?

Prebivalci Ribnice, ki smo se podpisali pod to protestno noto, se ne strinjamo s tem, da občina Ribnica izvaja kakršnekoli posege na prostoru, kjer so začasno nastanjeni Romi. Romi, ki so naseljeni v Lepovčah, so imeli stanovanja z električno in priklopom na javni vodovod na Knafljevem trgu. Ker poskus socializacije ni uspel in je življenje z njimi postalo nezno, so jih začasno preselili v obrtno cono Lepovče, bivšo veterinarsko postajo, ki je bila ob njihovem prihodu opremljena tako z vodo kot z električno. Romi so svoje dobrine zelo hitro uničili. Ta začasna naselitev Romov v Lepovče traja sedaj že več kot 20 let. Njihov način življenja in njihova dejanja močno ogrožajo naše domove, otroke, kakor tudi naša življenja. Dnevno prihajamo v konflikt zaradi: napadanja in izsiljevanja naših otrok s strani romskih

otrok (terjajo denar, mobilne telefone...); kraje in poskusi kraj s strani Romov v stanovanjskem naselju, kakor tudi v obrtni coni; ogroža nas krdelo romskih psov; vožnja in divjanje Romov, tudi mladoletnih, z neregistriranimi avtomobili; vztrajno razmetavanje zabojnikov za smeti; večdnevno veseljačenje in norenje pozno v noč. Smo miroljubni ljudje, ki si v okolici svojega doma želimo miru in varnosti. Nismo "nastrojeni" proti nobeni etnični skupini, toda v primeru Romov, ki živijo v naselju Lepovče, se počutimo kot drugo-razredni državljani, saj imamo občutek, da lokalna skupnost - Občina in druge državne institucije, pristojne za reševanje teh problemov, ne naredijo ničesar. Imamo občutek, da manjšina lahko strahuje večino, in je zato še dobro nagrajena z različnimi finančnimi pomočmi. Zavedamo se, da imamo vsi državljani RS pravico do osnovnih življenjskih dobrin. Toda tej etnični skupini Romov pri nji-

hovi socializaciji ne pomaga nobena dobrina, saj jih le uničujejo. Nihče jih ni navadil uporabljati in ceniti teh dobrin. Razkorak med Romi in nami je vedno večji. Zaradi težav, ki smo jih našli v zgornjih točkah, spodaj podpisani krajanje Ribnice protestiramo in zahtevamo od lokalne skupnosti in drugih državnih institucij, da se loti celovitega reševanja romske problematike. Za neprilagodljive Rome naj poišče v soglasju z občani bolj mirno in odmaknjeno lokacijo, kjer bodo imeli tudi Romi več svobode in ne bodo za okolico tako moteči. Pri reševanju te problematike smo pripravljene aktivno sodelovati. Prostor, ki bo sprejet s soglasjem vseh vpletenih v ta problem, naj se ravno tako komunalno opremi z našim denarjem - denarjem davkoplačevalcev.

Krajanje Lepovč

KAKO ŽIVETI Z ROMI?

Zaradi statusa sedanjih lokacij, ki sta obe nelegalizirani, se Občina ni mogla javiti niti na razpis Ministrstva za gospodarstvo v mesecu februarju 2002. Tako za projekt reševanja bivanjskih razmer Romov ne bo dobila finančne pomoči iz državnega proračuna. Kolikor se bo ta pogoj pri razpisih nadaljeval, se tudi klobčič možnih rešitev ne bo razvil. Po 20 letih 'črnega' naseljevanja, a ob sedanjih ostrih pogojih bosta tako Nemško Brezje, kjer Romi živijo pod električnimi daljnovodi, kot Lepovče, ki so sredi industrijske cone, težko dobila legalen status. Živa je tudi ideja, da bi Rome preselili v Glažuto, v opuščene in razpadle objekte, vendar naselje leži v potoški občini. A tudi ta problem se da rešiti, je menil poslanec Janez Drobnič, saj so Romi skupna zapuščina nekdanje skupne občine. Na dan so prišle tudi zamisli, da bi Rome v Lepovčah preselili višje in globlje v Malo goro, a župan meni, da bi bile tudi tu težave z legalizacijo, ker bi bilo romsko naselje sredi gozda.

Dobrodošlo pa bi bilo, da se potreb po boljšem in bolj prilagojenem življenju v družbi zavejo tudi ribniški Romi, ki naj bi jih bilo okrog 100. Ne samo da poskušajo uresničiti zamisel o ustanovitvi društva, marveč da poleg pravic, ki jim pripadajo, sprejmejo tudi dolžnosti. Na ta način jih bo tudi družba lažje sprejemala kot etnično skupino, ne pa da se poleg nje počuti drugorazredno, na kar so ponovno opozarjali prebivalci Lepovč. Začne se pri malenkostih, od tega, da se Romi vozijo z neregistriranimi avtomobili in jih policija premalokrat lovi ali zaloti, do tega, da avte vozijo otroci. Policija jih je menda celo nekajkrat ujela pri prekršku, toda ni mogla dokazati, da so starši vozilo dali otrokom v uporabo, tako da tudi kazni ni bilo. Država bi morala po mnenju nekaterih prebivalcev tudi

krepro znižati višino socialnih doklad in jih tudi ostro pogojevati z vključitvijo romskih otrok v vrtnice, šole...

Res je tudi, da Romi ne bodo mogli stopiti na pot prilaganja, če bodo okrog hodili umazani in smrdeči zato, ker nimajo niti vode. "Romi so depriviligirani s tem, ko nimajo niti osnovnega komunalnega standarda, nihče jih noče zaposliti (razen Komunala), pa tudi v izobraževanje niso vključeni", je dejal župan. Toda ta zavozlani vozil glede umestnega obravnavanja romske skupnosti, s katerim se v končni fazi ubadajo marsikje po srednji Evropi (Madžarska, Slovaška, Romunija), bo treba razplesti. Lepovčani in prebivalci Nemške vasi so upravičeno naveličani stihijnega obravnavanja problematike, presedajo pa jim tudi izjave funkcionarjev v stilu: "Pa saj veste, da se z Romi nikakor ne da...". Ravno ta slepa vdaja v pregovorno neresljivost romske problematike je pripeljala do tega, da so nekateri stanovalci pripravljene celo postavljati vaše straže ali pa izvajati državljansko nepokorščino, če bosta država in Občina še naprej tako medlo obravnavali problem sobivanja z Romi. V njihovo socializacijo se doslej ni kaj dosti vlagalo, in tako so v teh 20 letih zrasle cele generacije Romov, ki jih ni nihče sistematično učil prilaganja družbi.

Država, ki bi morala prva začeti reševati položaj, se boji evropske skupnosti, saj jo je ta v primeru ravnanju z Romi že obdolžila kršenja človekovih pravic, zato težavo raje preloži na srce lokalnim skupnostim.

Te pa zaradi majhnih proračunskih zmognosti Romom ne zmorejo zagotoviti niti osnovnih bivanjskih pogojev, saj je ta etnična skupnost večidel poseljena po revnejših dolenjskih občinah. Vlada republike Slovenije je sicer šele leta

1995 sprejela poseben Program ukrepov za pomoč Romom, ki je še vedno aktualen, "žal pa se predvsem zaradi premajhnih sredstev iz proračuna Republike Slovenije prepočasno uresničuje", je 'politiko zvezanih rok' poskušal pojasniti Janez Obreza, direktor Urada za narodnosti. Po tem programu so prizadevanja državnih organov in občin usmerjena predvsem v urejanje bivalnih razmer, njihovo preživetje preko prejemanja socialnih podpor in drugih oblik pomoči, v zagotavljanje možnosti za izobraževanje, vse bolj pa tudi za razvoj lastne kulture, informiranja, ohranjanja lastne identitete in politične participacije Romov na lokalni ravni, je dodal.

Državi bi v reševanju problematike koristila večja samoiniciativnost in samoorganiziranost Romov, saj okolje brez njihovega sodelovanja ne more ničesar spremeniti na bolje. Vodstva romskih društev so že v 12 občinah postala sogovornik občin (nedavno tega je bilo ust. tudi v Kočevju). "Žal kljub dogovorom na posebnem sestanku v Ljubljani, ki je bil 5. oktobra 2000 na Uradu Vlade RS za narodnosti, v Ribnici Romi niso ustanovili svojega društva," je dejal Janez Obreza, direktor Urada. Obeta pa se še ena zakonska sprememba. V postopku v državnem svetu sta pravkar Zakon o evidenci volilne pravice in Zakon o lokalni samoupravi, ki bosta zagotovila možnost volitev svetnika iz vrst Romov v občinske svete, je dodal Obreza. Država je palico spet začela gristi z napačnega konca. Rome bi spravila v politiko; verjetno taiste, ki jim doslej ni uspela dati ne vode, ne strehe nad glavo in jih ne zna spraviti v red niti z enim zakonom.

*Tekst in foto
Alenka Pahulje*

MED DUNAJEM in VZHODNIM SVETOM

Anton Levstek, magister teologije, doma iz Dolenje vasi, že 15 let živi na Dunaju. Tam vodi najstarejšo slovensko ustanovo na Dunaju, ki se imenuje po ribniškem rojaku Luki Knafliju (Knafljeva ustanova) ter slovenski kulturni center Korotan.

Pred domačimi ljudmi je vedno najtežje nastopati, je dejal Anton Levstek (na fotografiji desno)

Med študijem je živel štiri leta v Jeruzalemu in tako bližje spoznal vzhodni svet, o katerem nam bo predaval, je bilo zapisano v vabilu Kluba prijateljev Mikove hiše. In nas je kar samo vleklo v Miklovo hišo, kjer se je 1. marca 2002 zbralo zares veliko ljudi, željnih novih spoznanj in pogledov.

Mag. Anton Levstek se je v začetku res veliko zadržal pri svojem delu na Dunaju, ki zajema ne samo vodenje dveh ustanov, ampak se trudi dati

Slovenem na Dunaju tudi mesto v kulturnem življenju. Prav tako pa postane s tem velik promotor Slovenije in njenega naroda.

Vedeli smo, da Levstek na Dunaju vodi kulturni center Korotan, veliko pa jih ni vedelo, da od leta 1993 vodi tudi Knafljevo ustanovo, ki pomaga slovenskim študentom in profesorjem na Dunaju. Odprl se je tudi slovenski znanstveni inštitut, ki skrbi za izmenjavo strokovnjakov iz znanstvenih in kulturnih krogov. Slovenci se sicer ne moremo meriti s svetom s kvantiteto, zato pa se lahko s kvaliteto. Na Dunaju trenutno živi okoli 3000 Slovencev, in skoraj z vsemi ima Levstek stike - ali preko kulturnih dejavnosti, ki se jih udeležujejo v Korotanu, ali preko Knafljeve ustanove. Le-ta nosi ime po Luku Knafliju, po rodu iz Ribnice. Bil je duhovnik, ki je živel v 17. stoletju. Služboval je v

Ribnici, Ljubljani, Stični, Gradcu in na Dunaju, kjer je bil stolni kanonik in profesor ter nato dekan velike dekanije. Pridobil si je veliko premoženja, a je vsega zapustil za sklad kranjskim študentom.

Zagotovo si zasluži Knafelj večjo pozornost, ne samo Ribničanov, ampak tudi Slovencev, saj če ne bi ta ustanova izšolala toliko slovenskih študentov na Dunaju, kot jih je (preko 3000), bi se nam zagotovo pisala drugačna zgodovina, je menil Levstek.

Nato pa nam je magister Levstek predstavil svoj pogled na vzhodni svet, (ki se bori za svojo identiteto) prepleten z dejstvi današnjega časa in zgodovino. "Sprehodil" se je preko Jeruzalema, Betlehema, religij, različnih kultur, druge svetovne vojne... do današnjega stanja, kjer je zagotovo boj Palestine in Jeruzalema neenakopraven. Zagotovo je zaustavitev nujno potrebna, toda vprašanje je, kdaj in kako, je dejal. Na vse dogajanje imajo velik vpliv tako tudi ameriški Židje, ki pogojujejo politiko, saj je Bush ravno njim dal največ koncesij. V Izraelu pa so trenutno močni ruski Židje, ki tempirajo rusko politiko.

Kaj pa medverska nestrpnost, ki izhaja iz prepričanosti v pravilnost svoje vere? se je vprašal Levstek. Kako bo šel ta fenomen naprej? "Zgodovino je potrebno razlagati enako, toda če samo pogledamo pri nas Soško fronto, jo Italijani razlagajo za sebe kot herojsko dejanje, za Slovence je to en sam "velik grob", za Avstrijce pa globok poraz. Torej različni narodi, udeleženi v dejanjih zgodovine, gledajo na zgodovino res različno, ker bi jo radi razlagali na zase pravi način. Tako je tudi tu. Težko je pa to ustaviti, čeprav vemo, da je edino smiselno reči, tako je bilo in nič drugače - je pa boleče za stran, ki ostane prizadeta, je razlagal Levstek.

Odgovoril je še kar na nekaj zvedavih vprašanj iz množičnega občinstva. Žal pa je kar prehitro minil čas za vse razlage, podrobnosti in poglobljanja v vzhodni svet, njihovo kulturo... Upajmo na še kakšno predavanje, dovolj časa za diskusijo in razpravljanje.

Zdenka Mihelič
Foto AP

120 OTROK ZAPLESALO FOLKLORNE PLESE

Oder centra Ideal je bil ravno pravšnji za 6 gostujočih skupin, a skorajda premajhen za množico otrok, ki se je ob koncu medobmočne revije otroških folklornih skupin zbrala na njem za skupinski posnetek.

Ribniška območna izpostava Javnega sklada za kulturne dejavnosti je tako srečanje priredila že drugič zapored, nanj pa so tokrat svoj napredek prišle pokazat skupine izpostav iz osrednje slovenske regije: Logatec, Ljubljana-okolica, Ivančna Gorica, Litija in Ribnica. Območnih izpostav, ki to regijo sestavljajo, je sicer 10, vendar vse ne premorejo folklornih skupin, v katerih se združujejo osnovnošolski otroci, pa tudi še mlajši.

Otroke in njihove mentorje, ki so strogo bdeli nad plesnim izvajanjem svojih varovancev, je nagovoril tudi župan Jože Tanko in bil "vesel, da so se v folkloro vključili tudi moji Ribničani". Strokovna spremljevalka revije je bila Nežka Lubej, ki bo tudi selektorica na državni reviji 31. maja v Bohinjski Bistrici. Le-ta je tudi

pohvalila napredek, ki ga je v enem letu dosegla ribniška otroška folklorna skupina, ki jo vodi Zalka Gorše, na odru pa so nekatere skupinice prav blestele: bolj kot po plesnem znanju po svoji prisrčnosti, otroški radoživosti in nenarejenem veselju.

A. Pahulje

Foto Marko Burger

Take revije nimajo samo tekmovalnega značaja, marveč tudi razvojno funkcijo, saj strokovni svetovalci usmerijo mentorje k boljšemu delu. Poleg tega pa take prireditve v marsikom zbudijo željo, da poskusi npr. s folkloro. Tako se menda tudi v ribniškem vrtcu poraja zamisel o ustanovitvi male skupinice, KUD Gallus ravno sedaj vabi k folklorni skupini odraslih, Društvo mažoret in plesalcev pa tvori še eno plesno vejo, ki se je razbohotila. Po dolgih letih folklornega in plesnega mrtvila torej pomlad prinaša razcvet.

V kraljestvu kondorjev in neviht

Pol stoletja andinizma slovenskih izseljencev v Argentini

V knjigi, ki jo je izdala Slovenska kulturna akcija iz Buenos Airesa, so v besedi in sliki predstavljeni najpomembnejši planinski dosežki: ekspedicije, prvenstveni vzponi, raziskovalni pohodi. Skupno je v knjigi objavljenih 50 prispevkov petnajstih avtorjev. Besedilo dopolnjuje poleg številnih dokumentarnih črnobelih slik tudi 50 barvnih fotografij in vinjete Bare Remec. Zbornik je izdan v spomin ribniškemu rojaku dr. Vojku Arku, hkrati pa obeležuje 50-letnico ustanovitve Slovenskega planinskega društva Bariloče.

Bogato opremljena knjiga nekoliko večjega formata ni le kronika slovenskih vzponov na številne do takrat še neosvojene vrhove Patagonije, ampak je tudi zanimivo planinsko (spominsko) branje, ki ga Slovenci nimamo ravno v izobilju. Še toliko bolj to velja za dogajanje v Argentini, ki je bilo zaradi umetno vzpostavljenih političnih ločevanj v Sloveniji poznano le redkim posameznikom. Morda je k temu nekaj prispevalo tudi dejstvo, da so planinci skromni ljudje, ki svojih uspehov ne obešajo na veliki zvon. Poročila o njihovih vzponih in uspehih so bila objavljena v zdomskih časopisih, koledarjih (Svobodna Slovenija, Gore, Koledar-Zbornik Svobodne Slovenije, ki pa so bili dolga leta pod "zaporo") in občasno tudi v Planinskem vestniku - običajno le v obliki kratkih informacij. Tako se v Sloveniji nismo niti zavedali, kako pomembno nalogo so ti gorniki (sami so uporabljali izraz "šumski bratje") opravili v 50-ih letih svojega delovanja. Preplezali so vrsto najvišjih vrhov argentinskega juga - Slovenski zvonik (Campanile Esloveno, ki krasi tudi naslovnico knjige), San Valentin (najvišji vrh Patagonije), prvenstvene smeri v Lopezu, Tronadorju, Fitz Royu, Laninu in številne druge. Ker se je v petdesetih letih pravo gornišvo v Argentini šele začelo, je bila cela vrsta vrhov še brez imen. Zato so nekatere med njimi poimenovali po vidnih slovenskih predstavnikih in ta poimenovanja so postala tudi uradna geografska imena - Cerro Tuma (po znanem planincu Henriku Tumi), Cerro Tomek, Cerro Boj, Cerro Vivod (v spomin na tri preminule prijatelje - Tomaža Kralja, Roberta Petrička in Božidarja

Planinsko pokopališče, s pogledom na Kordilijere in jezero Nahuel Huapi

Vivoda), Cerro Bara (po slikarki Bari Remec), Tončkovo jezero (po ponesrečenem Tončku Pangercu) itd. Neskrbno bi tem šumskim bratom lahko pripisali tudi to, da so s svojimi vzponi - vzori prispevali tudi k večjemu zanimanju za planinarjenje in smučanje (tako tek kot alpsko smučanje) in majhno mestoce San Carlos de Bariloche, ki leži ob prečudovitem jezeru Nahuel Huapi, povzdignili na sam vrh turistično zanimivih področij.

Kot je razvidno že iz podnaslova knjige, je ta zbornik (Slovenska kulturna akcija, Buenos Aires : Mohorjeva družba, Celje; 2001) tudi posmrtno priznanje najvidnejšemu izmed šumskih bratov dr. Vojku Arku, ki je tudi sam sodeloval pri številnih odpravah in vodil tudi kroniko oz. Knjigo vzponov Slovenskega planinskega društva Bariloche, ki je bilo ustanovljeno 22. 2. 1951. Izmed ostalih moramo omeniti tudi naslednja imena: Dinko Bertonec, France Jerman, Tonček Pangerc, Ivan Arnšek, nepozabna brata Peter in Jure Skvarča, "ki sta v letih 1960-1971 zastavo slovenskega andinizma ponesla najvišje", Boris Kambič, Blaž Razinger, Martin Jereb, Peter Štrukelj in številni drugi. In večina teh šumskih bratov je ljubezen do

gora prenesla tudi na svoje otroke, ki danes stopajo na njihova mesta - Andrej in Bogdan Bertonec, Blaž Razinger ml., Ivan Arnšek ml., Monika Kambič-Mali, ki je kot prva Slovenka leta 1998 skupaj z možem Klemnom, stopila na vrh Fitz Roya, (ki se uvršča med najtežje smeri v Patagoniji; Monika je bila v letih 1996-1998 izbrana tudi za najuspešnejšo slovensko alpinistko). Čeprav bi bil lahko naslov te knjige tudi drugačen - npr. "ujeti v pasti čarobnosti", lahko v njej poleg prelepih opisov narave, uspešnih vzponov..., preberemo tudi manj srečne zgodbe in celo poraze - neuspeli vzponi, premagovanje ledenih, snežnih viharjev in tudi smrtni nesreče. Nekateri od ponesrečencev so našli svoje zadnje počivališče na gornškem pokopališču pod severno steno Lopeza, nekaj pa jih je za vedno ostalo v objemu snežnih gora. Tudi Vojko Arko si je sam izbral svoje počivališče pod goro Lopez, ki jo je tudi sam preplezal. Njemu in njegovim prijateljem pojejo pesem žalostinko gozdne ptice in šumenje slapa, ki z visokih skal pada v globino.

Tekst in foto **Rozina Švent**

POLICIJSKA KRONIKA

(15.02. do 22.03.)

V navedenem obdobju se je pripetilo 25 kaznivih dejanj, 18 kršitev javnega reda in miru ter 12 prometnih nesreč. Tu je izbor nekaterih izmed njih:

KRIMINALNA DEJANJA

S podjetja Inles smo bili obveščeni, da so pri tatvini zalotili njihovega delavca. Predmeti v vrednosti približno 21. 000, 00 SIT, so mu bili zaseženi in vrnjeni podjetju, zoper osumljenca pa bo napisana kazenska ovadba.

Občanka je podala prijavo, da jo je pred stanovanjskim blokom napadel znanec. Ugotovljeno je bilo, da je občan prijaviteljico počakal pred blokom, ko pa se je ta vrnila domov, jo porinil ob steno ter ji grozil z nožem. Zoper občana je bila napisana kazenska ovadba.

Iz Zdravstvenega doma Ribnica smo bili obveščeni, da tam razgrajajo Romi. Na kraju samem je bilo ugotovljeno, da so razgrajali mlajši Romi in pri tem razbili steklo. Materialna škoda znaša ca. 100. 000, 00 SIT, o zadevi pa bo napisana kazenska ovadba.

KRŠITVE JRM

Občan je sporočil, da so ga v bližini Vrta v Ribnici pretepli neznanci. Ugotovljeno je bilo, da so NN pretepli dva občana in ju pri tem tudi telesno poškodovali. Za storilci še poizvedujemo. O zadevi bo napisana kazenska ovadba.

V Ribnici smo opravili intervencijo v zasebnem prostoru, kjer je mož fizično obračunal z ženo in hčerko. Kršitelj bo predlagan v postopek pri sodniku za prekrške.

Iz Centra za socialno delo smo bili zaproseni za intervencijo. Ugotovljeno je bilo, da je tam razgrajala občanka, pri čemer je prevrnila knjige na mizi ter brčala v vrata. Predlagana bo v postopek pri sodniku za prekrške.

Občan je sporočil, da sta dva občana pretepla njegovega sorodnika. Ugotovljeno je bilo, da sta storilca prišla do stanovanjske hiše prijavitelja, kjer sta začela pretepati njegovega sorodnika. Ta jima je pobegnil v hišo in se zaklenil. Kršitelja sta razbila stekla na vhodnih vratih in vstopila v notranjost hiše, kjer sta začela oškodovanca ponovno pretepati. Leta jima je spet pobegnil in se zaklenil v sobo. Ker kršitelja nista mogla do njega, sta pričela z nožem groziti prijavitelju. Oba kršitelja sta bila pripeljana na PP in pridržana do iztreznitve. Oba bosta predlagana v postopek pri sodniku za prekrške, napisana pa bo tudi kazenska ovadba.

Iz romskega tabora Lepovče smo bili obveščeni o streljanju s pištolo. Kršitelja smo kasneje izsledili in je v razgovoru povedal, kje je pištolo skrnil. Tam je bila tudi najdena in zasežena, kršitelj pa bo predlagan v postopek pri sodniku za prekrške.

PROMETNOVARNOSTNI POJAVI

V Ortneku smo obravnavali prometno nesrečo, ki se je pripetila zaradi izsiljevanja prednosti. Pri tem sta bili dve osebi hudo telesno poškodovani, na vozilih pa je nastala materialna škoda za ca. 1. 300. 000, 00 SIT. Zoper povzročitelja je bila napisana kazenska ovadba.

OSTALI POJAVI

Zaradi suma posedovanja prepovedane droge je bila na podlagi odredbe pri občanu opravljena hišna preiskava. Pri tem je bilo zaseženo nekaj posušene zelene rastline in elektronska tehtnica. Rastlina je bila poslana na preliminarni test in če bo potrjeno, da gre za prepovedano drogo, bo o zadevi napisana kazenska ovadba.

V času od 12.03. 2002, ko je bila razglašena velika požarna ogroženost, do 15. 03. 2002, smo opravili ogled 7 travniških požarov. Pri tem so bile dobljene štiri osebe, ki so zanele požar. Trem od teh je bil izdan plačilni nalog, v enem primeru pa je požar zanel otrok, in ga tudi pogasil.

Mirko Ješelnik
komandir PP Ribnica

"Smo žene s podeželja razstavo priredile..."

Smo žene s podeželja glave vkup staknile, prevzela nas je želja, da bi razstavo priredile, je dejala 130 članic Društva podeželskih žena Ribnica in 21. marca priredilo pravo razkošje velikonočnih jedi ter razstavilo vrsto ročnih izdelkov. K sodelovanju so podeželske žene povabile tudi ribniško osnovno šolo s podružnicami, vrtec ter varstveno-delovni center, k blagoslovu jedi, "da bodo frišne ostale do nedelje", pa tudi gospoda Maksa Ipavca.

V razstavo je sodilo vse, kar bi lahko pričaralo velikonočni čas in zato so nekatere žene morale zavihat rokave ter napraviti čudovite pirhe, speči kruh in potice, ki vabijo družino ob veliki noči k bogato obloženi mizi. Nekatere pa so iz skrinj potegnile ročno tkane in kvačkane izdelke, pa tudi stare lonce, stare sklede, da bi v prostoru bivše Manufakture pričarale vzdušje domače izbe. Okrog 30 žena je tako že večer pred razstavo z velikim navdušenjem prinašalo predmete, izdelke, pripravljalo razstavniki prostor, da bi lahko drugi dan sprejel množico obiskovalcev, med njimi tudi ministra Franca Buta in dr. Franca Arharja. Slednja sta hitela na okroglo mizo, a trenutek pozornosti in pozdravne besede sta članicam društva rade volje namenila. Društvo je uradno začelo delovati januar

ja 2002, pobudnica za ustanovitev pa je bila Vladka Turk Mate iz Kmetijsko svetovalne službe. Motiv je bilo druženje žena, pri katerem bi lahko vsaj za hip pozabile na vsakdanje tegobe, se pri tem tudi kaj novega naučile in izmenjale izkušnje. "Največji hit so pri nas kuharski tečaji, pa tudi ekskurzije v jesenskem in spomladanskem času po širši in ožji domovini", je dejala Turkova.

In če so lani vandrale po Primorski, si ogledovale soline, v Beli krajini pa kmečki turizem, bodo letos zašle v Dane. Spoznale so namreč, da niti bližnjih vasi ne poznajo, in so zato pripravljene podrobno obkrožiti tudi Ribniško dolino. Društvo, ki ga v poprečju sestavljajo žene, stare med 40 in 50 let, se veselijo dejstva, da se jim je v dveh letih priključil mlajši rod, kateremu bodo lahko prenašale svoja znanja. Društvo sedaj zajema ne samo 25 slemenskih in doljenjvaških žensk, kot jih je bilo na začetku, ampak celo žene iz mestnega naselja in vseh okoliških vasi, je dejala Marinka Vesel iz Kota pri Ribnici, ki je sedaj nova predsednica društva. Funkcijo je prevzela od Marije Bojc, ki je bila prva predsednica društva. Veselova je zasnovala že kup zamisli za nove projekte društva, med drugim naj bi nadaljevali s pevskim zborom, z izdelovanjem butaric, adventnih venčkov, se širilo znanje o ustvarjanju raznih ročnih izdelkov, pa tudi razstavo naj bi se prirejale. Veselova se je tako domislila, da bi naslednja nosila ime Od zrna do kruha, preko nje pa bi se obujali spomini na tista stara, dobra leta...

Tekst in foto A. Pahulje

Vznemirljivo, izzivalno, nevsakdanje

V dnevih okrog 8. marca je Ribnica kulturno zaživela in po vseh dogodkih, ki so bili že navedeni ali pa še bodo, se je 8. in 9. marca prvič odvijala tudi gledališka delavnica za odrasle. Mladi iz A D'B' Teatra in VED Hrovača so vadili zahtevne gledališke izraznosti, ki jim jih je razložila mentorica Simona Zorc-Ramovš, tudi selektorica gledaliških dejavnosti pri Javnem skladu za kulturne dejavnosti.

Njeno izurjeno oko je opazovalo in usmerjalo otroke že lani in predlani, saj je ribniška območna izpostava podobno delavnico, a za otroke, priredila na vseh treh področjih: v Ribnici, Loškem Potoku in Sodražici. Zanimanje otrok je bilo, manjkali pa so obstoječi ali potencialni mentorji, ki bi lahko nadgradili ali osvežili svoje gledališko znanje.

Tistega sobotnega dopoldneva so tako svojo skladnost gibov in govora izpopolnjevali k improvizaciji nagnjeni adbjevci in mladi iz gledališke sekcije VED Hrovača, ki so se že večkrat uspešno lotili enega najbolj zahtevnih tipov igre: komedije. Tokrat jih je Zorčeva preizkušala v kar nekaj zapletenih situacijah ter jih podučila, da mora biti gledališka igra živa, vznemirljiva, izzivalna in nevsakdanja. Na ta način se pred igralca postavi izziv, ki bi moral iz njega potegniti dodatno ustvarjalno energijo. Vsi čuti, vsi gibi in vse besede pa morajo delovati toliko naravno, da gledalca ne samo prepričajo, marveč posrkajo v igro. Bilo je težko, če bi sodili po vzdihih sodelujočih, toda bil je izziv in sprejeli so ga.

Tekst in foto A. Pahulje

Spravite se v položaj, ko morate fotografirati mrtveca, je dejala mentorica gledališke delavnice. Nato so morali mladi iskati sopomenke, a tako hitro, da gledalca niso pustili čakati. Potem so morali na vsako vprašanje odgovoriti z vprašanjem. Potem je bilo treba plesati v nasprotnem ritmu, kot ga je pel soigralec. Vse z namenom, da se med igralcema odvijee boj, tekmovalnost, ko igralec preizkuša tako sebe kot drugega.

DOLENJEVAŠKI GASILCI PREJELI ENO NAJVIŠJIH PRIZNANJ

Ob svetovnem dnevu Civilne zaščite (CZ), 1. marca 2002, je poveljnik CZ RS v Cankarjevem domu izročil PGD Dolenja vas ob visokem jubileju in dejavnem delu plaketo CZ, ki je drugo najvišje priznanje.

PGD Dolenja vas, ki je z letnico 1872 najstarejše gasilsko društvo v naši občini, si plakete ni prislužilo le z jubilejem, marveč je bila ena izmed utemeljitev tudi dejstvo, da območje, ki ga društvo pokriva, leži na poplavnem področju za vodno pregrado zadrževalnika vode

Prigorica. V mesecu novembru 2000, ko je obstajala povečana nevarnost, da bi se porušila vodna pregrada in lahko ogrozila več kot 400 prebivalcev, je operativna enota društva vzorno sodelovala z občinskim štabom za CZ in uspešno izvajala zaščito in reševanje živali, ljudi in njihovega premoženja, je v obrazložitvi navedel župan, ki je bil tudi predlagatelj priznanja.

Plaketo je iz rok poveljnika CZ RS Mirana Bogataja prevzel predsednik društva Anton Berkopec, ki 130 članov vodi že devet let. V tej veliki družini prizadevnih gasilcev je celo 11 deklet, kar polovico članov pa sodi v kategorijo mlajših. Najsibo tistih 30, ki so še pionirji in mladinci ter predstavljajo podmladek, ali pa večina tistih, ki so stari med 30. in 40. letom. Pravih veteranov je 10, in so tako toliko bolj dragoceni kot vir izkušenj. Vsa ta množica gasilcev bo 27. julija na osrednjem športnem igrišču (tik za gasilnim domom) praznovala visoki jubilej. Trenutno je le še pet društev starejših od njih, zato bo dogodek prava proslava. Takrat bo tudi prevzem avto-cisterne, ki bo stala ca. 20 mio SIT. Večino sredstev bo prispevala občina, cisterna, ki bo sprejela do 5000 l vode, pa naj bi bila v Dolenjo vas pripeljana do 20. junija. Tako bodo Dolenjevaščani dodatno vodo končno lahko vozili

tja, kjer jo v sušnih obdobjih potrebujejo. V sedanji železni cisterni, ki jo je načela rja, to ni bilo mogoče, je dejal Berkopec. Cisterna bo na razpolago tudi za gašenje požarov. Za zdaj so območje omenjene PGD k sreči vznemirjali le travniški požari, pa še teh ni bilo več kot 5 na leto. Delokrog PGD Dolenja vas je pravzaprav vseh 130 let ščitila sreča, saj je le enkrat zares gorelo, a takrat je ogenj uničil kar polovico Prigorice. Vsa zgodovina je zabeležena v dokumentih, ki so jih zapisovali in hranili tajniki društva, v fotografijah pa se niza tudi na sedežu društva.

Pozornost članov pa je sedaj že usmerjena v organizacijo slavnostne prireditve, ki se bo začela s parado, zaključila pa z veliko gasilsko vrtno veselico, na kateri se bo preko srečelova zbiral denar za nadgradnjo gasilskega vozila. Prireditve naj bi bila svečana tudi zato, ker gasilci nadaljujejo tradicijo ustanovitelja društva Ignacija Merharja, ki je znan kot organizator slovenskega gasilstva in v gasilstvu začetnik slovenskega poveljevalnega jezika, je dejal Berkopec. "Uspešno in dostojno želimo nadaljevati delo prednikov."

Alenka Pahulje
Foto Lado Mate

Februar pri ribniških gasilcih

V mesecu februarju se je poznalo, da je bil mesec krajši, zato ni bilo posebnega dela, a brez njega le ni bilo. Dvakrat smo imeli gasilske vaje, na katerih so sodelovali gasilci iz PGD Nemška vas, Bukovica in Dolenji Lazi. Do sedaj smo na skupnih vajah v glavnem spoznavali opremo, ki jo imamo na razpolago. V nadaljnjih vajah bomo s to opremo tudi delali na terenu.

Ob cesti, ki pelje iz Žlebiča v Slatnik, smo gasili požar v kontejnerju za kosovne odpadke. Nekdo je podtaknil ogenj. Zaradi strmega pobočja in suhe trave v okolici je obstajala nevarnost, da se ogenj razširi po pobočju do stanovanjskih hiš in gospodarskih poslopjij, ki so na samem robu nad cesto.

Enkrat smo peljali vodo v Zapuže. Na Prijateljovem trgu 4 smo pregledali hidrante. Namestili smo manjkajoče cevi in ročnike v hidrantne omarice, na ventile manjkajoče ročke za odpiranje vode in zmerili pritisk vode v omrežju. Po končanem delu so bile vse hidrantne omarice tudi zaplombirane. Tako so v tem bloku prvi v Ribnici, ki so poskrbeli, da imajo zagotovljeno požarno varnost in si bi lahko najprej sami pomagali, če bi prišlo do manjšega požara. V ostalih blokih te stvari niso urejene in nobeden ne kaže zanimanja, da bi se to uredilo. V enem bloku so nas odslovili kljub temu, da smo bili dogovorjeni s predsednikom hišnega sveta.

Na hidravličnem orodju, ki ga uporabljamo za reševanje v prometnih nesrečah, je bil opravljen redni letni servis. Ker se s temi orodji dela pod visokimi tlaki, preko 600 barov, je potrebno ta orodja vsako leto preizkusiti v pooblaščenem servisu v Ljubljani v Gasilski brigadi.

Konec meseca smo imeli tudi letno konferenco. Pregledali smo delo v minulem in sprejeli plan za tekoče leto. Iz poročil predsednika, poveljnika, blagajnika in nadzornega odbora je bilo razvidno, da smo tudi minulo leto kar uspešno delali. Blagajnik je poročal, koliko sredstev smo zaslužili s svojim prostovoljnim delom. Sprejeli smo plan, s katerim smo se zavezali, da začnemo letos z izgradnjo manjkajočih garaž. Z državnimi sredstvi bomo tudi letos usposabljali svoje člane v centru na Igu. Počasi se tudi že pripravljajo nove člane za vodenje v društvu in nove delegate v gasilsko zvezo, kjer imamo sedaj pet članov društva. Vsem namreč naslednje leto poteče mandat in bo treba vse funkcije pomladiti.

Društvo je podelilo svojim članom, ki so lani praznovali okroglo obletnice od 50 let naprej, plakete. Te so prejeli: Franc Žuk ob 50-, Silvester Košir ob 60-, Ciril Marolt in Edo Tanko ob 70- in Tone Dejak, Alojz Lovšin in Anton Maležič ob 90-letnici življenja. Gasilska zveza pa je na predlog in s plačilom društva podelila 11 priznanj za dolgoletno službovanje v gasilski organizaciji.

Varno vam tudi v mesecu marcu želi
Matjaž Virant, predsednik PGD Ribnica.

Plaketa za 130 članov, ki letos obeležujejo 130 let. Zdaj jih čaka še slovesnost obeležitve 130 - letnice PGD Dolenja vas. Na fotografiji desno predsednik društva Anton Berkopec, levo tajnik Bojan Henigman.

Predsednik PGD Dolenja vas v družbi prejemnikov priznanj ter slavnostnega govornika Boruta Pahorja, predsednika Državnega zbora.

SVET BO PROPADEL ZARADI POMANJKANJA LJUBEZNI IN DOBROTE

Na občnem zboru ŽK Ribnica - skupaj z enoto Dolenja vas - se nas je v četrtek, 14. februarja, zbralo kar 29 prostovoljcev. Ob pregledu našega dela v letu 2001 smo ugotovili, da smo pomagali pri plačilu položnic devetnajstim družinam in dvema posameznikoma. Več kot tridesetim družinam smo iz Škofijske Karitas (v nadaljevanju ŽK) priskrbeli prehrabne pakete in higienske pripomočke.

Vedno več je ljudi, ki se znajdejo v materialni stiski, ki pogosto traja daljše obdobje. Večina od njih najprej poišče pomoč pri ustreznih ustanovah, pa kljub temu ne morejo preživeti. Žalosti nas, ker nam ne uspe iti v korak z vsemi stiskami, s katerimi se soočajo ljudje. Kot prostovoljci jih nismo sposobni reševati, ker nismo za to ustrezno usposobljeni. Prepričani smo, da je že veliko ljudi, ki so potrebni pomoči, pa jih je strah opozoriti nase.

Z akcijo ŽK smo šestnajstim družinam pomagali pri nakupu šolskih potrebščin in eni družini omogočili letovanje na morju.

Naša župnija se je skozi vse leto vključevala v akcije, ki jih je organizirala ŽK. Zbirali smo pomoč za akcije, imenovane: NUBE, STISKA NE POZNA POČITNIC, STREHA NAD GLAVO, ŠOLSKE POTREBŠČINE. Naša skrb je bila tudi duhovna rast naših članov in ljudi dobre volje (predavanja z delavnicami, romanja, duhovna obnova). Našo Karitas bi bilo nujno potrebno pomladiti. Povprečna starost sedanjih prostovoljcev je nad 60 let. Vse, ki čutite, da bi radi naredili kaj dobrega za naše občestvo, vabimo, da se nam pridružite. Ideje so, samo prostovoljcev primanjkuje, da bi jih uresničili. Med drugim bi radi uvedli tedensko dežurstvo za svetovanje in pomoč ljudem, ki se znajdejo v stiski.

Ves čas delovanja Karitas se spopadamo s prostorskiimi problemi. Upamo, da bomo ta problem kmalu rešili.

Karitas je postavljena na istih načelih kot katoliška Cerkev. Gradimo jo na osebni veri v Jezusa Kristusa, na njegovem osebnem oznanilu in zakramentih. Pomagamo posameznikom in družinam na glede na nacionalne, verske, ideološke in politične razlike. Vse, ki so potrebni pomoči, sprejemamo takšne, kot so. Radi bi se zahvalili vsem, ki ste kakorkoli povezani z ŽK - bodisi kot darovalci, svetovalci, informatorji ali kot organizatorji in izvajalci akcij. Hvala radiu UNIVOX za akcijo KLIC DOBROTE v tednu Karitas, Centru za socialno delo za korektno sodelovanje in VDC-ju za vedno prijazen sprejem karitativne birmanske skupine.

Pomagati sebi enakim ni ljubezen. Ljubezen pomeni pomagati ljudem tukaj zraven.

Tajnica ŽK *Dragica Petelin*

OBVESTILO!

Vse, ki boste iskali pomoč pri ŽK Ribnica, obveščamo, da bomo za pogovor, sprejem prošnji in drugo pomoč na voljo vsak ponedeljek od 9. do 10. ure v župnišču (skozi glavni vhod prva vrata na levi). Prvič vam bomo na voljo 8. aprila 2002. Ne bojte se!

Ribniški Rdeči križ vas naproša, da z denarnimi sredstvi pomagate omogočiti otrokom zdravstveno-socialno letovanje na Debeli rtič. Žiro račun Območnega združenja RK, Ribnica: 02321-001113634.

Hvala.

Vse več ribniških krvodajalcev

V času, ki je sila neugoden za Rdeči križ (RK), saj ga je pretresla finančna afera, je vendarle dobro navesti nekaj konkretnih podatkov z ribniškega terena oz. področja, ki ga pokriva ribniški Rdeči križ. V Ribnici, Sodražici in Loškem Potoku je tako naš RK v lanskem letu razdelil 176 paketov, v katerih so bila pretežno živila, pa tudi prašek in milo. Leta 2000 jih je podelil še več, saj je v jubilejnem letu dobil tudi nekaj t.i. novoletnih paketov. A paketi še zdaleč niso edino, kar socialno ogrožena kategorija ljudi potrebuje za preživetje. Denarna pomoč je še kako zaželena, da se pokrijejo stroški za elektriko, vodo, pa tudi nakupa dragih šolskih potrebščin, je povedala Breda Oražem, ki je v lokalnem RK zadolžena za administrativne posle. Ljudje, ki so se znašli v stiski, si pogosto niti ne priznajo, da so v globokih težavah in da bi bilo morda dobro stopiti po pomoč. Še manj želijo svojo socialno stisko otroci priznati svojim sovrstnikom.

Ribniški RK se po sedmih letih lahko končno pohvali tudi z naraščajočo vrsto krvodajalcev. Kar 510 jih je lani darovalo kri in tako je bila od leta 1995 nepremagljiva številka 500 le osvojen. Velik odziv za krvodajalsko akcijo je tudi v delovnih kolektivih, zato je RK na podjetja naslovil prošnjo, da krvodajalcem v času akcij odobri proste ure oz. jim izda dovolilnico za izhod. To območje sicer premore 2076 krvodajalcev, vendar je med njimi le 451 aktivnih, v letu 2001 pa se je ta humana skupina povečala še za 26 novih članov.

Večja pozornost bo namenjena tudi zbiranju šolskih potrebščin. Akcija naj bi potekala junija. Trenutno RK nima dosti zalog, saj je staro skladišče izpraznjeno, novo pa se ureja v zdravstvenem domu, kjer je v enem zaklonišču že nameščena hrana, medtem ko prostor za hranjenje oblek še ni pripravljen.

Tudi organizacija lokalnega RK se bo bolj razvejala. Sodražica že ustanavlja svoj krajevni odbor, pa tudi v vaseh naj bi se določilo koordinatorje, ki bodo povezani z območno enoto. Na ta način se bo tudi lažje pomagalo tistim, ki so pomoči res potrebni. Prejemniki le-te so sicer vedno enaki, največ jih je ravno iz mestnega naselja, saj tu prebivalci nimajo niti zemlje, da bi si lahko pridelali osnovno hrano. Po mnenju Oražmove se krepko pozna tudi odpuščanje delavcev; zdaj je tako problematično podjetje Inles Sodražica, vendar je takšna potreba po pomoči ponavadi le začasna. Še letos naj bi ribniški RK dobil profesionalno zaposlenega sekretarja, medtem ko je za pripravo projektov pomoči zdaj zadolžena Nada Rus Kovačič.

Morda še zanimivost, ki se je ne sme spregledati: brezplačno izkaznico za darovanje organov po smrti je do sedaj pri ribniškem RK dvignilo in podpisalo 75 potencialnih darovalcev.

Tekst in foto **A. Pahulje**

VOŠČILO ZA VELIKO NOČ,

ki ga boste sedaj prebirali, je napisala Lojzka Bohinc (s. Olga). Doma je bila iz Gorenje vasi v Poljanski dolini pri Škofji Loki. Med vojno je prebivala pri Ulčarjevih v Slatniku, kjer je bila doma njena sošolka Neža. Tu se je zelo lepo počutila in omenjena družina ji je tudi po smrti sošolke veliko pomenila. Vezi so se sicer pretrgale, vendar so se po letu 1984 zopet obnovile. To je le eno izmed globokih voščil, ki jih je pošiljala v Slatnik.

(Op. Marija Lovšin)

Velikonočni običaji, oj, nepozabni doživljaji...

Družinica pri "žegnu" zbrana, ata, Mihec in pa mama. Že pogrnjena je miza, mama pa jedi naniza: pirihe, kolač, meso, zraven tudi hren naj bo! O, brez cvetja ne sme biti, saj so že začele kliti mehke, sive mačice in zelene vejice.

Praznično in pa svečano, težko že pričakovano jutro to velikonočno, doživetje res je močno.

Vse po vrsti deli mama, saj pripravila je sama, z živo vero in skrbjo, z nežno še ljubezljivo. "Žegen" svet je običaj, blagoslovljen zalogaj, za nobenega pač ni takšen kot navadne dni.

Najprej piriuh - rdeč kot kri, poilej kolač usak dobi; zatem kos mesa in hren, mama razloži pomen.

Mihec zdaj prav dobro ve! Piriuh rdeč - so kapljice Rešnje krvi, oh, prelite, da pregrehe so izmite... Hren - predstavlja žeblje nam, na njih visel Bog je sam. Kolač - je krona trnjeva, na sveto glavo vtisnjena. Meso - to sveto je Telo, za vse nas grešne križano.

To je pomen vseh jedi za nas velikonočne dni.

Po zapisu sestre **Olge (Lojzke)**

ŽENE - POGUMNE PRIČEVALKE ŽIVLJENJA

Praznovanje velikega tedna in velike noči nas popelje skozi žalostne in radostne trenutke človeškega življenja. Ivan Cankar bi dejal, da je bil veliki petek potreben, da je prišlo zmagoslavno veliko-nočno jutro Jezusovega vstajenja. Trpljenje in smrt sta dve boleči, a neizogibni resnici našega življenja. V trpljenju in smrti dozorevamo za polnost življenja, ki bo nastopilo onstran groba.

Ruski pisatelj Fjodor Dostojevski, ki je sam doživel veliko telesno in duševno kalvarijo, saj je strašno trpel zaradi božjosti, je v romanih odkrival vlogo trpljenja v zgodovini odrešenja. "Sprejeti trpljenje in se z njim odkupiti - to je rešitev," pravi Sonja Razkolnikovu v romanu Zločin in kazen.

"S trpljenjem se vse očisti..." vzklika Nataša Vanju v romanu Ponižani in razžaljeni. Starec Zosim naroča Aljoši, ko ga pošilja v svet: "Kristus je s teboj. Ohrani ti Njega in On bo ohranil tebe. Veliko gorje boš videl in v tem gorju boš srečen. V gorju išči sreče: to bodi tvoj zakon. Delaj, delaj nenehno... Kajti prav trpljenje je tudi življenje. Kje bi pa bilo v njem zadovoljstva, da ni trpljenja... za življenje je sama 'hozana' premalo, treba je, da gre ta 'hozana' najprej skozi ogenj dvomov." (Bratje Karamazovi, II. del, str. 371.)

Ob pogledu na svoje preteklo življenje tudi sami lahko ugotovimo, da nas je trpljenje očistilo in nas utrdilo za mnoge napore življenja. Kadar slišimo 'hozana' cvetne nedelje, ne smemo pozabiti bolečin in križa velikega petka. Veliki petek pa dobiva smisel v zmagi nad smrtjo, ki jo razodeva velika noč.

Jezusovo trpljenje, ki ga podoživljamo v velikem tednu, je skrivnostna drama trpljenja, kjer so odigrale nepozabno vlogo žene kot tolažnice in prinašalke upanja. O tem nam govorijo vsi štirje evangelisti, ki so napisali poročilo o Jezusovem trpljenju, smrti in vstajenju. Na Jezusovem križevem potu srečamo pobožne jeruzalemske žene, ki jočejo ob pogledu na izmučenega in prebičanega Jezusa. Jezus, na smrt obsojen, jih takoj opazi in jim pove grenko resnico: "Ne jokajte nad menoj, temveč nad svojimi otroki!" Te žene so tedaj jasno spoznale, da so tudi njihovi otroci povzročili Jezusovo kalvarijo. Zelo pozitivno vlogo je odigrala Pilatova žena, ki je svarila svojega moža, naj ne obsodi Jezusa, ki je nedolžen in ne zasluži smrti. V Pilatovi ženi se razodeva žensko usmiljeno srce, ki želi pregovoriti možko trdosrčnost in omahljivost.

Nepozabna je tudi podoba plemenite in neustrašene žene Veronike, ki se mimo čete grobih in podivjanih vojakov prerine do Jezusa in mu s prtom obriše krvavi obraz. Jezus ji v zahvalo odtisne v platno svoje izmučeno obličje, da ga bo imela za trajen spomin. Na kalvarijo

Jezusovega najstrašnejšega trpljenja so prispele junaške žene: Marija, mati Jezusova, in sestre njegove matere, Marija Kleopova in Marija Magdalena. Najbližji Jezusovi sodelavci, apostoli, so se razbežali. Izjema je bil le apostol Janez, ki je Jezusu ostal zvest do konca. Jezus ni pozabil na to zvestobo in je Janezu izročil največji dar, lastno mater, ki je postala mati vseh, ki bodo sprejeli njenega Sina.

Najpresunljivejši prizor, snemanje s križa, je tudi povezan z ženo - materjo. Mrtvega Jezusa sta Nikodem in Jožef iz Arimateje položila najprej Mariji v naročje. Jezusova mati je na Kalvariji predstavnica vseh mater sveta, ki so morale v zgodovini človeštva tolikokrat darovati nedolžna življenja svojih otrok. Pomisliti samo na strašno tragedijo druge svetovne vojne, ko so številne slovenske matere izgubile svoje otroke in niso imele drugega tolažnika kot križanega Jezusa in Žalostno Mater Božjo.

Ne samo na Kalvariji na veliki petek, ampak tudi na veliko noč so bile žene prve pričevalke Jezusovega zmagoslavne vstajenja. Prav gotovo se je Jezus po vstajenju želel najprej razodeti svoji dragi materi in nesebičnim ženam, ki so prišle na veliko noč že k praznemu grobu. Ob praznem grobu so žene zaslišale angelov opogumljajoči glas: "Ne bojte se! Vem namreč, da iščete Jezusa Križanega. Ni ga tukaj, kajti vstal je, kakor je rekel... Hitro pojdite in povejte njegovim učencem: 'Vstal je in, glejte, pred vami pojde v Galilejo!'" Evangelist Matej je zapisal, da so žene tedaj "s strahom in velikim veseljem hitro odšle od groba in so tekle, da bi sporočile njegovim učencem. Evangelist Luka je iskreno zapisal, da apostoli spočetka sploh niso verjeli ženam, ki so navdušeno pripovedovale, da je Jezus vstal iz groba. Apostoli so mislili, da je pripovedovanje žena le blodnja in so se hoteli sami prepričati o tem dogodku, ki je pretresel ves Jeruzalem. Apostol Peter je takoj vstal in tekel k grobu; in sklonil se je, pa je videl samo povoje. In odšel je ter se sam pri sebi čudil temu, kar se je bilo zgodilo (Prim. Lk 24, 12). Počasi je dojemal, kar so žene hitro sprejele z vero in ljubezljivo.

Dogodki velikega petka in velike noči nam jasno razodevajo, da je Bog poklical žene kot odločilne pričevalke, ki se ne ustrašijo trpljenja in smrti, in zato tudi prve doživijo zmagoslavje Jezusovega življenja v velikonočnem jutru.

V krutih trenutkih trpljenja so prav žene tiste, ki lajšajo, pomirjajo in tolažijo. Žene so tiste, ki verujejo, ki ne polagajo tako kot neverni Tomaž (moški!) roke v Kristusove rane, da bi se prepričale o tem, kar vidijo.

Naj nam letošnje praznovanje velikega četrtega petka, sobote in velike nedelje pomaga, da bomo bolj cenili delo žena, mater in deklet in da bomo po njihovem zgledu tudi pripadniki moškega spola bolj pogumni, nesebični in ne bomo vedno iskali le dokaze za svoje verovanje. **SRCE IMA NAMREČ SVOJE RAZLOGE, KI JIH RAZUM NE RAZUME!** (Pascal)

Maks Ipavec

SMRT TIGROVCA IN PARTIZANA TONETA MAJNIKA (1905 - 1943)

IV.del

Piše Tatjana Rejec

Lojze Zidar je kot partizan in gverilski borec ta prikaz Majnikove smrti analiziral takole (v Delu 11. novembra 1995). Podajam ga v nekoliko skrajšani obliki:

1/ V trenutku, ko je tovariš v nevarnosti, kot je bil Majnik, ko je počil samo en strel (moja pripomba: rdeči Kozina v Delu jasno govori o enem strelu), ga ne pušči na cedilu, kot so ga njegovi tovariši, in brezglavo ne zbežiš, ampak mu priskočiš na pomoč, še posebno, če si v skupini z brzostrelkami. Ugotovil boš, kaj se mu je zgodilo, ali je zadet do smrti ali morda le ranjen in potrebuje tvojo rešilno pomoč. To ti je tem lažje izvesti, če v kraju dogajanja poznaš vsako ulico, vsak hišni vogal in domačine.

2/ Nikdar ne boš v takem položaju spustil rafala v prazno, v temi in v nočnih urah, kot so to storili Majnikovi spremljevalci, ker s tem odkriješ svoj položaj in postaneš tarča v sovražnikovi pasti.

3/ Nikdar ne bežiš preko mostu, kot so to storili Majnikovi tovariši v Ribnici.

4/ .... Je res mogoče, da bi domobranci ustrelili samo enkrat proti partizanu, ki je bil njihov sovražnik? En sam strel, zlasti če je usoden za žrtev, je mogoč samo tedaj, če je sprožen iz neposredne bližine. Torej je ubijalec moral stati prav blizu žrtve. In kdo naj bi to bil?

Ker zadene Zidar s tem vprašanjem bistveni podatek in najšibkejšo točko prikaza ("Ko smo bili za vogalom, smo zaslišali strel"), ga je Maležič povsem zatajil, tako da ga je podtaknil meni, ki sem samo povzela podatke rdečega Kozine. En smrtonosen strel nakazuje strel iz neposredne bližine in rdeči Kozina s svojim podatkom pove, da so bili vosovci krajjevo blizu in da je padel samo en strel.

Zelo lahko bi se bilo za prisotnost domobrancev in streljanje sklicevati na belega Kozino, bi pa pri tem zabredli v težavo z mrtveci, ki da so padli v tej bitki. Knol pravi, da mu je rdeči Kozina omenil "rafal", rdeči Kozina pa je po premisleku zapisal "strel". Vsekakor pa so si tri verzije edine, da je bil Majnik ustreljen iz enega kosa orožja.

Zdravnik dr.Oražem je ugotovil "prestrel prsi in trebuha", kar lahko povzroči ena krogla ali pa dve. Balistične analize pa ni bilo.

O Majnikovi priljubljenosti. Vsi, Knol in oba vosovca, poudarjajo, kako vsesplošno priljubljen je bil Majnik. To drži za običajne ljudi. Da pa je bil sumljiv za vodstvo NOB-ja, izhaja iz dveh dokumentov: Zgodovinar Bojan Godeša v svoji knjigi "Kdor ni z nami, je proti nam" (izšla leta 1993) piše na strani 370, da so Antonu Majniku zavrnili prošnjo za vstop

v KPS, češ da je bil orjunaš, čeprav je bil dejansko tigrovec. To trdi Godeša na podlagi poročila Franca Popita, poverjenika Centralnega komiteja KPS za Notranjsko, z dne 24. novembra 1942 centralnemu komiteju KPS, objavljenega v Dokumentih ljudske revolucije Slovenije, DLRS IV. knjiga, 1968, str.75.

V tej luči nam bo tudi bolj razumljiva lastnoročno pisana izjava Majnikove sestre Marije-Majde, prvoborke spomeničarke, da ji je Tone, ko ga je prišla jeseni 1943 obiskat na Ribniško okrožje v Veliki gori, na skrivaj šepnil: "Ako te bodo vprašali, če si delala za TIGR, reci ne!" "Tone je bil zaradi sodelovanja v organizaciji TIGR preganjan. Ni bil upoštevan in mu niso zaupali," piše nadalje v tej izjavi.

Z Majnikovo sem govorila tudi po telefonu in osebeno. V nasprotju z izjavo Janeza Debeljaka Maležiču mi je povedala, da ji je Janezova mama, učiteljica Ančka Debeljak-Kramarčkova, kjer je bil Majnik družinski prijatelj in je bil pri njih na hrani, ob njenem prvem obisku v Ribnici nekaj dni po Tonetovi smrti rekla, da so ga ubili partizani, ker tiste noči ni bilo Nemcev ali domobrancev v kraju. Majnikova mi je tudi pravila, da so ji razni ljudje (razen Debeljakove mi ni navedla nobenih drugih imen), prve čase po Tonetovi smrti tako izza vogala namigovali, da so brata ubili partizani. Kasneje pa so te govorice, vsaj do nje, potihnile.

Ne vem iz kakšnega razloga bi mi žena, ki je delala za partizansko stvar od vsega začetka, imela spomenico in bila po vojni kot referent za šolstvo v Trstu in kasneje v Kopru navdušena aktivistka (kot je razvidno iz korespondence Virgija Ščeka z Borisom Kraigherjem iz leta 1946), lagala, saj bi bilo zanjo psihološko laže, ko bi verjela, da so ji brata ubili domobranci ali Nemci. Povedala mi je, da so jo funkcionarji okraja Kočevje prišli v Koper svariti, naj ne trosi govoric, da so ji brata ubili partizani. To mi je takole komentirala: "Kaj sem hotela storiti? Bila sem tiho, saj nisem imela dokazov."

Po temeljiti analizi vseh okoliščin uboja Toneta Majnika po dosedanjih virih sem prišla do zaključka, da Majnika niso ubili domobranci.

Kratek povzetek mojih dognanj:

1/ Prva vosovska verzija s ujema s Knolovo, razen v povzročitelju Majnikove smrti.

2/ Postavlja se vprašanje, zakaj je Matija Maležič smatral za potrebno, da poda novo, drugačno, vosovsko verzijo, čeprav je ena že obstajala. V njej se izogne ključnemu podatku v prvi vosovski verziji: "Zato smo se ločili. Ko smo bili za vogalom, smo zaslišali strel." Ne samo izogne, ampak ga na koncu izrecno zanika.

Po mojem mnenju se je Maležič odločil za novo verzijo,

- ker je Zidarjeva vojaškostrateška analiza razkrila vse šibke točke trditve rdečega Kozine, ki naj bi dokazovala, da so Majnika ubili domobranci,

- ker se je z drugo verzijo gleda ure smrti lahko približal belemu Kozini. Podatki belega Kozine glede okoliščin Majnikove smrti pa odpirajo nova temeljna vprašanja, tako glede ure in dneva smrti, bitke med partizani in domobranci, števila padlih. Obe vosovski verziji ob sklicevanju na belega Kozino te neskladnosti povsem ignorirata.

3/ Odgovora tudi ni na vprašanje, zakaj Maležič navaja iz mrliške knjige vse podatke o Majniku, razen bistvenega, da je bil - kot piše - "ubit na glavnem trgu".

4/ Rdeči Kozina in Maležič omenjata izredno priljubljenost Majnika, zamolčita pa, da je bilo partizansko vodstvo na splošno nenaklonjeno tigrovcem in s tem tudi Majniku.

P.S.:

Po mojem predavanju v Ribnici, 30. oktobra 2001, se je oglasilo nekaj borcev, ki jih pa niso prav nič zanimala moja izvajanja o neskladnostih v obeh vosovskih verzijah in v verziji belega Kozine, ampak so s svojimi vnaprej pripravljenimi pripombami ves čas čustveno zagotavljali, da je zaradi Majnikove splošne priljubljenosti povsem nemogoče, da bi bili Majnika likvidirali partizani. Le eden od njih je nastopil z naslednjima argumentoma: 1.) Ko bi ga bili ubili partizani, bi bilo zanje veliko preprostejše to opraviti v Veliki gori in ne sredi Ribnice; in 2.) beli Kozina je bil pošten človek in zato mu moramo verjeti.

K temu imam pripomniti naslednje: 1.) Moral je pasti sredi Ribnice in ne na Veliki gori, če so hoteli okrviti domobrance za njegovo smrt. Tako se je npr. za smrt prvoborca Toneta Šraja - Aljošo, ki je umrl v samoti dva meseca pred Majnikom, vedelo, da ga niso ubili domobranci ali Nemci (Glej TV - 15 od 4. sept. 1975). 2.) Po tej logiki držita naslednji premisi: a) Partizani so hoteli likvidirati belega Kozino kljub temu, da je bil pošten; in b) Pošten človek ni nikoli naiven, nikoli ne nasede govoricam in nima bujne fantazije - zato se nikoli ne moti.

KONEC

Viri

1. Alojz Zidar, TIGR v boju za domovino. Koper/ Nova Gorica 1995.
2. Vinko Knol, Pisna izjava avtorici z dne 27.1.1994 o smrti Antona Majnika.
3. Dosje Vinko Knol. Arhiv Republike Slovenije, Enota za dislocirano arhivsko gradivo I. (Nekdanji arhiv CK ZKS, Ljubljana).
4. Stane Kozina, TIGR v boju za domovino. Delo, 27. junija 1995.
5. Izjava občinske in krajevne ZZB NOB Ribnica. Svobodna misel, 8.9.1995.
6. Alojz Zidar, TIGR v boju za domovino. Delo, 11. novembra 1995.
7. Albert Rejec, Tone Černač, Jože Vadnjak, Pričevanja o TIGR-u. str.22-23. Ljubljana 1995.
8. Matija Maležič, Smrt tigrovca in partizana Antona Majnika. Svobodna misel, 23. februarja 1996.
9. Vladimir Kozina, Slovenia, land of my joy and my sorrow. str.143-145 Published by Historical Commission of Tabor ZDSPB. Toronto. Cleveland. Brentwood, California 1978.
10. Vladimir Kozina, Slovenija, dežela moje radosti in bolečine. str.182-184. Izdal Zgodovinski oddelek Tabora ZDSPB 1. junija 1980.
11. Poročilo Franca Popita, poverjenika CK KPS za Notranjsko, z dne 24. novembra 1942 Centralnemu komiteju Slovenije. Dokumenti ljudske revolucije, IV. knjiga, str.75. Ljubljana 1968.
12. Bojan Godeša, Kdor ni z nami, je proti nam. Slovenski izobraženci med okupatorji, Osvobodilno fronto in protirevolucionarnim taborom, str. 370. Ljubljana 1995.
13. Fotokopija lastnoročno pisane izjave Marije Majnik o Tonetu Majniku v partizanih.
14. Podatki o smrti Toneta Majnika. Prepis mrliške knjige Župnije Ribnica 1943/XV, str. 216. Nadškofijski arhiv, Ljubljana.
15. Marko Tavčar, Egon Pelikan, Nevenka Troha, Korespondenca Virgila Ščeka 1918-1947. str. 144-146. Objava arhivskih virov 11. Ljubljana 1997.
16. Razgovori z Marijo-Majdo Majnik in z Vinkom Knolom.

*Mar prav zares odšel je tja v neznano?
Kako je mogel, ko smo mi še tu?
Nositi moramo vsak svojo rano
molče, da mu ne zmotimo miru.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, tasta in dedka

ADOLFA LOVŠINA

z Brega

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izkazano sožalje. Hvala za podarjeno cvetje in sveče. Zahvaljujemo se tudi organizaciji Zveze borcev, GD Dolenji Lazi, gospodu župniku Ipavcu za lepo opravljen obred, pevcem in osebju ZD Ribnica.

Vsi njegovi

*Bolezen je premagala, vse hudo si prestala,
nas vedno si bodrila, se z nami veselila in ljubezen nam delila.
Kdo tolažil nas bo zdaj, ko ni te več nazaj?
Naj večno ti življenje bolje bo, nekoč pa spet se snidemo!*

*Smo mamico mi izgubili,
naprej se bomo še ljubili,
nikdar ne bomo se ločili,
vse ti bomo v molitvi sporočili.*

ZAHVALA

Ob mnogo prerani in boleči izgubi naše ljube mamice, žene, hčerke, sestre, snahe in tete

BRIGITE LESAR

se zahvaljujemo vsem, ki so nam v tistih težkih trenutkih stali ob strani, darovali cvetje, sveče in nam finančno pomagali. Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so našo ljubo mamico v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Še posebno se zahvaljujemo dr. Janji Ocvirk z Onkološkega inštituta v Ljubljani, dr. Alenki Nadler-Žagar, osebju zdravstvenega doma Ribnica, župniku za lepo opravljen obred, vsem sorodnikom, učencem in profesorjem os. šole Ribnica, dijakom in profesorjem SUAŠ iz Ljubljane, podjetju in sodelavcem Riko-Kor, sodelavcem Inlesa, sosedom, znancem in prijateljem, ki so nam kako-koli pomagali in nam stali ob strani v tistih nepozabno težkih trenutkih.

Mož Marjan, hčerke Lea, Nina in Špela

*Pomlad bo na tvoj vrt prišla
in čakala, da prideš ti,
usedla se na rožna tla
in zajokala, ker te ni...*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše mame

DANICE ČAMPA

prisrčno hvala vsem, ki ste bili z nami na poti slovesa, za pisno in ustno izražena sožalja, darovano cvetje, sveče, svete maše in drugo pomoč. Zahvaljujemo se zdravstvenem osebju, še posebej dr. Alenki Nadler Žagar in medicinski sestri Branki za vso pomoč in podporo v težkih trenutkih njene bolezni.

Hvala gospodu župniku Maksu Ipavcu za molitve, pogrebni obed in pevskemu zboru za lepo zapete pesmi.

Mož Jože in hči Danica z družino

*Utihnil je tvoj glas,
zastalo je tvoje srce,
ostali so sledovi pridnih rok
in spoznanje, da te ni.*

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi naše mame, babice in tašče

TEREZIJE MEH

iz Gornjih Lepovč

se zahvaljujemo vsem sorodnikom in sosedom za pomoč, g. kaplanu za lepo opravljen obred in pevcem za ganljivo zapete pesmi. Hvala tudi za podarjeno cvetje, sveče in izrečeno sožalje. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Bog povrni vsem, ki se boste pokojnice spominjali in jo ohranili v lepem spominu!

Vsi njeni.

OBČINA RIBNICA objavlja na podlagi Odkloka o proračunu občine Ribnica za leto 2002 (Ur.l. RS, št. 22/2002) in 11. člena Pravilnika o finančnih intervencijah za ohranjanje in razvoj kmetijstva v občini Ribnica (Ur.l. RS, št. 31/96 in 68/99) naslednji

RAZPIS

O DODELITVI INTERVENCIJSKIH SREDSTEV ZA POSPEŠEVANJE RAZVOJA KMETIJSTVA V OBČINI RIBNICA V LETU 2002

Višina razpisanih sredstev za vse namene, ki so opredeljeni v nadaljevanju, je 3.000.000 SIT. Sredstva so na razpolago do porabe oziroma do 31.12.2002.

Prosilci za nepovratna sredstva po razpisih od I do V niso upravičeni do sredstev, če so enak namen že uveljavljali in pridobili sredstva v zadnjih petih letih.

I. SOFINANCIRANJE IZGRADNJE IN UREDITVI PAŠNIKOV

1. Predmet razpisa so sredstva sofinanciranja, ki so namenjena izgradnji in ureditvi pašnikov.
2. Za nepovratna sredstva sofinanciranja lahko zaprosijo vsi, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo in imajo stalno prebivališče na področju občine Ribnica, kjer je tudi ureditveni pašnik.
3. Površina ureditvenega pašnika, katerega izgradnjo in ureditev sofinancira Občina Ribnica, ne sme presegati 2 hektara. Pašnik, ki se obnavlja, mora biti star najmanj 10 let.
4. Sofinancira se v višini do 40.000 SIT na hektar ureditvenega pašnika.
5. Prosilec mora predložiti vlogo za pridobitev sredstev sofinanciranja na predpisanem obrazcu, ki ga dvigne na sedežu Kmetijske svetovalne službe (KSS). Vlogi mora priložiti:
  - posestni list,
  - zemljiškoknjižni izpisek,
  - najemno pogodbo, če ima zemljo v najemu,
  - kopijo katastrskega načrta v merilu 1 : 2880 z označenimi mejami ureditvenega območja.
  - zapisnik o predhodnem ogledu z mnenjem kmetijske svetovalne službe o upravičenosti izgradnje in ureditve pašnika.
6. Pred izgradnjo pašnika je potreben ogled terena, po zaključku izgradnje pa mora prevzemna komisija opraviti ponoven ogled in prevzem. Izplačilo sredstev se dodeli po komisijem prevzemu.

II. SOFINANCIRANJE IZVEDBE MALIH AGROMELIORACIJ

1. Predmet razpisa so nepovratna sredstva, ki so namenjena izvedbi malih agromelioracij.
2. Velikost predvidenega agromelioracijskega območja ne sme biti večja od 4 hektarov oziroma od površine, ki bo zapadla v državni program sofinanciranja.
3. Za nepovratna sredstva lahko zaprosijo vsi, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo in imajo stalno prebivališče na področju občine Ribnica, kjer je tudi predvideno agromelioracijsko območje. Izvzeto so tista območja v k.o. Velike Poljane, kjer je bila v lanskem letu izvedena agromelioracija po pridobljenem državnem programu, in predvideno komasaci-

jsko območje v k.o. Dolenja vas, Prigorica, Goriča vas in Rakitnica, kjer se predvideva uvedba komasacijskega postopka in v tem sklopu tudi agromelioracija zemljišč.

4. Prosilec mora predložiti vlogo za pridobitev sredstev sofinanciranja na predpisanem obrazcu, ki ga dvigne na sedežu Kmetijske svetovalne službe (KSS). Vlogi morajo biti priloženi priloge in dokazila, ki so navedeni na obrazcu.
5. Osnova za sofinanciranje so dejanski stroški, vendar največ do višine 100.000 SIT na hektar predvidenega agromelioracijskega območja.
6. Sofinanciranje se prizna samo na osnovi priloženih računov.
7. Pred ureditvijo območja je potreben ogled terena, po zaključku del pa mora prevzemna komisija opraviti ponoven ogled in prevzem. Izplačilo sredstev se dodeli po komisijem prevzemu.

III. SOFINANCIRANJE IZGRADNJE RASTLINJAKOV

- a) Predmet razpisa je sofinanciranje nakupa in postavitve novih rastlinjakov z ustrežno tehnologijo pridelave zelenjave in zdravilnih zelišč.
- b) Za nepovratna sredstva lahko zaprosijo vsi, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo in imajo stalno prebivališče na področju občine Ribnica, kjer je tudi rastlinjak.
- c) Osnova za sofinanciranje rastlinjakov je naslednja:
  - 10.000 SIT za m² rastlinjaka s trdno kritino,
  - 5.000 SIT na m² platenjaka.
 Sofinancira se 30% osnove.
- č) Minimalna površina rastlinjaka je 30 m², maksimalna površina pa 320 m².
- d) Sredstva bodo odobrena po zaključenih delih in opravljenem komisijem prevzemu.
- e) Prosilec mora predložiti zahtevo za pridobitev sredstev sofinanciranja na predpisanem obrazcu, ki ga dvigne na sedežu Kmetijske svetovalne službe (KSS). Vlogi mora priložiti:
  - posestni list,
  - zemljiškoknjižni izpisek,
  - najemno pogodbo, če ima zemljo v najemu,
  - kopijo katastrskega načrta v merilu 1:2880 z označeno situacijo,
  - opis investicije ali proizvodni načrt.

IV. SOFINANCIRANJE NAKUPA HLADILNIH BAZENOV

1. Predmet razpisa so sredstva, namenjena investicijski in tehnološki posodobitvi mlečne proizvodnje.
2. Nepovratna sredstva se odobrijo za sofinanciranje nakupa hladilnih bazenov za sprejem mleka.
3. Za sredstva lahko zaprosijo vsi, ki imajo stalno prebivališče na območju občine Ribnica in se profesionalno ukvarjajo z mlečno proizvodnjo.
4. Sofinancira se 40% vrednosti hladilnega bazena. Sredstva bodo odobrena po dejansko opravljenem nakupu.
5. Prosilec mora predložiti zahtevo za pridobitev sredstev sofinanciranja na predpisanem obrazcu, ki ga dvigne na sedežu Kmetijske svetovalne službe. Vlogi mora priložiti račun in dokumentacijo, iz katere so razvidni vrsta, namen in tehnični podatki o bazenu.
6. Prošnje za sofinanciranje nakupa hladilnih bazenov z vso zahtevano dokumentacijo spre-

jema Občina Ribnica, Ribnica, Gorenjska c 3.

V. IZVEDBA POSTOPKA MEDESEBOJNIH MENJAV KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ IN KRITJE S TEM POVEZANIH STROŠKOV

1. Predmet razpisa je izvedba celotnega postopka medsebojnih menjav kmetijskih zemljišč v skladu s 45. členom Zakona o kmetijskih zemljiščih (U.l. RS, št. 59/96, 31/98-odl. US, 1/99, 54/2000, 68/2000-odl. US) in kritje vseh stroškov, povezanih s tem postopkom.
2. Za vključitev v program lahko zaprosijo lastniki kmetijskih zemljišč, če njihovo zemljišče leži na področju občine Ribnica, vendar ne na območju, predvidenem za komasacijo.
3. Prošnja za izvedbo postopka medsebojnih menjav in kritje stroškov mora vsebovati:
  - ime in priimek lastnikov,
  - posestni list,
  - zemljiškoknjižni izpisek,
  - kopijo katastrskega načrta z označitvijo parcel, ki se menjajo.

Vloge z vso zahtevano dokumentacijo za razpise od I do IV sprejema Občina Ribnica, Oddelek za gospodarstvo in kmetijstvo, Gorenjska cesta 3, Ribnica, kjer lahko dobite tudi informacije na tel. št. 837-20-25. Za informacije pa se lahko obrnete tudi na Kmetijsko svetovalno službo, Škrabčev trg 19, Ribnica, tel. 83-61-927.

Vloge z vso zahtevano dokumentacijo za razpis pod točko V pa sprejema Občina Ribnica, Urad župana, Premožensko pravna služba, Ribnica, Gorenjska cesta 3, kjer lahko dobite tudi vse informacije in navodila za oddajo vlog, tel. št. 837-20-27.

OBČINA RIBNICA

Lastniki vodovodnega omrežja Gašpinovo

obveščamo uporabnike tega sistema, da je **voda neoporečna za pitje**. To dokazuje analiza vzorca, ki je bila na Inštitutu za varovanje zdravja RS opravljena 14. januarja 2002, po kateri pitna voda ustreza vsem potrebnim kriterijem.

SLOVENSKI ZAKONI STROŽJI KOT EVROPSKI

Govedorejsko društvo Ribnica je imelo redni občni zbor 1.2.2002. Udeležili so se ga člani govedorejskega društva, predstavljeno je bilo več zanimivih in aktualnih tem. Tako je dr. Otmar Colarič iz Veterinarskega zavoda Novo mesto predaval o dejavnih tveganja na reprodukcijsko in zdravstveno kondicijo živali, nato pa je član sveta KGZS in vodja območne enote Kočevje Janko Debeljak podal informacije o delovanju KGZS. Predstavil je tudi predloge Zbornice o mlečnih kvotah. Kako potekajo komasacije na območju Dolenje vasi, je pojasnila Darja But, vodja oddelka za gospodarstvo in kmetijstvo na občini Ribnica. Obravnavano je bilo poročilo tajnika o delu društva, poročilo blagajnika, sprejet pa je bil tudi program za leto 2002.

Po poročilih so člani razpravljali o težkem stanju, ki vlada v kmetijstvu, predvsem o problemih pri odkupa mleka, mesa in predpisih, ki so vezani na to področje. Velik problem je tudi zapiranje klavnice na našem območju. Izpostavili so neplačevanje direktnih plačil, saj so nekatere odločbe prispele že v mesecu novembru. Denarja pa še danes ni.

Po razpravi so bili sprejeti sklepi in pobude, ki se naj naslovijo na KGZS, ki zastopa

kmete.

Ti sklepi so naslednji:

1. Rejci podpirajo zahteve odbora za mleko pri KGZS glede določil o mlečnih kvotah. Kvota se naj določi na osnovi oddanega mleka pred vstopom.
2. Člani pričakujejo vključitev KGZS tudi v reševanju problematike zakola govedi. Ohranijo naj se obstoječe klavnice in uredi sistem komunalnih klavnice. Sledljivost živali. Kako je z živalmi, ki so bile zaklane doma, sedaj pa jih ni možno odjaviti? Gre za živali, ki so bile zaklane v lanskem letu.
3. Naši zakoni so strožji kot v EU. Zakaj smo mi vedno bolj evropski kot Evropa?
4. Zakaj mora biti naša živina pregledana na 24 mesecev, v drugih državah pa je starost pregleda na BSE 30 mesecev? Kdo bo pokrival stroške pregleda?

Rejci pričakujejo tudi aktivno vključevanje KGZS oziroma njenih odborov v reševanje omenjenih problemov.

*Predsednik društva
Alojz Oblak*

ŽIVINSKI OGLASNI SEJEM

Franc Petek, Hrovača 36, kmetija "Gornik", ponuja kislo zelje in goveje meso iz 'sonaravne' reje, po ceni 800,00 SIT/kg.
Tel.: 8362 228

Vodenje evidenc o količinah mleka na kmetijskem gospodarstvu

Mlečna kvota je količina mleka, ki jo proizvajalec lahko proda s svoje kmetije. Pomembna je tako za velike kot za manjše proizvajalce. Kmetije, ki imajo manj mleka, bodo lahko to mlečno kvoto prodale večjim rejcem, če je same ne bodo rabile.

Na osnovi Uredbe o ureditvi trga z mlekomo in mlečnimi izdelki (Uradni list, št. 111/00) morajo s 1. aprilom 2002 na kmetijskih gospodarstvih, ki redijo krave za prirejo mleka, voditi dnevno evidenco o neposredni prodaji mleka in mlečnih izdelkov in njihovi porabi na kmetijskem gospodarstvu. Poraba na kmetijskem gospodarstvu zajema porabo v gospodinjstvu in za prehrano živali. Rejci so dolžni dnevno zapisovati količine na domu prodanega in doma porabljenega mleka in mlečnih izdelkov. Dnevna evidenca je namenjena spremljanju dnevnih količin doma prodanega in porabljenega mleka in mlečnih izdelkov in je ni treba pošiljati nikamor, zato je oblikovno lahko tudi drugačen obrazec, kot je primer v Prilogi

1(Uradni list št. 21).

Za sporočanje letnih količin mleka pa je obrazec predpisan. Priloga 2 (Uradni list št.21).

Poročilo zajema obdobje od 1. 4. 2001 do 31. 3. 2002 o doma prodanih in v gospodinjstvu porabljenih količinah mleka in mlečnih izdelkov ter količini mleka, oddanem v mlekarstvo.

Obrazci za vodenje evidenc so objavljeni v Uradnem listu št.21/23.3.01 in na spletni strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Dobite pa jih tudi pri kmetijski svetovalni službi.

Od 1. aprila 2002 do 15. maja 2002 pa morajo rejci na Agencijo Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja, Dunajska 160, 1000 Ljubljana, s pripisom: za evidenco mleka, na ustreznem obrazcu poslati letno poročilo s priporočeno pošto.

Pripravila Irena Šilc

Pridelava zelenjave in zelišč v Ribnici

Slovenija je kljub svoji majhnosti podnebno, talno in tudi razvojno zelo raznolika, zato so tudi splošne ugotovitve zelo različne. To velja tudi za pridelavo zelenjave.

Letošnje leto bo že četrto, odkar smo v občini Ribnica zastavili pridelavo zelenjave v obliki poizkusov. Že na začetku leta - v januarju - naredimo plan pridelave. Ta je povezan z naročilom semen in sadik.

KDO LAHKO SODELUJE V POSKUSU?

Predlog kmetijske svetovalne službe je, da se v poskus vključijo kmetije, ki opuščajo pridelavo mleka oz. iščejo nov vir dohodka na kmetiji. Priporočljivo je, da so to mladi kmetije, ki lažje spremljajo novosti v pridelavi, zgodaj se seznanijo tudi s prodajo pridelkov oz. trženjem. Prav je, da se kmetija odloči za pridelavo ene vrste zelenjave in se seznanijo s primerno tehnologijo ter tako iz leta v leto povečuje proizvodnjo.

KDAJ SE LAHKO VKLJUČITE V POSKUS?

Prijave za vse zainteresirane sprejemamo preko tega leta. Ob prijavi nam sporočite svoje želje, kaj naj bi pridelovali, in velikost površine, ki jo boste namenili za pridelavo zelenjave. V mesecu januarju pa se udeležite sestanka, na katerem se dokončno dogovorimo o sami pridelavi. Običajno si na tem sestanku izmenjamo izkušnje pridelave prejšnjega leta. Naloga pridelovalca je, da odstopi prostor za poizkus, nosi tveganje pridelave (lahko je pridelek odličen ali pa ga sploh ni), si zapisuje čas sajenja, vznik, pojav bolezni in škodljivcev, če so prisotni, cvetenje in na koncu je prav, da se pridelki tudi stehtajo. Lepo je, če kmetija omogoči preko celega leta ogled poskusov tudi ostalim zainteresiranim. Prijavite se lahko kmetijski svetovalni službi ali na občini, oddelek za gospodarstvo in kmetijstvo. Bolje je dvakrat slišati kot nikoli, največ pa je vredno tisto, kar človek sam preizkusi in si tudi zapiše.

KAJ BOMO PRIDELOVALI V LETOŠNJEM LETU?

Novost v letošnjem letu je pridelava zelišč: ameriški slamnik, baldrijan, melisa. V letošnjem letu bomo začeli pridelovati tudi šparglje - beluše. Iz prejšnjih let pa nadaljujemo s poskusi oziroma že pridelujemo naslednjo zelenjavo:

1. Zgodnji krompir - Maris bard . Še letos preizkušamo različne tehnologije pridelave (pokrito s črno folijo in vlaknato tkanino, samo z vlaknato folijo oziroma brez pokrivanja). V naslednjih letih krompirja ne bi več vključili v poizkus.
2. Čebula iz čebulčka, zraven poizkus s setvijo.
3. Pridelava zelja različnih sort, namenjenih predvsem kisanju. Pridelava cvetače, brokolija, prav tako z več različnimi sortami.
4. Termenska setev solate bo na različnih lokacijah.
5. Paprika, paradiznik in jagode.

Pri nekaterih vrtninah smo ustrezno tehnologijo osvojili, zato jih bomo pridelovali na večjih površinah, in ne več kot poizkus.

Vsa ta leto sodelujemo z občino Ribnica, ki nam finančno pomaga pri nabavi sadik. Enako je tudi v letošnjem letu. Vsem, ki imajo posluš za pomoč pri uvajanju novosti, se zahvaljujem, saj brez skupnega dela ni možno doseči uspehov.

*Kmetijska svetovalna služba
Irena Šilc*

OGREVANJE Z LESNO BIOMASO

Z besedo biomasa označujemo obnovljive vire energije, ki so predvsem rastlinskega izvora. To so bioodpadki, med katere sodijo gozdni in kmetijski odpadki (trdni in tekoči), energetske rastline, ki jih pridelujemo izključno v energetske namene, pa tudi komunalni odpadki. V članku se bom omejil le na lesno biomaso, ki jo uporabljamo za ogrevanje. K lesni biomasi uvrščamo gozdne ostanke, ostanke pri industrijski predelavi lesa in kemično neobdelan les. Med gozdne ostanke sodijo: vejevje, krošnje, debela majhnih premerov ter manj kakovosten les, ki ni primeren za nadaljnjo industrijsko predelavo. Ostanke so posledica rednih sečenj, nege mladih gozdov ter pospravnih in sanitarnih sečenj. Pri industrijski obdelavi lesa nastajajo ostanke primarne in sekundarne predelave (žaganje, krajniki, lubje, prah...). Med preostali kemično neobdelan les uvrščamo produkte kmetijske dejavnosti v sadovnjakih in vinogradih ter že uporabljen les in njegove izdelke (gajbice, palete...).

Pri nas je najbolj razširjena upraba lesa kot kuriva v obliki polen. Že nekaj let pa se povečuje uporaba lesnih sekancev in lesnih peletov.

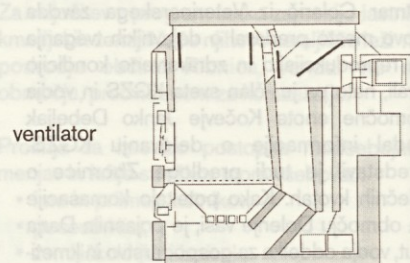
Biomasa in ogljikov dioksid (CO₂): za rast biomase je potrebna sončna svetloba, voda in ogljikov dioksid. Pri tem procesu rastline sproščajo kisik. Pri razkrajanju ali gorenju pa se dogaja obratno: ob porabi kisika in oddajanju CO₂ se sprošča še toplota. Tako sproščeni ogljikov dioksid se veže v nove rastline. Iz tega preprostega opisa vidimo, kako v naravi poteka zaključen proces nastajanja in porabljanja CO₂. Zato velja, da se pri kurjenju biomase ne povečuje delež CO₂ v atmosferi - zgorevanje biomase je glede toplogrednih plinov emisijsko nevtralnno. Uporaba fosilnih goriv (naftnih derivatov) pa nenehno povečuje delež CO₂ v atmosferi, kar vodi do učinka tople grede - zemeljsko ozračje se segreva.

Pravilno zgorevanje pa lahko poruši človek v vsakdanjem življenju - ogrevanju naših stanovanj. To počnemo s tem, da še vedno vgrajujemo konstrukcijsko neprimerne in prevelike kotle, ki niso pravilno vgrajeni ter so priključeni (največkrat) predimenzioniran dimnik. In kakšne so posledice naštetih dejstev?

Plini, ki se sproščajo ob tlenju, v teh kotlih praviloma slabo zgorijo. Dobro delovanje je ponavadi zagotovljeno samo nekajkrat v ogrevalni sezoni, ko je odjem toplote konstanten in ustreza polni moči kotla. Zato jih vgrajujemo skupaj z vmesnimi hranilniki toplote (akumulatorji). Slaba stran teh kotlov je manjša možnost pravilnega doziranja goriva. Če regulator vleka zapre dovod zraka, zaradi zmanjšane odjema toplote pride do nepopolnega zgorevanja, s tem do slabšega izkoristka in večjega onesnaževanja okolja.

Kotli s spodnjim odgorevanjem so sestavljeni iz zalogovnika, kurišča in izmenjevalnika toplote. Kurišče je v spodnjem delu kotla. Območje zgorevanja zajema samo spodnji del zalogovnika. Tako je mogoče dozirati gorivo in stopnjo odgorevanja. Pri boljših izvedbah je področje gorenja s tlenjem obzidano s šamotom. Tako je zagotovljena višja temperatura in s tem boljše zgorevanje plinov, nastalih pri tlenju lesnega oglja. V to območje kotla moramo dovajati del sekundarnega zraka, saj bi brez tega del nezgorelih in z energijo bogatih plinov ušel v dimnik.

Kotli z nadtlračnim ventilatorjem - kot pove že ime, proces gorenja uravnava dodaten ventilator. Polena, običajno dolga do 50 cm, naložimo v zgornji del kotla. Les leži na žerjavici, kjer nastopi termična faza gorenja. S pomočjo ventilatorja ustvarimo nadtlak v zalogovniku, plini skozi odprtino v kurišču - gorilnik - preidejo v spodnjo vročo zgorevalno komoro. Z dovajanjem sekundarnega zraka dosežemo popolno zgorevanje plinov pri visokih temperaturah. Pri kakovostnem zgorevanju dobimo svetel plamen in minimalni ostanek pepela. Ventilator uravnava kotlovski termostat. Sposobnost prilagajanja toplotne obremenitve kotla dejanskim potrebam, dolžina gorenja in udobnost pri uporabi so prednosti teh kotlov. Kljub temu pa je v primeru, ko obremenitev kotla močno niha (med 20% in 100%), zelo težko izbrati pravilno velikost za vse primere in izključno s kotlovsko regulacijo zagotoviti dober izkoristek in okolju prijazno obratovanje.

ventilator

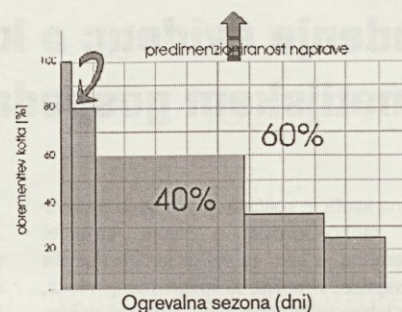
Kotel s sesalnim ventilatorjem

plast žerjavice, kjer v spodnji zgorevalni komori zgorijo. V teh kotlih lahko brez večji problemov kurimo tudi z ostanke lesa in večjimi sekanci.

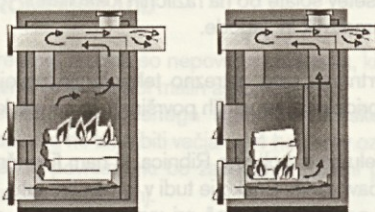
Velikost kotla

Kotel se dimenzionira na ekstremno zunanjo temperaturo, ki je za naše kraje - 24 °C. Zaradi spreminjajoče se stopnje obremenjenosti kotla med kurilno sezono ter le nekajdnevnega (5 - 8 dni) trajanja polne obremenjenosti je potrebno pri izbiri kotla upoštevati ustrezno moč naprave. Ta naj nikakor ne bo predimenzionirana, odločimo se lahko celo za manjšo moč. Iz diagrama je razvidno, da lahko izberemo do 20 % manjši kotel, kot je potrebno glede na ekstremne zunanje temperature.

Obremenjenost kotla med ogrevalno sezono

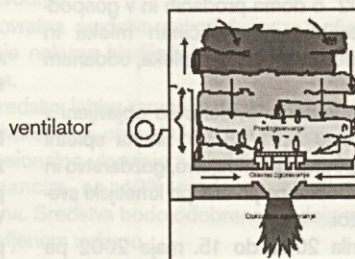

Konstrukcija kotla

Kotel s pregorevanjem (levo) in kotel s spodnjim odgorevanjem

Kotli s pregorevanjem so starejši tipi kotlov. Kurišče napolnimo s poleni in pri dovajanju primarnega zraka ogenj zajame celotno količino drv.

ventilator

Kotel z nadtlračnim ventilatorjem

Kotli s sesalnim ventilatorjem - ventilator je vgrajen v kanal za odvod dimnih plinov pred vstopom v dimnik. Z ustvarjanjem podtlaka v kurišču vleče pline, nastale pri termičnem razpadu lesa, skozi

Miro Klun
Energetska svetovalna pisarna Ribnica

Se nadaljuje

Svetovanje
vsako sredo od 16h - 19h
po predhodni najavi na tel.
8369 060.

Literatura:

Lesna biomasa - neizkoriščeni domači vir energije, Vincenc Butala, Jani Turk
Informativni list ZA UČINKOVITO RABO ENERGIJE, MGD AURE

GOSTINSTVO - TURIZEM PUGELJ

Alojz Pugelj s.p., Lepovče 23, 1310 Ribnica
Tel.: 01/8361 189 ali 01/8361-665
GSM: 031/760-697

Vabimo vas v prenovljene prostore

V času **birm** in **obhajil**

10% popust

- krsti
- rojstni dnevi
- poroke
- obletnice
- pogrebščine

V našem lokalu vam nudimo pogostitev
po vašem naročilu.

Vsakega slavjenca/ko čaka tudi darilo.
Za večje skupine nudimo popust.

Čimprej nas pokličite
Pridite, ne bo vam žal.

V pričakovanju vašega klica
vas pristrčno pozdravljamo!

RENAULT

NOVO! PAKETNE CENE ZA VZDRŽEVANJE VAŠEGA VOZILA

- Nadomestni deli za vse znamke vozil
- Več kot 20 vrst proizvodov
- Ugodne paketne cene:
Menjava olja in oljnega filtra*

že od **6.900 SIT**

* Oljni filter + 4L olja 15W40 (Mobil Super Oil + strošek mešanice vlijatke + DDV)
Nadomestne dele Motrio dobite v pooblaščenih mreži RENAULT

PAKET ZAVORNE PLOŠČICE:

R5 CAMPUS
6.990 SIT
R5 FIVE, R19, CLIO1
7.290 SIT

Paket vsebuje material in delo ter vizualni pregled 25 kontrolnih točk.

PAKET ZAVORNI DISKI IN PLOŠČICE:

R5 CAMPUS
15.790 SIT
R5 FIVE, R19, CLIO1
16.690 SIT

Paket vsebuje material in delo ter vizualni pregled 25 kontrolnih točk.

Cene vsebujejo DDV

AKCIJA! LETNE GUME IN ALU PLATIŠČA

**ZA PLATIŠČA 10% POPUST
PRI NAKUPU PLATIŠČ IN PNEVMATIK
V PAKETU 15% POPUST
PNEVMATIKE 15% POPUSTA**

**AVTOCENTER
RUFAC**

POOBlašČENI ZASTOPNIK ZA RENAULT

Ob Mahovniški c. 3, Kočovje. Tel. 8954-042, 8954-666, fax 8955-444
Delovni čas: 8^h-12, 13-17, sobota 9-12

Cesta na Ugar, Ribnica. Tel.: 836-99-56, 836-99-57, fax: 836-99-58.
Delovni čas vsak dan od ponedeljka do petka od 8-12 in 13-17

www.renault.si

Simfonije v durih

CLASSIC

MODERN

inles OKNA
VRATA

... do stila

blesk2

Čistilni servis
Slikopleskarstvo

Tone Pogorelec

Bukovica 2, 1310 Ribnica
Tel.: 01/836-99-33,
Fax: 01/836-99-34,
GSM: 031/647-188
E-mail: blesk2@amis.net

- Slikanje stanovanj, objektov
- Dekorativni nanosi in obrizglj
- Generalna čiščenja objektov vseh vrst
- Vsakodnevno čiščenje in vzdrževanje poslovnih prostorov
- Urejanje zelenic, košnja trave
- Tedenska čiščenja stanovanj
- Globinsko čiščenje preprog

LES

PROIZVODNO IN TRGOVSKO PODJETJE, d.o.o.

Ul. Louisa Adamiča 10, Ribnica, tel.: 01/836 99 13

Nudimo vam:

Keramične ploščice (zunanje in notranje),
Kopalniško opremo (sanitarna keramika, kopalniško pohištvo,
kopalniški dodatki)
Parkete (gotovi, lamelni in klasični parket, laminatni pod)
Obloge (stenske, stropne)
Stavbno pohištvo (sobna vrata Lesna Slovenj Gradec)

V mesecu aprilu posebna ponudba masažnih kadi že od 113.000,00 SIT dalje!

Delovni čas: od 8. do 12. ure in od 16. do 19. ure
sobota od 8. do 12. ure

BAMBA NEPREMIČNINE Franc TANKO s.p.

Del. čas: od 10 - 17, sob. 10 - 13, Prečna 4a, Ribnica, Tel.: 83 62 101, GSM.: 041 643 004

PRODAMO

HISE:

- RIBNICA - Jurjevica, stanovanjska hiša z gostinskim lokalom in gospodarskim poslopijem, takoj vseljiva, vel. parc. 1884 m², CK, cena 19 mio SIT ali 89.500 EUR.
- KOČEVJE - center, starejša stanovanjska hiša, velikost parcele 1395 m², el. voda, takoj vseljiva, možna zamenjava za stanovanje v Ljubljani, cena 19,7 mio SIT (94.000 EUR).
- RIBNICA - Lepovče, novozgrajena stan. hiša, 4. podaljšana grad. faza, vel. parc. 905 m², na mirni lokaciji, vsa infrastruktura, zanimiva arhitektura 17 x 12 m, cena 32,8 mio SIT ali 150.000 EUR.
- KOČEVJE - Ložine, novo stan. hišo, 3. gradb. faza, vel. parc. ca 1280 m², cena 13,5 mio SIT ali 60.000 EUR.
- LOSKI POTOK - Hrib, center - stanovanjska stavba, vel. parc. ca 500 m², takoj vseljiva, klas. ogrevanje, el. voda, cena 9,5 mio SIT ali 44.000 EUR.
- RIBNICA - Grčarice, poslovni objekt - trgovina v obratovanju, v centru vasi, vel. ca. 120 m², vsa infrastruktura, dokument. urejena, cena 14,6 mio SIT ali 65.000 EUR.
- RIBNICA - center, v najem oddamo ali prodamo VILLO na zelo dobri lokaciji, za mirne dejavnosti, ca. 330 m² koristne površine, vel. parcele 1635 m², cena po dogovoru.
- RIBNICA - Loški Potok, Mali Log, stan. hiška, 8x 8 m, vel. parc. ca 200 m², takoj vseljiva, KT, CK, cena 7,7 mio SIT ali 34.500 EUR.
- IVANČNA GORICA - Dedni dol, brunarica, manjša, vel. parc. 834 m², ob robu gozda - sončna lega, cena 4,2 mio SIT ali 18.834 EUR.
- RIBNICA - Dolenja vas, starejša stan. hiša 10 x 10 m (obnova), vel. parc. 169 m², el. voda, cena 5,74 mio SIT ali 25.565 EUR.

STANOVANJA:

- NOVO V RIBNICI - več novozgrajenih stanovanj v centru Ribnice po vaših željah, velikost in razporeditev v stanovanju lahko prilagajate sami, plačilo v dveh letih, cena za m² po dogovoru, rok vselitve približno 4 mesece.
- RIBNICA - center, dvosobno, ca 54 m², I. nadst. urejeno, KT, CK, tel., cena 9,77 mio SIT ali 43.460 EUR.
- RIBNICA - center, enosobno ca 36 m², obnovljena kopalnica, IV. nadst. KT, TEL, CK, takoj vseljivo, cena 6,1 mio SIT ali 27.134 EUR.

POSLOVNI PROSTORI:

- RIBNICA - center, na Skrabčevem trgu prodamo novozgrajeni poslovno stanovanjski objekt, IV podaljšana faza, 940 m² neto površine, velikost parcele 748 m², cena 96 mio SIT ali 445.000 EUR)
- RIBNICA - Jurjevica, stanovanjska hiša z gostinskim lokalom in gospodarskim poslopijem, takoj vseljiva, vel. parc. 1884 m², CK, cena 19,4 mio SIT ali 89.500 EUR.
- KOČEVJE - Stara Cerkev - poslovno stanovanjski objekt

- (gostinski lokal) in še stanovanjski objekt (posebej), na ugodni lokaciji, vel. parc. 1651 m², vseljivo takoj, tel., CK, cena 48,6 mio SIT ali 220.000 EUR.
- RIBNICA - center, obnovljen poslovni prostor, 90 m², z urejeno dokumentacijo, v pritličju, CK, tel., cena 14,3 mio SIT ali 64.750 EUR, vseljivo takoj.
- RIBNICA - obrti center Ugar, poslovni objekt - mizarska del. - možnost tudi drugih dejavnosti, vel. objekta 267 m², zemljišče 1444 m², vsa infrastruktura, tel. CK na olje, cena 30,1 mio SIT ali 133.000 EUR.
- RIBNICA - Grčarice, poslovni objekt - trgovina v obratovanju v centru vasi, ca 120 m², vsa infrastruktura, dok. urejena, cena 14,6 mio SIT ali 65.000 EUR.

PARCELE:

- RIBNICA - Ob ribnikih, kmetijska parc. ca 47 a, cena po dogovoru.
- DOLENJA VAS - več kmetijskih parcel in nekaj gozda, skupaj 11.744 m², prodamo v paketu cena 550.000 SIT.

GRABNE PARCELE:

- RIBNICA - Hrastje, več gradbenih parcel, različnih velikosti, prodamo. Cena 3.103,00 SIT/ m², ali 13,8 EUR.
- ORTNEK, 3 parcele.

VIKENDI:

- RIBNICA - Loški Potok, Mali Log, stan. hiška, 8x 8 m, vel. parc. ca 200 m², takoj vseljiva, KT, CK, cena 7,7 mio SIT ali 34.500 EUR.
- IVANČNA GORICA - Dedni dol, brunarica, manjša, vel. parc. 834 m², ob robu gozda - sončna lega, cena 4,2 mio SIT ali 18.834 EUR.

KUPIMO

STANOVANJA:

- RIBNICA - center, za znane kupce, kupimo trosobno stanovanje.

HISE:

- RIBNICA - okolica, več starejših hiš v Ribnici in okolici kupimo za znane kupce. Cena od 15.000 do 40.000 EUR.

NAJMEMO

STANOVANJA:

- RIBNICA - center, več garsonjer, enosobnih in dvosobnih stanovanj.
- RIBNICA - okolica, najmemo več stanovanjskih hiš, normalni pogoji bivanja.

ODDAMO V NAJEM

POSLOVNI PROSTORI:

- RIBNICA - strogi center, poslovni prostor - trgovina, 75 m², z vsa infrastrukturo, in še tri pisarne, dok. urejena, cena po dogovoru mesečno, vseljivo takoj.
- RIBNICA - center, gostinski lokal oddamo v najem, kompletno urejen z vsa dokumentacijo, cena po dogovoru.

Tradicionalna velikonočna ponudba!

Se še spomnite Rabbita?

Tradicionalna in izjemno ugodna velikonočna ponudba je na voljo tudi letos: Golf Rabbit 1.4 16 V (55 kW) in 1.9 SDi (50 kW).

Pohitite v naš salon in ujemite svojega Volkswagrovega zajčka!

Prihranili boste do 390.000,00 SIT.

Golf Rabbit že od 2.512.000,00 SIT (11.233 EUR)

Prišel, prevzel in zmagal.

NOVI POLO

www.NoviPolo.com

PORSCHE
KREDIT IN LEASING

VOZILA NA ZALOGI 2001

VW Bora 1.9 TDI/ 90 in 100 KM avtomatska klima
VW Passat var. 1.9 TDI/130 KM in 100 KM
VW Transporter T4 Krpan plus 2.5 TDI,
DMR, mehanska klima, 1 + 5 sedežev

VOZILA NA ZALOGI 2002

VW Novi Polo 1.2, 1.4, 1.9 SDI, 1.4 TDI, 1.9 TDI,
3 in 4 vratni
VW Golf Rabbit 1.4 in 1.9 SDI 3 in 4 vrata
VW Golf Edition 1.9 TDI/SDI/1.4
VW Golf Variant 1.9 TDI/100 KM
VW Bora 1.9 TDI
VW Passat limuzina 1.9 TDI/130 KM
VW Passat variant 1.9 TDI/130 KM

TESTNA VOZILA

VW Passat var. 1.8 T trendline
VW Beetle 1.9 TDI/90, klima, centralno daljinsko zaklepanje, el. pomik stekel
VW Caddy furgon 1.9 SDI, letnik 2002

RABLJENA VOZILA

VW Passat CL, letnik 1992, ročna klima, radio,
vlečna kljuka, letne in zimske gume
Fiat Punto 55 S, letnik 1998

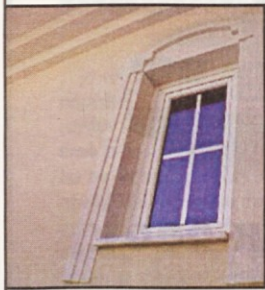
Gospodarska vozila

RANDELJ
AVTOHIŠA

Mahovnik 2, 1330 KOČEVJE
telefon 01 8951 488, telefaks 01 8955 240
e-mail: damijan.randelj@porsche.co.at
salon in delavnica pon.- pet. od 7. do 18. ure
sobota salon od 8. do 12. ure

INTERALTA

EVROPSKO OKNO V SLOVENSKI DOM

PVC okna in vrata
Ugodni krediti

PE Ribnica:
Nemška vas 3
Tel.: 040/258-924
Ljubljana:
Stegne 21 c
Tel.: 01/511-16-24
www.interalta.si

Okna Interalta omogočajo višjo kulturo bivanja

Pekarna
HRAM

*Ta dobri kruhek
so spekle zlate roke
in babičin recept*
tel.: 8955-558

MicroERA

**ODKLEPANJE GSM APARATOV
NA VSA OMREŽJA**

MicroERA Jože Šilc s.p., Merharjeva 9, 1310 Ribnica
Tel.: 8373 116, fax: 8373 117, GSM: 041/402-779
e-mail: js@amis.net, http://home.amis.net/microera/

**DOBRA HRANA
IN PIJAČA
SE PRI URŠNJAKU
OBRAČA!**

trgovina
NAJK

Tadeja Picek s.p.
Prodaja in popravilo
GSM aparatov
Disarniški material
Igrače
Tobačni izdelki
Revije, časopisi

Škrabčev trg 50, Ribnica
tel.: 01/8373-146
fax: 01/8373 147
e-mail: urban.picek@volja.net

Računalniška oprema
Tiskalniki
kartuše, tonerji,
trakovi za vse
vrste tiskalnikov

Delovni čas:
pon. - pet.

od 7. do 12. ure in od 16. do 19. ure
sobota od 7. do 12. ure

Pooblaščen prodajalec za simobil

OPTIK
ANITA

Majnikova 1, Ribnica
(poleg SANOLABORJA)

Tel.: 83 61 128

**V ZDRAVSTVENEM
DOMU RIBNICA**

Iz naše ponudbe:

Za vas obratujemo vsak dan:
od 8. do 12. ure in od 16. do 18. ure,
ob sobotah od 9. do 12. ure

- korekcijski okvirji in stekla
- ugodne cene, svetovanje, kakovost
- očala na recept tudi brez doplačila

Karmen Rus s.p.
Goriča vas 17a, 1310 Ribnica
GSM: 031 810 758

*Samo še hipec in tu bodo slovesnosti, kot so:
birme, obhajila, valete, maturantski plesi,
velika noč, poroke ...*

*Oglasite se v frizerskem studiu Fantazija,
kjer se bomo potrudili in vas primerno uredili
vsakemu času posebej.*

Z različnimi tehnikami:

*barvanje, podbarvanje v V-formaciji, plastno
barvanje večbarvnih in večplastnih pramenov,
spenjanje dolgih las; z različnimi tehnikami
striženja pa vam bomo polepšali in popestrili
vsakdanje počutje.*

*Tudi na sam dan slovesnosti vam bomo na voljo po
predhodnem naročilu.*

Delovni čas:
ponedeljek od 8. do 12. ure in od 16. do 19. ure
torek od 8. do 13 ure
sreda, četrtek in petek od 13. do 19. ure
sobota od 8. do 13. ure

Slikopleskarstvo BOJC

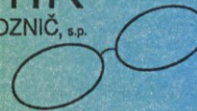
Peter Bojc, s.p.

Humec 24, 1331 Dolenja vas,
tel.: 01 8634-533
GSM: 041 712-103

Sistemi Knauf Armstrong

Stanislav Zajc s.p.
Gornje Lepovčce 13 a,
1310 Ribnica
GSM: 040/220 978

OPTIK
JANEZ POZNIČ, s.p.

Vrvarška 3, 1310 Ribnica,
TEL.: 01/83 60 367

Delovni čas:
vsak dan od 9^h do 19^h
sobota zaprto

MENJALNICA
MIKEL IDEAL CENTER - Ribnica
tel./fax: (01) 83 60 657

- \$ odkup in prodaja deviz
- \$ odprto od 8" do 18" (non-stop)
- \$ hitro opravljene storitve, brez vrst
- \$ ugodni tečaji - popusti pri večjih količinah

UGODNO
Borzno posredovanje

- Odkup in prodaja **vseh** delnic (ki kotirajo na LB)
- Hitra izplačila, svetovanje o vrednostnih papirjih

\$ EUR CHF HRK CAD

NOVO V RIBNICI

Gorenjska c. 10, 1. nadstropje
poslovne stavbe Foto TONI

VIDEOTEKA

Sprejemamo nove člane,
kjer vam nudimo
dodatne ugodnosti in popuste

SUPER AKCIJA **SUPER AKCIJA** **SUPER AKCIJA**

VZAMEŠ **4** - PLAČAŠ **3**

DVD

VHS

Akcija velja le za člane videoteke

Videoteka je odprta:

od ponedeljka do petka 13. do 20.	sobota 14. do 19.	nedelja 16. do 19.
---	----------------------	-----------------------

Antonl TOS d.o.o., Gorenjska cesta 10, 1310 Ribnica, tel.: 01/8369816

POPUSTI ZA LETNIK 2001

IBIZA, CORDOBA, CORDOBA VARIO
200.000 SIT

TOLEDO, LEON
310.000 SIT

NUDIMO PORSCHE KREDIT IN LEASING

 Joras Center

Prodaja in servis vozil SEAT
1310 Ribnica, Slovenija
Tel.: 01/8369-040, 8361-127, fax: 8369-045

SEAT

Delovni čas: pon. - pet. od 8. do 19. ure, sob. od 8. do 13. ure

MOTOMAN robotec d.o.o.

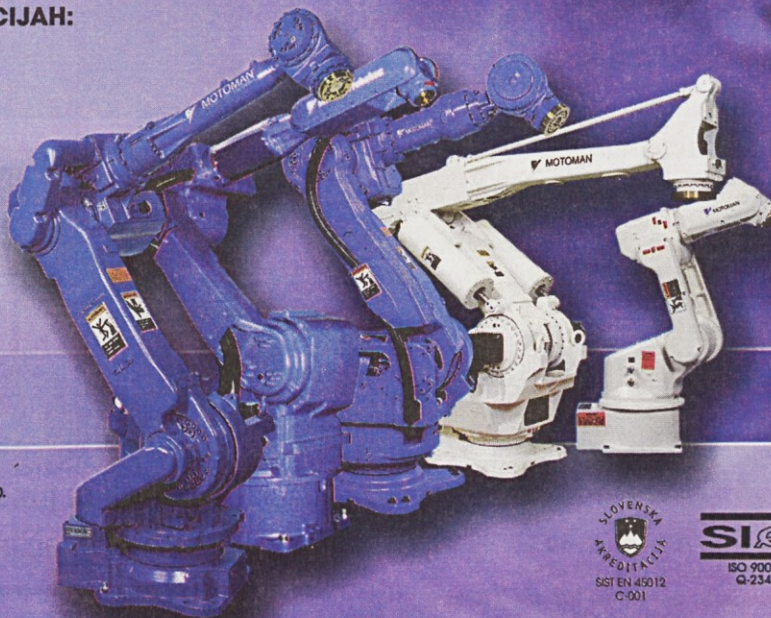
Robotizacija in avtomatizacija v industriji

PRAVI PARTNER V SVETU ROBOTIZACIJE V INDUSTRIJI

Šest osni členkasti roboti iz družine MOTOMAN, nosilnosti od 3kg- 500kg, ki jih krmili visoko zmogljiv krmilnik XRC, ki edini na svetu omogoča sinhrono krmiljenje štirih robotov hkrati, oziroma lahko zvezno krmili 27 robotskih osi.

IDEALNA REŠITEV V APLIKACIJAH:

- OBLOČNEGA VARJENJA
- UPOROVNEGA VARJENJA
- STREGE
- PLAZEMSKEGA IN LASERSKEGA REZANJA
- POLIRANJA
- PALETIRANJA
- BRUŠENJA
- LEPLENJA

MOTOMAN robotec d.o.o.

Lepovče 23, 1310 Ribnica
tel.: +386 (0)1 83 72 410
faks: +386 (0)1 83 61 243
e-mail: info@motomanrobotec.si
www.motomanrobotec.si

Zvončki in trobentice, mačice, vijolice...

... je refren stare zimzelene glasbene uspešnice, ki je doživela nič koliko rojstev v novi preobleki. Pa še vedno smo je veseli, spoštujemo jo, še zlasti, ko se te rožice dejansko dvignejo iz spečih tal in uzrejo novo pomladno jutro.

Pomlad po(mlad), beseda, katere koren je mladost, razigranost, ujeta v čudovit mozaik svežih vonjav in sproščujočih barv.

Ja, pomlad, dragi moji. Pomlad pa je tudi čas obračuna o zimi in zimskih pripetljajih, letos predvsem zimskih olimpijskih igrah. Kar nekam mlačno je bilo vzdušje v naših domovih, ko naši junaki belih strmin niso prišli domov težji za kakšno žlahtno zadevo, obešeno okrog vratu. Madonca, vedno je tako: Za vsakim dežjem, pa naj si bo še tako močan naliv, posije sonce in žal nasprotno. Starejši bralci že veste, kako je s tem. In tudi našim mojstrom vijuganja po ledenih "kucjih" kapo dol. Upanje je pol uspeha in tri četrtine življenja. Sam uspeh je le še pika na i.

"Kapo dol," je dejal Srečko Katanec, ko so nas naši žogobrcarski virtuozji spravljali v trans in se na koncu uvrstili na največje tekmovanje na zeleni kroglji.

Zdaj smo pa tam. Ta trenutek so fantje zvezde, ki žarijo z magično močjo. Tako kot pred leti Bojan Križaj, Rok Petrovič, Boris Strel, Jure Franko, Mateja Svet, Urška Hrvat... Če fantom ne uspe oz. ne bodo igrali nad svojimi sposobnostmi, bomo na sončni strani Alp hladni kot brizganec. Kakorkoli že, vsem športnikom, ki prestopijo državno mejo zahodno slovenske pokrajine, kapo dol. Prav vsi se lahko kosajo z neprimerno večjimi, močnejšimi.... narodi. BRAVO, NAŠIIII!

Pa smo tam, kaj pa bomo rekli maja, ko bodo naši oz. naše potovale v Talin

na Eurosong? Se bomo sramovali? Dajte no nehat. Spoštujem slovenske etične vrednote, spoštujem ohranjanje tradicije in morale, toda!? Marsikdo se sprašuje, kje je demokracija. A hkrati zatira drugače misleče, drugače spolno usmerjene. Halo! Tukaj pa nekaj "ne štima". Pustimo zmešnjave okrog glasovanja itd. na letošnji EMI.

Dejstvo je, da je zmagovalna skladba simpatična, naravna, gre v uho, drugačna, scenski nastop vpadljiv...itd. Narejeno je po merilih evropskih gledalcev in poslušalcev, ki bodo izbirali svoj hit poletja. To je vendar show, ne pa revija komornih zborov.

A je kdo označil Izraelce za narod homoseksualcev in transvestitov, ko je zmagala Dana International? Ni. A je kdo označil Nemce za tipične norce, ko je po odru norel Stefan Raab? Ni. A bo kdo označil Slovence za nedefinirane večspolnike, ko bodo za nas pele-i Sestre? Ne. Lahko kvečjemu prispeva k promociji države, ki je v zadnjem letu precej pridobila zlasti zaradi nogometašev. Svet pač išče nevsakdanje ljudi in zakaj bi se skrivali? Pokažimo se, povejmo, da smo Slovenci. No, prostora je zmanjkalo. Pa naslednjič naprej, če me ne bo zadela pomladna utrujenost.

Veselo na delo, na njive al v gozd, al pa za mizo se used, kjer za reševanja kviza vse je nared.

Ena, dve, tri, rešitev po pošti že k nam poleti.

Veselo praznujte, lepo se imejte, pa v nedeljo nikar se šunke preveč ne najete.

Marko Modrej

Opomba: Foto smešnice je ta mesec zajela pomladna utrujenost, zato bo nagrajeneec, ki je prejel fotoaparata, objavljen v naslednji številki.

Pravilna rešitev iz 2. številke Rešeta je: DAN ŽENA, MATERINSKI DAN

Nagrade poklanja sponzor: **VIDEOTEKA SCORPIO**, Antonij Tos d.o.o., Gorenjska c. 10, 1310 Ribnica. Nagrade veljajo za mesec april. Med pravnimi rešitvami je žreb določil naslednje nagrajence:

- nagrado**, izposoja 10 VHS oziroma DVD za 2 dni, prejme: **LARISA PRELOŽNIK**, Prijatelj trg 5, 1310 RIBNICA.
- nagrado**, izposoja 8 VHS oziroma DVD za 2 dni, prejme: **TADEJ OŠVALD**, Opekarska 54, 1310 RIBNICA.
- nagrado**, izposoja 6 VHS oziroma DVD za 2 dni, prejme: **MALCI ROBER**, Kolodvorska 16, 1310 RIBNICA.
- nagrado**, izposoja 4 VHS oziroma DVD za 2 dni, prejme: **SIMONA RIGLER**, Gorenji Lazi 7, 1310 RIBNICA.
- nagrado**, izposoja 2 VHS oziroma DVD za 2 dni, prejme: **PRIMOŽ KOVAČIČ**, Breg 86, 1310 RIBNICA.

Nagrajencem iskreno čestitamo!

Kupone za prevzem nagrad boste prejeli po pošti.

KUPONI

KUPON ZA OBJAVO BREZPLAČNIH MALIH OGLASOV

Besedilo: _____

KUPON ZA NAGRADNO IGRO

Rešitev: _____

KUPON ZA REBUS

Rešitev: _____

Hrvaška pokrajina

REBUS

VE L _ _ _

0,1,2,3, ...

i = o

Kosta N.C. Berg

Ime in priimek: _____

Ulica: _____

Pošta: _____

Tel.: _____

***

V primeru, da ne želite sodelovati pri vseh igrah, izpolnite svoj kupon, ostale lahko pustite prazne.

Izpolnjeni list izrežite in ga v pismu pošljite na naslov: **REŠETO, Škrabčev trg 40, 1310 RIBNICA**, najkasneje do **10. aprila 2002**.

Opravičilo in pojasnilo glede nagrajencev in sponzorja iz prejšnje številke

Nagrade je prispeval sponzor:
Frizerski salon FANTAZIJA.

Med pravnimi rešitvami pa je žreb določil naslednje nagrajence:

- nagrado**, ŽENSKO STRIŽENJE, je prejel: Janez Jalovec
- nagrado**, FEN FRIZURO, je prejela: Andreja Marolt
- nagrado**, MOŠKO STRIŽENJE, je prejela: Julijana Mrak
- nagrado**, OTROŠKO STRIŽENJE, je prejela: Lili Centa
- nagrado**, ŠAMPON, je prejela: Cita Zajc

MUHAŠTI KVIZ

(kot april)

Na vsako vprašanje vam ponujamo več odgovorov in trditev, a le eno je pravilno. Črko pred pravilnim odgovorom vpišite v razpredelnico in dobili boste zanimivo rešitev, povezano s... (Saj je čisto logično!).

1. Veliki petek je danes. Po vrhu tega še vpliv polne lune, pa še ena simbolična številka je z nami. V katerem koledarskem tednu smo?

- J - 7.
A - 11.
D - 13.

2. Le kaj bi bilo tole? Je vzeto iz imena, vendar je zelo čudna zadeva, a ne? Mogoče je to iz imena...

- B - Sedmera jezera
O - Interalta
T - Lokalni ljubimci

3. Danes, na veliki petek, je strogi post. Sicer pa godujeta...

- B - Ciril in Metod
L - Romeo in Julija
V - Filip in Jakob

4. Jutri ob 21. uri se bo v kinu Ideal odvrtel ameriški akcijski film...

- U - Ribniški piloti
R - Dan za trening
F - Žlebiški kavboji

5. Tudi poslikano jajce je simbol, pa ne samo moških, temveč...

- G - dneva žena
J - velike noči
H - prvega pomladnega dne

6. Julija bo Ribniška dolina oz. Dolenja vas gostila veliko športno prireditev, ki se bo imenovala...

- U - 1. tek po Lončarji
Z - Krivljenje zobotrebcev
I - Prvenstvo v podvodnem šahu

7. Las je zanimiv okrasni del lasišča, ki sicer sam ne pride do izraza. Šele v množini je nekaj videti. LAS pa je tudi...

- J - Letalska ambasada Slovenije (v New Yorku)
T - Lokalna akcijska skupina (za preprečevanje uporabe prepovedanih drog)
K - Love Atomic System (glasbena skupina)

8. Prejšnji mesec je naša neutrudna AP (Afroditina Prijateljica) opravila pogovor z...

- N - Jožetom Zakrajškom
E - dr. Janezom Drnovškom
V - mag. Francijem Butom

9. Okno, ki ga vidimo tukaj, je last...

- O - občine Ribnice
I - oglasa podjetja Inles
N - pasjega zavetišča v Lepovčah

10. Dva dni pred naslednjim izidom Rešeta bomo v Sloveniji praznovali...

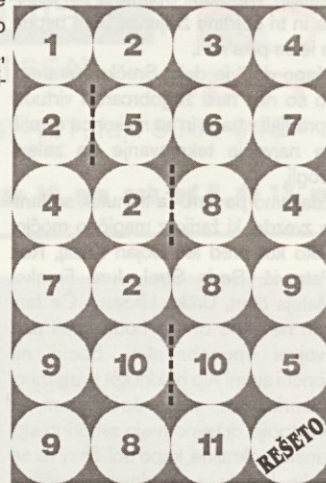
- R - dan vijolic
O - dan cestnih delavcev
N - dan upora

11. Tako, za vsakim začetkom pride konec. To sem občutil-a že pri prvem vprašanju. Čas je, da razmislim, kaj bom obkrožil-a tukaj. Dolg premislek nikoli ni dober oz. modri dolgo molčijo, preden spregovorijo...

- S - Veš kaj, tale kviz mi pa sploh ne gre. Pa še zadnje vprašanje je čisto mimo!
E - Mislím, da bo rešitev povezana z naravo oz. pomladjo.
K - Dovolj možgančkanja, ven grem, v naravo! Pomlad, prihajam!!!

O.p.: Tudi tokrat lahko držijo vsi trije odgovori oz. trditve, a ne? Pa veliko pomladnih dogodivščin! Sicer pa, absorbirajte pomlad v normalnih količinah!

Pravilne rešitve
napišite na
kupone in jih
pošljite v kuverti
ali na dopisnici
najkasneje do
10. aprila 2002.

KINO IDEAL

Kolodvorska 9a

APRIL 2002

Sobota, 6. april, ob 21. uri
FULL GAS 2
ameriška akcijska komedija

* * *
Sobota, 13. april, ob 21. uri
Igraj svojo igro
ameriško akcijska kriminalka

* * *
Sobota, 20. april, ob 21. uri
Za sovražnikovo črto
ameriški akcijsko - vojni film

* * *
Sobota, 27. april, ob 21. uri
Izvirni greh
ameriški domišljijski triler

NAROČNINA NA REŠETO

1. Občinsko glasilo Rešeto je od 1.3.2002 možno tudi dodatno kupiti na občini Ribnica v Oddelku za družbene dejavnosti. Posamezni izvod stane 260 SIT. V ceni je všteti 8,5% DDV.
2. Po pošti ga je moč dobiti proti plačilu letne oz. polletne naročnine:

Območje	Cena	polletna naročnina	letna naročnina
Slovenije		1.900 SIT	3.800 SIT
Evrope		14 EUR	27 EUR
izven Evrope		22 EUR	44 EUR

3. Naročila sprejema Občina Ribnica - Irena Pilavdžić, telefon 837 20 26.
4. Račun izstavi Občina Ribnica, rok plačila je 15 dni od izstavitve računa.

VRTEC RIBNICA

NATEČAJ ZA VPIS PREDŠOLSКИH OTROK V DNEVNI PROGRAM VRTCA

Datum vpisa je: od 1. do 15. maja 2002, od 7. do 15. ure.
Vpisno mesto je: UPRAVA VRTCA
Kontaktna oseba je: Darja Šilc

- Vloga za vpis otroka v vrtec dobite na upravi vrtca in izpolnjeno vrnite do 15. 05. 2002.
- Prav tako potrdite vloge, ki jih vrtec že ima v evidenci, in jih do navedene roka ustrezno dopolnite glede na določila 11. člena Pravil o sprejemu otrok v vrtec in o plačevanju programov za predšolske otroke.

Andreja Hojč
ravnateljica

LAS

Lokalna Akcijska Skupina

za preprečevanje uporabe prepovedanih drog

- Imate težave z drogami?
- Bi radi pomagali prijatelju iz njegovih stisk?
- Ste mati ali oče mladostnika, ki ga ne razumete več?

PONUJAMO VAM ROKO V POMOČ

Pokličite nas na telefon:

031/490 401,

**vsak delavnik,
od 17. do 18. ure.**

MALI OGLASI

Ugodno prodam rabljen računalnik z monitorjem in tiskalnik. Cena po dogovoru Tel.: 041 / 819 142.

Prodajam videodomofon. Cena po dogovoru. Tel.: 01 / 836 05 21.

Prodajam kolo SCOTT. Oprema: Shimono LX, amortizer Judy XC, prevoženih 300 km. Cena 150.000,00 SIT Tel.: 041 / 220 804.

Prodajam HI FI zvočnike Koda, samostoječe, 120 W. Cena 80.000,00 SIT; Technics AX 6 - 6 x 100 W - za domači kino, in še nekaj drugih komponent. Tel.: 041 / 220 804.

Prodajam sedežno - dvosed, trosed. Cena po dogovoru.
Tel.: 041 / 836 645.

Prodajam fantovsko obleko za prvo obhajilo, št. 140, s srajčko in metuljčkom. Cena 20.000,00 SIT. Tel.: 040 / 548 405.

V Lipovšici (občina Sodražica) prodajam stan. hišo, skedenj, drvarnico in 5.000 m² zemljišča. Tel.: 01 / 507 11 20.

Prodajam pesjak, 210 x 150 x 190 cm, z uto 100 x 100 x 130 cm.
Tel.: 031 / 291 478.

MALI OGLASI

Kud A d' b' ? teatr, Ribnica

**Zahvaljujemo se vsem, ki so nam omogočili,
da smo uresničili predstavo ob dnevu kulture,
8. februarja.**

Pokrovitelji

Javni sklad za kulturne dejavnosti,
območna izpostava Ribnica
Občina Ribnica
Območna obrtna zbornica Ribnica

Sponzorji

Ribniški študentski klub
Russ d.o.o.
Košček d.o.o.
Zasnova gradbeni biro, Tone Lovšin s.p.
Inotherm d.o.o.
Deta & co d.o.o.
Y bar, Barbara Andoljšek s.p.

Grafit d.o.o.

Tim bar, Henigman Ana Lucija s.p.
Inles d.d.
Kuss d.o.o.
Maxiles d.o.o.
Avtoprevoznništvo in usluge z gradbeno mehanizacijo Rigler Janez s.p.
Dimnikarstvo Esad Catič s.p.
Bistro Henigman, Jože Henigman
Mirjam Hočevar
Petek transport d.o.o.
A d' b' ? bar Sodražica
Fegro d.o.o.
Cvetličarna Požar
Vinarstvo Rok Račečič, Novo mesto

Najlepša hvala!

NEVARNOST PRENAMNOŽITVE PODLUBNIKOV!

Podlubniki so hrošči, veliki od enega do ca. petih milimetrov. Njihova moč ni v velikosti, temveč v številu, vrsti hrane oziroma načinu prehranjevanja. Razvojni krog od jajčeca preko ličinke, bube do odraslega hrošča traja različno dolgo, in sicer od šestdeset do devetdeset dni. Vsaka samica izleže po sto in več jajčec. V enem letu zarodi tudi tri generacije. Tako ima lahko oplojena samica v enem letu milijon potomcev. Prehranjujejo se v lubju, kjer vrtajo rove in pri tem prekinejo pretok drevesnih sokov.

V normalnih razmerah podlubniki napadajo oslabelo drevje. Ob neugodnih klimatskih razmerah in drugih naravnih ujmah (suša, žledolomi, vetrolomi ipd.) se močno namnožijo in napadajo tudi zdravo drevje. Suša v letu 2000 je povzročila oslabeitev drevja. Drevje je na to reagiralo z obilnejšim obrodnom v letu 2001, kar je drevesa dodatno izčrpalo. Na to oslabiljeno drevje so se odzvali podlubniki in se bolj razmnožili v drugi polovici leta 2001. Letos opazamo močan lanski jesenski napad smrekovih in jelovih podlubnikov. Znaki jesenskega napada se pokažejo šele sredi zime. Takrat detli in žolne odstranijo lubje, ko iščejo podlubnike. Igllice so lahko še zelene ali sivo zelene in kasneje porjavijo. V letu 1994 so bile podobne razmere z dvema predhodnima sušnima letoma. Posledica je bila prenamnožitve podlubnikov v Mali in Veliki gori ter potem velike količine posekanega drevja slabše kvalitete.

V letošnji zimi se že kažejo številna manjša, tako imenovana žarišča lubadark, posamič ali na skupinah dreves jelke in smreke, ki so jih napadli podlubniki. Najhuje je zopet v Mali gori - od Črne vrha do vrha Male gore - v pasu jelovo bukovih gozdov, in sicer v istem predelu kot leta 1994. Tu je veliko oslabilih dreves jelke, napadenih od podlubnikov. Na sušnih legah in v nižinah pa se pojavljajo smrekove lubadarke.

Zavod za gozdove Slovenije poziva lastnike gozdov, da pregledajo svoje gozdne parcele.

Priporočljivo je, da skupaj z mejaši, saj lubadarji ne poznajo parcelnih in drugih meja. O morebitnih lubadarkah nemudoma obvestite revirnega gozdarja Zavoda za gozdove Slovenije, da se dogovorite za sanacijo. Nekateri jelovi lubadarji rojijo že sredi marca, zato je potrebno pohiteti, če nočemo, da nam povzročijo obsežnejše sušenje ter s tem veliko ekonomsko škodo. Cena lesa lubadark je v povprečju nižja za ca. 30 %.

Vsa sečišča morajo biti urejena tako, da so veje zložene v kupe z razrezanimi debelejšimi konci in vrhačem v notranjosti ter prekrita z manjšimi vejicami. Sečne ostanke, naseljene s podlubniki, požgemo v času, ko ni nevarnosti požara. Vse neobeljene sortimente - hlodovino, drogove idr. je potrebno čim prej odpeljati iz gozda. Kdor je sekal lansko leto iglavce, naj še enkrat preveri sečni red (npr. veje iglavcev morajo biti v kupih tako, da manjše vejice prekrivajo debelejšje). V primeru, da so v vejah podlubniki, te požgite!

Mirko Perušek, univ. dipl. inž. gozd.
Zavod za gozdove Slovenije OE Kočevje
Odsek za gojenje in varstvo gozdov

TRAVNIŠKI SADOVNJAKI IN NJIHOV OKOLJEVARSTVENI POMEN

Pod izrazom travniški sadovnjak imamo v mislih visokodebelna sadna drevesa, ki so običajno cepljena na sejancih in pod katerimi redno kosimo. V naši dolini zazdaj še obdajajo naselja ali so v obliki obredov ali - redkeje - kot sadovnjaki sredi travnikov. Večina teh visokodebelnih sadnih dreves so stara, toda kljub temu še vedno obrodijo. Nekatere vrste (npr. hruške) lahko dosegajo starost več kot sto let ter tako pomenijo vez med nami in našimi predniki. Zasadili so jih iz več razlogov, predvsem zaradi plodov in s tem dodatne prehrane, potem zavetja pred vetrom in strelo, hladne poletne sence, kvalitetnega lesa idr. Vsaka vrsta in sorta je bila namenjena določeni uporabi. Najpogosteje se jih je uporabljalo - in se deloma še - za presno hrano, pijačo in za suho sadje.

Travniški sadovnjaki so ekološko zelo podobni redkemu presvetljenemu gozdu in hkrati tudi travniku, zato v njem najdemo vrste iz obeh življenjskih prostorov. Nekatere vrste živih bitij so se na njih prilagodile in jih zelo redko najdemo drugod. Med bolj opaznimi vrstami travniških sadovnjakov so raznovrstne zeli, pisani metulji ter ptice, ki s svojim petjem in oglašanjem popestrijo šumenje vetra v krošnjah visokodebelnih sadnih dreves. Velika raznovrstnost živih bitij ohranja prvobitne življenjske krogotoke ter tako zagotavlja zdravje in stabilnost sadovnjakov. Večja raznolikost življenjskih prostorov v samem sadovnjaku in njegovi okolici to raznovrstnost še pospešuje. Med pomembnimi življenjskimi prostori so dupla v drevju. Največ jih je v jablanah, ki so tudi najbolj številčna sadna vrsta. V drevesnih duplih gnezdi več kot ena tretjina ptic, mali sesalci, kot so npr. netopirji ter različne vrste nevretenčarjev. Več vrst živih bitij pa pomeni večjo stabilnost, kar se najbolj pokaže ob raznih neugodnih vremenskih razmerah in naravnih ujmah.

Pomen ohranjanja vrst in povezavo med dupli v drevju ter vrstami nam kaže več različnih primerov. Npr. detli in žolne izdolbejo dupla. Tu gnezdi najmanj enkrat, za njimi pa pridejo sinice, brglezi, netopirji in druge vrste. Žolne, kot sta pivka in njena sorodnica vijeglavka, se hranijo v glavnem z mravljami in njihovimi razvojnimi oblikami. Mravlje nosijo uši na popke in liste drevja. Sesajo sok in zmanjšujejo prirast, obrod itd. Sinice pa obirajo uši ter jih nosijo mladičem v duplih. To je le ena izmed prehranjevalnih verig, ko dupla v drevju igrajo ključno vlogo. Deloma jih

lahko nadomestimo z umetnimi gnezdilnicami, predvsem takrat, ko ni dovolj naravnih dupel v drevju. Vijeglavka, pivka in številne druge vrste ptic spadajo med ogrožene živalske vrste, zato z ohranjanjem travniških sadovnjakov in dreves z dupli varujemo tudi njih.

V primerjavi s klasičnimi "industrijskimi" nasadi je v travniških sadovnjakih razmeroma malo dela. Odpade redno škropljenje, manj pogosto je tudi obrezovanje in sajenje. Travniški sadovnjaki nam lahko ponudijo poleg zdravega pridelka tudi sprostitve z delom v sadovnjaku ali sprehodom v vsakem letnem času. So odprta knjiga pred našimi vrati, iz katere lahko črpamo znanje o naravi in njenih zakonih. Naučimo se opazovati naravo z vsemi čutili in ko bomo znali opaziti tudi najmanjše spremembe, nam ne bo padlo na misel, da bi

Travniški sadovnjaki so pomembna dediščina naše doline. Foto M. Perušek

ta stara častljiva drevesa posekali. Ohranitev travniških sadovnjakov je tesno povezana s trženjem zdravih pridelkov ter doživljajskega turizma. To se sliši nekoliko nenavadno, vendar marsikje v srednji Evropi to tržijo in so ti sadovnjaki pomembni kot dodatna ponudba turizmu in zdravi prehrani.

V okviru projekta "Oživitve travniških sadovnjakov in sadnih vrtov" pri KGZ so v nekaterih občinah že začeli s promocijo tega dela naše kulturne in naravne dediščine. Pri tem je poudarek tudi na okoljevarstvenem pomenu travniških sadovnjakov.

Mirko Perušek

ZA PROFESIONALNO VOJSKO

Ali je naborniška vojska res edina sprejemljiva možnost za Slovenijo?

V zadnjem času je vsesplošno pozornost in veliko odobravanja v slovenski javnosti vzbudil predlog zakona, ki govori o odpravi naborniške vojske in splošne vojaške obveznosti, ki ga je v zakonodajno proceduro vložila skupina poslancev s prvopodpisanim Janezom Janšo.

Čeprav se je že pred leti pokazalo, da Slovenija ne zmore in tudi v prihodnosti ne bo zmogla popolnjevati vojaških enot v zadostnem številu z naborniki, se kljub ugotovljenim težavam in slabim obetom zaradi stalnega zmanjševanja rojstev in zdravstvene nesposobnosti nabornikov ter vedno večjega števila tistih, ki uveljavljajo ugovor vesti, ni zgodilo veliko. Kljub temu, da dosega mimodobna sestava slovenske vojske le 2/3 potrebnega števila vojakov, sedanja vlada zavlačuje in odlašča s prepotrebni spremembami. Celo več. Vlada je v Splošni dolgoročni program razvoja in opremljanja slovenske vojske zapisala, da bo ohranila obstoječi naborniški sistem in ga dopolnjevala s poklicnimi vojaki, vendar bo šele leta 2004 in 2005 ponovno preverila obseg strukture

Slovenske vojske in jo glede na gibanja v mednarodnem okolju po potrebi tudi dopolnila. To pomeni, da vlada ni pripravljena na korenitejšo in učinkovitejšo posege in vse odločitve prelaga na kasnejša leta, torej daleč v prihodnost. V tem času pa bodo slovenski državljani po nepotrebnem in v prevelikem številu plačevali "davek" državi v obliki splošne vojaške obveznosti, namesto da bi hitreje in uspešno začeli opravljati svoj poklic in graditi poklicno kariero. Že v kratkem času dela Bajukove vlade in ministrovanja Janeza Janše je bil izdelan natančnejši pro-

Iz poslančeve zapisnice

jekt profesionalizacije slovenske vojske, ki je v skladu s sodobnimi spoznanji in svetovnimi trendi nalagal vladi sprejemanje točno določenih korakov in obveznosti, da se spremeni nezadovoljivo stanje, ki Sloveniji ne zagotavlja potrebne in pričakovane varnosti.

Vendar je projekt obležal v predalih ministrstva za obrambo.

In v čem so najpomembnejši poudarki predloga zakona?

1. Takoj prenehati z naborom in v roku 6-ih mesecev z obveznim služenjem vojaškega roka; takojšnje priprave za vzpostavitev poklicne vojske z 8500 častniki, podčastniki in poklicnimi vojaki.

desnici, zaradi lepšega pa nekaj simboličnih "klofut" tudi na levo. Presenetljivo pri tem je, da je imel predstavnik Zveze borcev glede napisov za nagrobnike takšen predlog, ki je ustrezal zgodovinskim dejstvom in s katerim smo se strinjali, vendar so poslanci ZL in LDS zastopali drugačna stališča.

Zakon o grobiščih je bil namenjen ureditvi grobov zamolčanih žrtev, zlasti tistih, ki so bili zločinsko pobiti brez sojenja po vojni. S sprejetimi spremembami besedilo skorajda ne ureja tistega, za kar je bilo namenjeno, pač pa predvsem to, da na nagrobnikih žrtev vojnih in povojnih pobojev ne smejo biti besedila, ki bi poveličevala nacizem in fašizem (komunizem je očitno sprejemljiv) ter prenos obveznosti vzdrževanja partizanskih grobov na državo. Dogaja se enako kot pri žrtvah vojnega in povojnega nasilja: zakon na začetku obeta rešitev krivic totalitarnega režima in rev-

Iz poslančeve zapisnice

olucije, na koncu pa dobimo dodatne olajšave in dajatve le za eno in isto stran, ki ima že tako ali tako vse urejeno. Na žalost ne bodo imeli pravice do vojaškega grobišča niti slovenska narodna vojska - domobranca niti Angleži, ki so bili pobiti po vojni, zato se nam lahko obeta mednarodni fiasko. Sicer pa bomo morali prej ali slej dati odgovor, kako mislimo urediti grobišča po vojni pobitih oseb drugih narodov in držav, ki jih je blizu 200.000. S sprenevedanjem gotovo ne.

Vladajoča koalicija ni sprejela novele zakona o gozdovih, ki ga je predložila še prejšnja Bajukova vlada, s katerim bi kmečkim gospodarstvom - zasebnikom omogočili enakovredno potegovanje za upravljanje z gozdovi državnega sklada. Tako so ostali upravljavci isti kot prej v prejšnjem sistemu - seveda tokrat kot

2. V 4-ih letih ukiniti obveznost služenja v rezervi, na kateri pravzaprav sloni bojna pripravljenost Slovenije in ki omogoča takojšnjo izvedbo reforme, ter vzpostavitev 14-16.000 - glave prostovoljne rezerve.

3. Stroški reforme ne bodo preseglj sedanjih izdatkov za obrambo.

4. Bistveno boljša, učinkovitejša poklicna vojska v primerjavi z naborniško, predvsem zaradi boljše tehnične, tehnične, psihološke...usposobljenosti.

5. Vojsko bo popolnjena na osnovi interesa in ne na osnovi prisile, kar bo zagotovo bistveno dvignilo tudi vzdušje in povezanost med vojaki in častniki.

6. Slovenija bo imela podobno organizirano vojsko, kot jo že imajo nekatere evropske države (Francija, Velika Britanija...), nekatere druge pa se nanjo že pripravljajo (Italija, Madžarska, Španija,...in celo Rusija).

Kljub temu da poslanci vladnih strank (LDS, SLS, ZLSD, DeSUS) predloga zakona niso podpisali, pa predlagatelji in velika večina državljanov pričakujemo, da ga bomo obravnavali še letos. Sprejem zakona bi omogočil pričetek izvajanja vojaške reforme, s čimer bi Slovenija relativno hitro vzpostavila sodobno, evropsko primerljivo in učinkovito vojsko, predvsem mladim pa bistveno drugačen začetek družinske in poklicne poti.

Janez Janša, ki je v Sloveniji prav gotovo eden največjih poznavalcev vojaških sistemov, nekdanji minister za obrambo, ki je zasnoval in s sodelavci tudi izvedel reformo slovenske teritorialne obrambe v kritičnem obdobju pred osamosvojitvijo in bil ena ključnih osebnosti naše osamosvojitve, je pripravil predlog, ki bi Slovenijo uvrstil med države s sodobno zasnovano in učinkovito vojsko, zato državljani upravičeno pričakujemo, da se bo toga oblast le zganila. V dobro Slovenije in njenih državljanov.

Jozže Tanko, poslanec DZ

Z DESNICE O LEVICI

Na vlakovni kompoziciji LDS, ki vozi v zgodbo o uspehu, je nastala gneča in kaže se, da za vse ni prostora. Zato so se pojavili problemi pri Rdečem križu. Tu sta se zgrabili dve struji: večinska Združene liste okrog g. Jeleniča (generalni sekretar in direktor), ki je kandidiral v Državni zbor na kandidatni listi ZLSD, in

g. Topler iz LDS. Zaradi nesporazumov pri delitvi "plena" so prišle na dan vse nečednosti, da ne rečem kaj drugega. V Novi Sloveniji smo zahtevali odstop g. Jeleniča, generalnega sekretarja in direktorja v isti osebi, ustavitve nakazil državnih sredstev tej organizaciji ter izvedbo nadzora. Zaradi sistemske neurejenosti in potrebe po dostojni ureditvi tega vprašanja sem v postopek sprejemanja v Državnem zboru vložil Zakon o dobrotelčnih in humanitarnih organizacijah. Tokrat vlada ni odgovorila, da zakon ni potreben.

Zopet je oživel razprava na zakon o vojnih grobiščih. Vlada je na svojo prvo besedilo, ki je bilo - roko na srce - katastrofalno, vložila skoraj na vse člene dopolnila, zato od temeljnega besedila ni ostalo skoraj nič. Rekli smo - nov veter prihaja in olajšanje - vendar je potem spet nastopila znana oseba, ki vedno ob pravem času zaustavlja desnico, Spomenka Hribar, in dala lekcijo

olastninjena podjetja - dobili pa so najmanj 20 - letne koncesijske pogodbe. S takimi potezami se gibljemo nazaj, v fevdalizem. Ker je koncesijna postavljena zelo nizko, pa še ta se redno ne pobira, navedena podjetja ustvarjajo monopolne dobičke, kmetije pa ne bodo nikakor prišli do možnosti dopolnilne dejavnosti tako kot v naših sosednjih državah. Zato ni nič nenavadnega, da kmetije tako hitro propadajo.

V postopek sprejemanja sem vložil še dva zakona: prvi se nanaša na izjemno znižanje davčne obveznosti - dohodnine za tiste zavezance za dohodnino, ki ne presegajo 45 % plače. Gre pravzaprav za zakonsko urejanje pravne praznine, ki je nastala zaradi ugasnitve veljavnosti dogovora o politiki plač za obdobje 1999-2001 in ne za dodatne olajšave. Svobodni sindikat je nekaj takega obljubljal, pa nič storil. Bomo videli, če bo predloženi zakon vladna koalicija podprla. Drugi zakon se nanaša na izvršitev ustavne določbe o plačevanju dohodnine za zavezance, ki imajo otroke. Ustavno sodišče je naložilo že leta 1996, da se zakon spremeni, vendar kljub pretečenim šestim letom ni bilo prave volje za izvršitev ustavne določbe. Pri nas je postalo vse relativno in neobvezno - tudi spoštovanje najvišjega sodnega organa v državi - ustavnega sodišča. Tako visoko opevani nacionalni interes, ki ga je izpostavljal celo predsednik države v primeru prodaje kopske banke, ni več na prvem mestu. Mislim, da vam ne bo težko uginiti, zakaj so sedaj ob prodaji banke Italijanom vsi, tudi predsednik države, utihnili. Vse je povezano s konkretnimi osebami, ki se skrivajo za nacionalnim interesom; v resnici je to le osebni interes.

Naj vam na koncu zaželim blagoslovljene velikonočne praznike, ki naj vas napolnijo z veseljem in upanjem.

*mag. Janez Drobnič,
poslanec DZ*

Veliki ribniški jezikoslovec
p. Stanislav Škrabec je dejal:

"Le to želim, Slovenci moji, bodimo možje in ne zamerjajmo si odkritosrčnosti!"

Ljubimo resnico, če tudi ni namazana z vsemi sladkimi besedami.

Med in tržaške fige nas ne bodo rešile, resnica le nas more in resnična bratovska ljubezen!"

Naj bo to vodilo pri pisanju odmevov in pisem bralcev.

Srednja šola v Ribnici?

V Ribnici na vsake nekaj časa slišimo javne pobude, vprašanja, zahteve ip. o tem, da bi morali imeti v občini srednjo šolo. Nazadnje je bilo o tem moč brati v Rešetu oktobra 2001. Na seji sveta območne izpostave Javnega sklada RS za kulturo je o tem retorično povprašal njegov direktor. Državni funkcionar torej, ki je, kot kaže, hotel narediti vtis na poslušalce tudi z vprašanjem: "Pa še lahko prinašate sramoto, da nimate srednje šole?" Pri tem je pozabil, da izključno državna oblast odloča o srednjem šolstvu. Kdo torej dela sramoto? In kdo bi se moral sramovati? Neposredne zveze srednje šolstvo z njegovo funkcijo sicer nima, posredno pa gotovo, zato je bilo vpraševanje vendarle vmesno, vsekakor pa dobrodošlo. Tembolj, ker Ribničani sami morda preredko odpiramo to problematiko, da bi se iz tega razvila potrebna strokovna aktivnost in učinkovito politično lobiranje.

Ribniški osmošolci, ki se hočejo nadalje izobraževati, morajo tako po končani osnovni šoli med "vozače", se odseliti k sorodnikom ali pa poiskati namestitev v dijaških domovih. To običajno pomeni slabše pogoje šolanja in večje družinske stroške. V sosednji občini so uspešnejši. V Kočevju bodo letos odprli kar dve novi šolski zgradbi - novo osnovno šolo in prenovljeno zgradbo Gimnazije Kočevje. Slednja bo, z vso svojo lepoto, funkcionalnostjo, z razširjenim programom, ki se bo odvijal v njej, in s tradicijo gotovo pritegnila k vpisu še več ribniških "osmarjev". V bližnji prihodnosti, verjetno že v naslednjem letu, je predvidena tudi še nova športna dvorana! Ta bo zaokrožila visoko kakovostne pogoje izobraževanja na tem zavodu. Dogovori o tem že intenzivno potekajo.

Zakaj nimamo tudi v Ribnici srednješolskega izobraževalnega centra?! Gimnazije verjetno zlepa na bomo imeli. Ta del Slovenije je preredko naseljen, nataliteta je v upadanju. Država in politične stranke izražajo skrb za takšne samo v predvolilnih obljubah. Potreben pa je kontinuiran, vztrajen in učinkovit pritisk na ustrezne državne oblastne strukture in pripravljenost lokalne skupnosti, da postavi gradnjo srednje šole med prioritete občinskega razvoja. Očitno to v Kočevju znajo! Za novo kočevsko gimnazijsko zgradbo so bila potrebna večletna vztrajna in izčrpljujoča prizadevanja občinskih veljakov na eni strani in hkrati učinkovito politično lobiranje na vladni ravni. Neredko je bilo potrebno tudi individualno politično tveganje poslanca v državnem zboru. Bili so uspešni - nova zgradba stoji. Pa ni posebnega razloga, da bi zavidali Kočevcem. Kočevje je relativno blizu in kar nekaj dijakinij in dijakov iz ribniške občine je že maturiralo na kočevski gimnaziji.

Spodobno število jih je bilo tudi med najboljšimi maturanti v državi. Tudi profesorice in profesorji iz naše občine dela na Gimnaziji Kočevje okrogla polovica. Prav tako je bilo v preteklosti veliko enih in drugih, ki so ustvarjali tradicijo te izobraževalne ustanove. Verjetno bo tako tudi vnaprej.

Ali je tedaj kakšna druga možnost, da bi si v Ribnici pridobili srednjo šolo?

Namen pričujočega pisanja je opozoriti ravno na takšno možnost - morda zadnjo.

Gimnazija Kočevje se bo preselila v novo zgradbo iz skupnih prostorov, v katerih je delovala skupaj s Srednjo šolo. Ta na tej lokaciji ostaja do nadaljnjega. Pestre in številne programe te šole poleg kočevskih obiskuje tudi veliko število dijakinij in dijakov ter na njej dela veliko pedagoških delavcev iz Ribnice, Sodražice, Loškega Potoka in Velikih Lašč. Ta "do nadaljnjega" pa bo največ nekaj let, saj je 30 let stara montažna zgradba dotrajana in ne ustreza več minimalnim standardom. Razpada pod nogami in pred očmi svojih prebivalcev. Predvidena je menda nekakšna obnova, kar naj bi zagotovilo minimalne pogoje ravno za teh nekaj naslednjih let. - Po tem času pa bo verjetno zrasla nova srednješolska zgradba.

Kje? V Kočevju bodo gotovo, kot so to do sedaj, storili vse, kar je potrebno.

V Ribnici bi morali storiti še več, da bi zrasla tu nekje, pri nas, v Ribnici, v naši občini.

V preteklosti so že bila takšna prizadevanja. Morda je celo kdaj bila večja možnost, da Ribnica dobi srednjo šolo, a se mi vse tako zdi, da je sedaj zadnja. Hkrati menim, da nikoli po letu 1990 na najvišjem nivoju političnega odločanja gotovo nismo imeli večjega vpliva, kot ga imamo sedaj. Pred letom 1990, v času samoupravnega socializma, pa še sploh ne. Redki tedanji politični veljaki iz Ribnice niso imeli motiva vplivati na izbiro lokacij srednješolskih vzgojno-izobraževalnih ustanov ali pa niso bili na dovolj visokih položajih, da bi lahko na to sploh vplivali. Se celo v tistih lepih časih ne, ko je bila zagotovljena potrebna finančna podpora - predvsem seveda z Rika.

Zato bi sedaj veljalo poskusiti oblikovati strokovno, politično, strankarsko, proračunsko, javnomnenjsko... in ne vem še kakšno soglasje ter začeti z usklajenimi aktivnostmi na vseh področjih, da bi čez nekaj let v Ribnici stala srednja šola.

Vsekakor bi bilo potrebno zagotoviti najugodnejše pogoje s strani občine, morda tudi neposredno finančno sodelovati. Predvsem pa - in v to ne dvomim - uveljaviti ves politični vpliv, ki ga imajo na državni ravni naši sedanji izvoljeni in tisti, ki hočejo izvoljeni biti.

Prvič na strani ribniških interesov v zvezi z ustanovitvijo srednje šole sovpadajo tradicija, potreba po novi zgradbi, kadrovski pogoji, v smislu enakomernega regionalnega razvoja bi bilo mogoče oblikovati močne argumente in najvažnejše - imamo argumente močnih. Že bližajoče se občinske in predsedniške volitve bi morale biti izrazito usmerjene v ta cilj. Še posebej pa bi morale državnoborske volitve čez dve leti obvezati naše poslance in veljake, da zagotovijo ustrezne politične odločitve o gradnji srednješolske ustanove v Ribnici.

Aktualna dogajanja žal zbujajo prej bojazen kot upanje. Iz Ribnice se v Kočevje seli Davčna uprava, to je predvideno tudi za Zavod za zaposlovanje in morda še kdo. O tem v Rešetu v različnih političnih traktatih ni moč kaj dosti brati. Dvomim, da imajo redni politični članki kakršenkoli otipljiv učinek. Najpogosteje se nanašajo na preteklo dogajanje, kvaliteta prihodnjega pa se verjetno dosega z akcijskim konsenzom na nivoju konkretnega. Tu in sedaj.

Naloga bo za naše politične voditelje toliko težja, ker bi pridobitev srednje šole pomenila pravzaprav njeno selitev iz enega kraja v drugega. Iz Kočevja v Ribnico. A vse bodoče generacije mladih po končani osnovni šoli bodo morale za vedno opustiti misel na srednješolsko izobraževanje v domačem kraju, če bo v Kočevju poleg gimnazijske v naslednjih letih zrasla še nova zgradba splošne srednje šole.

Tedaj pa nas bo v Ribnici res lahko nekoliko sram. Tudi volivke in volivce.

Matjaž Nosan

Kapitalizem samo za predrzne ?

V slovenskem tisku je menedžerski odkup, zlasti primer BTC-Ljubljana, zelo aktualna tema, ki zadeva skoraj vsakega zaposlenega državljanja. Menim pa, da bi se moralo več pisati o notranjih odkupih zaposlenih, saj menim, da smo vsi slovenski zaposleni po ustavi enakovrni in niso odkupi podjetij rezervirani samo za menedžerje-direktorje. Žal pa se v praksi še vedno pojavljajo primeri oziroma ob tem vprašanja, ali bomo Slovenci dopustili turbo-kapitalizem, ali pa celo kapitalizem ruskega in argentinskega modela, kjer za "močne in pametne" zakoni očitno ne veljajo? Politika sicer javnosti že vrsto let govori o tržno socialni ekonomiji, kjer naj bi nam bile vzgled nekatere evropske države, na primer Nizozemska, Irska, Danska, Finska. To so majhne, a visoko razvite države s tržno ekonomijo in visoko razvito socialno in pravno državo.

Profesor dr. Prašnikar iz EF-Ljubljana je že lani javno izjavil, da so problem lastniki, predvsem institucionalni, pidovski oz. njihovi nadzorni sveti. Člani so večinoma postavljeni po politični pripadnosti vladajoče pozicije, večinoma ne glede na njihovo profesionalnost in ustreznost. Tudi profesor dr. Ribnikar ugotavlja, da je zatečeno stanje v nadzornih svetih delniških družb neustrezno in neučinkovito. Nekdanja direktorica SDK Romana Logar je o tej problematiki nedavno javno zapisala: "V BTC se je dogodil nenavadno veliki notranji prevzem, v katerem je prvi moč (uprave) za nekaj milijard dolarjev povečal svoj lastniški delež, ne da bi zanj sam kaj plačal"?! Temu se po domače lahko reče...??? Navedenemu primeru menedžerskega "brezplačnega prevzema" pa se ni čuditi, saj je celo rektor ljubljanske univerze dr. Jože Mencinger pred leti izjavil in priporočil: "Če bi bil sam direktor in bi videl, da mi grozi izgubiti vse, kar imam in za kar sem se trudil desetletje ali več, bi najbrž tudi sam poskušal oškodovati družbeno premoženje"?! (GV, 17.9.1996 in 9.4.1998) V slovenski javnosti gotovo ne obstaja dilema glede pravičnosti notranjega odkupa in notranjem lastništvu. Pri tem seveda menim, da javnost ni samo javno plačana akademska stroka. Obstajajo pa vprašanja: ali lahko postanejo slovenski kapitalisti-podjetniki samo etični, ustvarjalni in pogumni, ki poznajo svojo odgovornost do zaposlenih, kupcev, delničarjev, države in narave? Ali pa to lahko postanejo tudi brezobzirni špekulanti?

Kdo sme postati kapitalist ter, seveda, kako to lahko postane? Kateri so kriteriji za ustreznost članov nadzornih svetov, ki skrbijo za gospodarjenje s kapitalom državljanov, to je njihovih delnic? P.s.: V združenju evropskih gazelnih uspešnih podjetij ugotavljajo, da podjetja, kjer delavci niso pomembni delničarji, le-ta sploh niso profitabilna!

Franc Mihič

IMEJMO DO MEDVEDA PRAVILNI ODNOS!

O medvedih pri nas je bil že veliko povedanega, napisanega in prikazanega tudi na TV - ekranih. Vsak dogodek z medvedom hitro 'ovelikovečijo' novinarji. V razreševanje vprašanj in problemov se vključuje tudi politika. Pristop je različen. Pa tudi predlagane rešitve niso enake. Medved je največkrat obravnavan kot zver, ki je človeku nevarna in mu dela tudi škodo. Ta vprašanja pa so obravnavana mimo Lovske zveze Slovenije, področnih lovskih zvez in lovskih družin, zlasti ko gre za pripravo novega lovskega zakona. Lovske organizacije pa najbolj poznajo problematiko medvedov. Strinjam se z ministrom Francem Butom, ki pravi, da bi bilo potrebno lovski zakon

ja medvedov. Če dam primer: V sušni dobi v gozdu ne vidimo niti enega polža. Medved je vsejeda žival in se tudi zaradi pomanjkanja hrane seli drugam, na druga območja. Tudi tja, kjer ni zaželen. Pride tudi v neposredno bližino naselij, kjer v odloženih odpadkih najde kaj zase. Tako se navadi tudi na človeka. Temu postane nevaren, dela pa mu tudi škodo. Ljudje smo sami krivi, ko z neodgovornim odmetavanjem odpadkov tja, kamor ne sodijo, privabljammo medveda v svojo bližino. Magister Janez Černač, ki je glavni urednik glasila Lovec, je v zadnji številki tega glasila lepo povedal, da vidimo medveda vsak po svoji podobi. Da so naloge zahtevne, da pa velikokrat spregledamo

poslanca Janeza Drobniča, vsebujoč le en zek segment, ki ne more biti resna osnova za delo na tem področju, zelo spremeniti. Zanimivo! Imamo poslance, ki bi se radi na vse razumeli, spoznali, čeprav za reševanje posameznih vprašanj in problemov nimajo vedno dovolj ustreznega strokovnega znanja. Tudi ni vedno dobro, da pri reševanju posameznih vprašanj pridejo do izraza preveč strankarski interesi. Gotovo je, da je strategija eno, izvedba zastavljenega programa pa drugo. Mislim, da bi bilo prav, ko bi bila Lovska zveza Slovenije kot strokovna organizacija povabljena k sodelovanju, ko se pripravljata osnutek lovskega zakona. Usodo lovstva, predvsem kar zadeva planiranje odstrela divjadi, pa pišejo področni Zavodi za gozdove. Funkcija gozda ni samo proizvodnja lesa kot edine dobrine. Njena funkcija je širša in vanjo sodi tudi divjad. Ta pa poleg že dejanskega lastnega prostora zahaja tudi na kmetijske površine. Sklep: reševanje problematike divjadi je tako skupno. Dolžni so jo reševati tudi gozdarji, kmetje, predvsem pa lovci, ki gospodarijo z lovskim prostorom. Sprejeti dogovori in stališča pa lahko pripomorejo k sprejetju dobrega lovskega zakona.

Prav je, da medvedu namenimo skrb in pozornost. Ob njihovi sedanjši številčnosti pri nas pa ne moremo govoriti, da je medvedja populacija ogrožena. S pravnim odstrelom medvedov bomo uravnotežili primerno številčnost in odnos do ostale divjadi, tudi do zverivolkov in risov. Nekateri so mnenja, da je medvedov preveč, predvsem na našem ribniško - kočevskem območju. To, kar odpira tudi vprašanje prehranjevanja

najbolj preproste resnice, ki bi nas lahko vodile brez velikih besed k razumnim in dobrim rešitvam. Tudi kar zadeva prehranjevanje medvedov. Če bi le-te redno hranili na mrhovščih v gozdu, daleč od naselij, bi marsikak problem odpadel. Lovske organizacije pa ta način prehranjevanja opuščajo. V tem verjetno vidijo zmanjšanje stroškov. Na drugi strani pa nastajajo stroški - škoda po medvedu, ki smo jo lovci dolžni plačevati oškodovancu.

Zadrževanje medveda v bližini naselij vzbuja v človeku skrb in mu vlija strah, predvsem otrokom. Medved se navadi na človekovo bližino, o čemer nam govori primer medvedje družine v Loškem Potoku. Medvedji mladič Tonček je postal prikupen, celo simpatičen gledalcem. Lepo jim je poziral in se jim pustil fotografirati. Tudi medvedka z ostalim mladičem ni kazala znakov prestrašenosti. Medvedu pa vedno ne gre zaupati, zlasti ne medvedki, ko vodi mladiče. Je zelo skrbna mati in ne dopušča, da bi se jim kdo približal. Vselej delamo napako, kadar gremo v gozd s psom, ki se rad približa medvedjim mladičem. Medvedka ga takoj napade in odganja od mladičev. Pes pa se ji umika proti svojemu gospodarju. Medvedka mu sledi in v vsakem primeru napade. Žrtev je človek. Povali ga, opraska in ogrize, kar pa se navadno ne konča s človekovo smrtjo. Postavlja se vprašanje, zakaj ravna s človekom z neko obzirnostjo, saj bi ga lahko kot nemočnega hitro pokončala z enim samim ugrizom v vrat.

Psov ne vodimo v gozd spomladi, ko parkljasta divjad sme in košute polegajo mladiče. Če pes izsledi

mladiča, ga navadno tudi pokonča. Črnačev članek "Medvedje usluge", objavljen na četrti strani zadnjega Lovca, je vredno prebrati, zlasti lovci. Vsebinsko, kako ravnati z medvedom, je poučna. O medvedu pa je dobro vedeti še kaj več kot to, da je zaščiten. Številne evropske države bi ga rade naselile, mi pa smo lahko ponosni, da smo ga ohranili.

Tekst in foto Stane Lavrič

NEKAJ MALEGA O LISICI

- o številčnosti, nevšečnosti, steklini
in našem odnosu do nje

Namenil sem se napisati nekaj besed o lisici, tej zverinici našega vsakdana.

Dandanes sicer veliko pišemo o medvedih, o takšnih in drugačnih dogodkih v povezavi z njimi, o srečanjih, o opazovanjih in tudi o resnih težavah, ki so jih imeli posamezni ljudje z njimi. V zadnjem času je pomembna tudi finančna plat "medvedjega vprašanja". Saj, če bo sprejet predlog zakona gospoda Drobniča, ki predvideva občutno finančno plat sobivanja, bomo "medvedji mrcinili" postavili morda še kakšen spomenik.

Zašel sem - vračam se k lisici. Le-ta je seveda manjša in ni nevarna kot medved, je pa žival, ki jo marsikomu zagode, ga razjezi. Lisica je žival, ki se še najbolj prilagaja človeku. Prihaja v urbana naselja, kjer vedno najde zase kaj uporabnega. Je nekakšen sanitarec, saj pospravi marsikakšno mrhovino ali odpadke hrane, pa tudi njen lov malih glodalcev, ki so včasih naša huda nadloga, ni zanemarljiv. Lisica pa zna kaznovati našo malomamnost in pozabljenost, in tu je kaveljc. Kadar koli pozabimo zapreti naše male živali - kokoši, race, domače zajce - kmalu pride kazen. Lisicja nespodoba pospravi, kolikor more. Pokolje in odnaša, med potjo zakopava svoj plen in si na tak način dela zalogo, zlasti v času, ko odreja svoj zarod. Na kraj večjega pokola se nerada vrača, ker presneto dobro ve, da tam ni več kaj zanjo, ne hrane, ne varnosti. Prav to me je spodbudilo, da napišem ta članek. Čas lisičje ljubezni je mimo. Prihaja čas poleganja mladičev, čas, ko sta lisičja starša najbolj aktivna, čeravno moškemu delu para v tem pogledu očistamo veliko lenobo.

Lisičji zarod je kar številen. Od štiri do šest mladičev, včasih tudi kakšen več, ki potrebujejo pri odraščanju obilo hrane, in zdaj jim pride prav vse - od smrih mladičev, glodalcev, ptičev, do domačih malih živali. Številčnost lisc ni ravno zanemarljiva. Številčno se je povečala tudi s človeško pomočjo. S cepivi proti steklini si najbrž delamo medvedjo uslugo. Steklino smo spravili s tem na minimum in dvignili številčnost lisc. Vendar je to nujno. Steklina je huda bolezen, ki jo povzroča virus, ki napada tudi druge zveri in domače ljubljence, kot so psi in mačke. Najhuje pa je seveda, da je zanj dovzeten tudi človek. Kadar se virus stekline dobera vsidra v organizmu, za to boleznijo ni zdravlila, je torej življenjsko nevarna. Lisice so nedvoumno glavne prenašalke virusa stekline. Za preprečevanje le-tega pa je potrebno tudi zmanjšanje širitve stekline na minimum. Pred leti so mi prišle v roke Bleiweisove novice iz leta 1864, kjer je bilo podrobno opisano, kako ravnati ob srečanju s steklo živaljo.

Nadaljevanje na strani 30

Nadaljevanje s strani 29

Sto let potem sem vstopil v lovske vrste in moram reči, da smo tja do 1980. leta poznali steklino samo po imenu. V današnjem času pa je prisotna kljub vsem ukrepom. Lovci dajemo v pregled vsako leto določeno število uplenjenih lisic, zlasti pa vse najdene in poginule, in moram reči, da jih je bilo v letu 2001 kar nekaj pozitivnih. Najbrž ni odveč nasvet, da ob najdbi poginule lisice pustite le-to pri miru, obvestite o najdbi lovce, policijo ali veterinarja, da bodo ustrezno ukrepali. Nikakor poginule lisice ne prijemajte! Prepustite stvari ljudem, ki vedo, kako v takih primerih ravnati. Isto velja tudi za domače živali - pse in mačke. Po vsakem ugrizu ene drugo je potrebno poiskati zdravniško pomoč in preveriti, ali je bila žival cepljena ali ne.

Kontradiktornost je očitna, po eni strani lisico "zdravimo" preventivno in s tem omogočamo njeno številčnost, po drugi strani pa jo moramo z odstrelom držati na kratko, kot temu rečemo. Leta 1864 prav gotovo niso poznali modernega cepiva in ne modernega orožja, pa so lisico vseeno poleg ostalih dejavnikov spravili na minimum s sredstvi, ki danes niso več dovoljena, niso človeško sprejemljiva. In prav je tako.

Naj se vmem k tej naši zvitorepki, sicer na moč elegantni in simpatici živali, ki ji je treba priznati vso pretkanost in zvitost, pridobljeno skozi stoletja sožitja s človekom, kar ji prav gotovo omogoča preživetje. In stoletja so najbrž stari tudi ljudski pregovori, ki govorijo o njeni zvitosti. Morda je eden najbolj resničnih ta, ki je nekoga na tak ali drugačen način opeharil, ali pa ga je prelisil. Ali lisica pri tej zvitosti ravna po pameti, po instinktu ali po spoznanju, ne bomo zvedeli nikoli. Vemo le, da zna najti in izkoristiti vsako našo površnost - od odprtih vrat ali okna - do možnosti, da spodkoplje ograjo, če je že ne more preskočiti.

Opisal bi primer, ki sem ga sam doživel. Pred leti je bilo, ko smo se šli še tisto: "Nič nas ne sme presenetiti". V zgodnjih jutranjih urah sem šel na zborni mesto pri stari banki, ki jo še danes mnogi poznajo pod imenom "Posojilnica". Proti meni pa je prihajal od Gasilnega doma Tone Adamič, sicer lovec sosednje L.D. Nenadoma med nama preteče Kolodvorsko ulico lisica in plane skozi odprta vrata "Posojilnice" v stavbo. Hopla - sem si rekel, zdaj pa jo imava na hodniku, bomo videli, kaj bo naredila. Nič ni bilo. Kajti tudi na drugi strani stavbe so bila odprta vrata in lisica je samo smuknila skozi. Kako naj si to razlagam drugače, kot da je vedela za odprta vrata in da tega ni naredila prvič.

Takšnih in podobnih zgod je še veliko. Tudi v sedanjem času videvajo ljudje lisico v samem trgu kot v bolj primernih krajih, ko je Grič, Breg itd., da ne govorim o vaseh, ki so bližje gozdu. Lisica ima torej praktično marsikaj pod nadzorom. In da se ne bi pričakali, kdo je kriv za kokošji pomor ali izginule zajce, jo imejmo v mislih, ko je treba zapreti domače živali čez noč, čeprav s tem še ni rečeno, da v hudi sili ne bo prišla ponje tudi podnevi. Lisica je pač lisica. Zakonitega lovopusta pa nima in jo lovci lovimo preko celega leta. Vendar moram resnici na ljubo priznati, da se v času kojitve in odreja mladičev izogibamo odstrela iz čisto etičnega razloga. Tako je večji del odstrela opravljen v času, ko so mladiči že samostojni, oziroma niso več odvisni od matere. Lisico lahko pokonča tudi vsak lastnik, če jo najde na svojem dvorišču. Pa naj bo dovolj o lisici. Še besedo ali dve o medvedu. Tudi ta se bolj intenzivno pojavlja v spomladanskem času. Če hočemo ali ne, bo določeno število medvedov živelo na našem območju. Veliko je sprehajalcev, mnogi med njimi vodijo s seboj svojega pasjega prijatelja. Dobro je, da je le-ta na vrvi ali pa je vodljiv in ubogljiv. Nedisциплиniran pes, ki ima morda malo več lovske "žilice", bo lahko našel medveda v kakšni gošči. Le-ta se psa ne ustraši prehudo. Večkrat se zapodi za njim in če pes stisne rep med noge ter pribeži k gospodarju, se znajdejo lahko vsi trije skupaj. Tako lahko nastane prav kočljiv položaj, ki se največkrat ugodno razplete za vse tri, včasih pa tudi ne. Kdo potegne kratko, pa vemo. Zato ni odveč, da se zavedamo, da se takšnim priložnostim izognemo, kolikor se največ da.

Alojz Češarek
LD Ribnica

ČIGAVA JE RIBNIŠKA HIMNA?

Kot občan Ribnice, čeprav pretežni del časa preživim v Ljubljani, vedno dobivam REŠETO, ki ga z veseljem prebiram. Njegova vsebina - od gospodarskih, kulturnih in športnih tem do aktualnih domačih političnih dogajanj in predstavitev znanih osebnosti, še posebno pa oživiljanje zgodovinskih dogodkov kraja, me zelo navdušuje. Ker sem bil v mladih letih tudi sam aktiven graditelj Ribnice že po svoji gradbeni stroki, še posebno pa preko družbenega delovanja in delovanja v telesnovzgojnem, muzejskem, turističnem ter kulturnoprosvetnem, me vsak dogodek še bolj pritegne.

Tokrat bi želel prispevati k osvetlitvi domnevnega avtorja ribniške pesmi S'M RIBNČAN URBAN g. Janeza Podboja (1848 - 1910). Ko pišem domnevnega, naj si vsak prebere razlago avtorice knjige LJUDSKA PESEM MED REŠETARJI IN LONČARJI gospe Zmage Kumer. Izšla je leta 1968. Če na kratko povzamem njene ugotovitve: Pravi, "da se Podboj ni imel za avtorja. Nemara je tako, da je pesem v osnovi ljudska, narodna, pa jo je Podboj po svoje predelal in še kaj razširil. Ljudje, ki so vedeli za njegovo pesniško žilico, pa so mu pripisali vso." Naj bo kakorkoli, končno obliko ji je dal on, in zato ga lahko štejejo za avtorja. To naj bi veljalo za besedilo in melodijo.

Pesem RIBNIŠKA, ki jo imamo za ribniško himno, je priredil France Marolt. Za svojo priredbo je uporabil tri ribniške pesmi: pesem

rešetarjev Ribniški Urban, himno ribniških lončarjev in pesem nočnega čuvaja. Napisal jo je okrog leta 1935, ko je vodil Akademski pevski zbor (APZ). To je bila potem uspešnica tega zbora, še bolj pa Slovesnega okteta. Po tej pesmi v priredbi Franceta Marolta nosi ime tudi Ribniški oktet, katerega ustanovitelj je bil med drugimi tudi Tone Kozlevčar, ki je Ribničana Urbana tako uspešno pel v Slovenskem oktetu.

Gospa Zmaga Kumer v svoji knjigi piše, da se je pesem po APZ vrnila v Ribniško dolino jeseni 1963, ko so jo zapeli Prigoričani. To pa ne bo čisto držalo, saj so jo že pred letom 1960 peli Ribniški moški zbor in Ribniški kvartet, ki ga je vodil Tone Petek, peli pa še Janez Pirker, Janez Peček in France Lesar. Septembra 1961 smo jo kot himno zapeli na odprtju Ribniškega muzeja v okviru 1. ribniškega festivala pod dirigentskim vodstvom prof. Franceta Debeljaka. S te svečanosti imam ohranjeno fotografijo, ko zbor poje to pesem z nočnim čuvajem, in jo prilagam. V pojasnilo dodajam, da je svečanost potekala na mostu pred gradom. Spredaj levo sta predsednik Stane Goršič in sekretar Fajdiga, v ozadju v sredini pa Franjo Matoh, tajnik Turističnega društva Ribnica skupaj z Muzejskim društvom in političnim vrhom - organizator prireditve.

France Lesar

Verjetno zelo malo Ribničanov pozna obraz Janeza Podboja - duhovnika, avtorja ribniške pesmi. Zato je tu družinska fotografija Cenetove družine, približno iz leta 1880, ob poroki sina Ivana. V sredini sta mati in oče Cene Podboj, po katerem so dobili rodbinski vzdevek "Pri Cenetu". Levo spredaj je duhovnik Janez Podboj, avtor pesmi VRE, VRE, MI SMO PA RIBNČANJE. Levo zgoraj je Jože Podboj, rojen 1862, začetnik poznejšega Slavinovega rodu (hiše nasproti današnje policijske postaje v Ribnici) pred Gorenjo vasjo ter ostali Cenetovi sinovi. Lastnik fotografije je Janez Podboj - Slavinov, ki živi na Lavrici pri Ljubljani.

REŠETO

DEDIŠČINA POLJANSKIH ŽENA NA PRVI POLJANSKI RAZSTAVI

Razstava je odkrila tako stare uporabne predmete kot mnogotere ročnodelske izdelke

So dogodki, so tiste male stvari, ki človeka presenetijo, zaradi svoje pristnosti pa navdušijo. To, kar je 9. marca velo iz poljanskih žena, ki so z velikim veseljem spremljale obiskovalce razstave njihove dediščine in dela spretnih rok, se lahko imenuje srčnost. Ne samo prijazne besede, s katerimi so obiskovalce nagovarjale k sprejemanju ponujenih domačih dobrot, ki so spremljale odprtje, marveč so človeka k razstavljenim predmetom pritegnile tudi zgodbe o njihovem ustvarjanju ali pridobivanju. Tako smo zvedeli, da naj bi bil v enem izmed razstavnih kotičkov celo srebrni čevljiček Marije Terezije. Lastnica je dejala, da je njen par v muzeju na Dunaju. Pogled je nato zdrsel nedaleč proč, kjer se je ustavil ob srebrni 'flaški' Frana Levstika. Pod svetlim oknom stare poljanske šole smo se navduševali nad gosposkim belim vozičkom, v katerem je nekdaž vokal mladi član poljanskega rodu. Nešteto večerov in potrpežljivosti

je botrovalo tudi številnim kvačkanim, pletenim in vezanim izdelkom, ki so se bohotali po prostoru. Na Poljanah in v okoliških krajih so se namreč uveljavili predvsem izdelava volnene in lanene preje, pletenje, tkanje in vezenje, čemur so se dekleta in žene posebej posvečale v zimskem času. Kar 29

jih je prispevalo svoj del k prvi razstavi v zgodovini Velikih Poljan. Organiziralo jo je nedavno ustanovljeno, pa za razvoj neizmerno zagreto domače društvo upokojencev. Želijo namreč ohraniti tudi staro izročilo, ki v sebi nosi veliko sporočilno vrednost za mladi rod. Le-ta je lahko preko razstave spoznal ustvarjalnost svojih prednikov, saj so bili nekateri predmeti stari tudi več kot 150 let! V vse izdelke je bilo potrebno vložiti veliko požrtvovalnega dela, zato je potrebno to neprecenljivo dedišči-

Odprtja se je udeležil celo župan in zato je beseda nanesla tudi na to, da bi se uresničila želja Poljancev, ki želijo staro šolo zadržati, saj bi v njej lahko svoj sedež obdržali upokojenci, športno društvo in krajevna skupnost. Z odprtja pa so obiskovalci odnašali enoten vtis: da so bili tisto popoldne del izjemno gostoljubnih poljanskih gostiteljev, ki so pokazali ne samo svoje spoštovanje do lastne dediščine, spretno gospodinjstvo in doneče glasove moškega zbora, marveč so se s prvimi zvončki spomnili tudi dneva žena...

no poljanskih žena in mož ohraniti. Mnogi so jo, kot se lepo reče, iz zaprašenih skrinj vsaj za razstavo potegnili na plano in s tem dokazali, da se spomin na stare čase še skrbno čuva in ceni.

Tekst in foto **A. Pahulje**

PO SLEDEH igrive KULTURNE DEDIŠČINE

Zgodovina naj gre z "ispe"

Nekje med staro šaro na podstrešju prijateljice je tudi krogla imenovana **praska**. Pa poslušajte zanimivo zgodbo o njej: V času danes otroci pod drevesčkom. Prijateljica mi je pripovedovala, kaj so podarjali kmečkim otrokom v njenem otroštvu. Darila so bila delo ustvarjalnih rok njihovih staršev: izdelki iz lesa, konjički, vozički, punčke iz cunj...

Se vedno pa hrani prijateljica leseno kroglo prasko. Z njo so se igrali na vasi v prostem času. Opis igre me spominja na nekakšen golf, kriket. V pesek so zarisali precej velik kvadrat. V kotih so stali štirje otroci, ki so imeli v rokah palico. V sredini kvadrata so skopali luknjo, v katero so skušali s palicami spraviti prasko. O tej igri sem se pogovarjala tudi z Igorjevimi atom, mizariskim mojstrom Peterlinom, ki jih ima mnogo "za ušesi", da se

njegovih zgodbic ne naveličam poslušati. Nekje med starimi fotografijami sta z vnukom našla sliko poljanskih otrok, ki so igrali prasko. Bil je leta 1942, med drugo svetovno vojno, ko so italijanski okupatorji bivali tudi na Poljanah. Italijanskega oficirja je otroška igra tako prevzela, da je ovekevečil otroke pri igri.

Igorju je ata pripovedoval o tej igri in še o mnogočem iz tistih časov. Le sprašuj ga, Igor!

Pa sem brskala naprej, kakšne igre so se še igrali otroci. Izvedela sem za drugo, meni neznano, a zanimivo igrico, ki so jo poimenovali **muža**. Punčke so se prijele za roko in sklenile verigo. Proti njim so se postavili fantki, ki so se zapodili proti deklicam. Tu so se pletle prve simpatije. Če so bili deklicam fantje všeč, so jih skušale zadržati. Tiste pa, ki jim niso ugajali, so pustile, da so si ob padcu potolkli nosove.

Tretja igrica, **zlate farbice**, mi je bila deloma znana. Pisane kamenčke so skušali neopazno skriti v sklenjene roke. V mojem otroštvu smo jo imenovali **kamenčke talat**. Zanimiva pa se mi je zdela predvsem zato, ker so na Poljanah deklice zbirale pisane kamenčke (tako se je oblikoval njihov estetski čut). Zbirke kamenčkov so med njimi vzbujale občudovanje in tudi "fovšijo".

Škoda bi bilo, če bi v času računalnikov, internetov in mobiltelefonov pozabili na ustvarjalnost naših prednikov, ki je v času tehnike nekaj zelo "ekstotičnega" - pa vendar je bilo tako!

Sonja s Poljan
Foto arhiv M. Okorn

**NASLEDNJA
ŠTEVILKA REŠETA
IZIDE 29.
APRILA.
Gradivo oodajte
do 11. aprila.**

GOSPA JOŽA ABRAHAMSBERG Z NAMI

Veliko zadovoljstvo in veselje mi je bilo povabiti tako prijetno, vitalno gospo, ki je bila še pred enim desetletjem v našem kolektivu.

Priznati je treba, da nam je ga. Joža Abrahamsberg tedaj dala veliko pozitivne energije, optimizma in čustvene topline. Mlajše učiteljice smo se rade obrnile nanjo po pomoč ali kakšen nasvet.

Prav ona je bila pogosto tista, ki je znala najti ob pravem trenutku, ob pomembnejših življenjskih prelomnicah in drugih dogodkih v kolektivu, prave besede.

Razlogov za povabilo na naš "avtorski stol" v 2. d razred, je bilo zares veliko!

Gospa Joža Abrahamsberg je najprej babica moje učenke Sare, nekdanja odlična sodelavka in tedaj tudi zelo uspešna lutkarica, pa še dolgo bi lahko naštevati... Obiskala nas je v četrtkovem dopoldnevu, 28. 2. 2002.

Učenci 2. d so za gospo Jožo vnaprej pripravili nekaj vprašanj, nanje pa je tako odgovorila:

Se še spomnite, ko ste bili majhni? (Manca, Tadeja)

Rada se spominjam na svoja otroška leta, na svoje prijateljice in na naše otroške igre. Rade smo se igrali s punčkami, ki so nam jih naredile naše mame.

Čeprav smo bile majhne, smo večkrat pazile svoje mlajše bratce in sestrice. Včasih smo se preveč zatopile v igro in pozabile na svoje varovančke. Zgodilo se je, da je kateri padel, se udaril in jokal na ves glas, komaj smo ga potolažile. Tako se zgodi, če morajo otroci paziti na otroke.

Česa se najbolj spominjate iz svoje preteklosti? (Urška)

Lepo in brezskrbno otroštvo nam je zatemnila vojna. Bila sem v drugem razredu... Tedaj sem občutila strah in grozo vojnih dni. Ko je zatulil alarm, znak zračnega napada, smo s starši bežali v kleti, kjer smo otroci jokali, tudi starše je bilo strah. V šolo smo hodili zelo neredno, ker je bilo nevarno. Večkrat so nam sredi pouka rekly učiteljice: "Otroci, hitro pospravite in tecite domov!"

Spomenik pred našo občino, ki prikazuje mamo z majhnim otrokom v naročju, me pogosto spomin-

ja na tiste hude čase. Mama prestrašeno gleda v nebo, od kod bodo priletela sovražna letala, ki so sejala smrt.

Katerega leta ste začeli učiti? (Timotej)

Iz svoje preteklosti se najraje spominjam let učiteljevanja. Učiti sem začela leta 1954.

Na kateri šoli ste učili? (Nina, Sara)

Moje prvo službeno mesto je bila osnovna šola v Temenici pri Radohovi vasi, potem v Zagradcu ob Krki, nato v Velikih Laščah in končno v Ribnici - v domačem kraju. Tukaj sem učila kar sedemindvajset let.

Katere razrede ste učili? (Nina, Tadeja, Sara, Anja O.)

Imela sem razrede od 1. do 4., dve leti pa 5. in 6. razred.

Katerih razredov se najbolj spominjate? (Anja O.)

Imam petintrideset razrednih slik - toliko let sem učila - in vseh učencev se rada spominjam. Seveda so mi najbolj blizu učenci, ki sem jih učila v Ribnici, saj se z mnogimi še srečujem. Vesela sem, ker si je kar nekaj mojih učenec izbralo učiteljski poklic.

Ali je pouk potekal enako kot danes? (Matic K.)

Prva leta mojega službovanja je pouk potekal malo drugače kot danes, saj so bili drugačni časi. Nekateri učenci v višjih razredih so bili večji od mene, ker so razrede večkrat ponavljali. Služiti so morali kot pastirji in mali hlapčki na velikih kmetijah in niso imeli niti malo časa, da bi se učili.

Imeli smo malo učil, celo radia nismo imeli na šoli, televizija pa sploh še ni obstajala.

A kljub temu smo otroke dovolj naučili, da so mnogi kasneje končali razne šole in dosegli različne poklice. V glavnem so bili otroci zelo pridni, radi in lepo so brali in zelo hitro računali.

Kje ste stanovali? (Ines S.)

V tistih prvih letih, ko sem poučevala na majhnih šolah, sem stanovala v skromnih podstrešnih sobicah brez peči. Pozimi me je večkrat zelo zeblo.

Kdaj ste začeli voditi lutkovni krožek? (Timotej)

Lutkovni krožek sem začela voditi v Ribnici, in sicer z gospo učiteljico Slavico Klemenc. Sami sva izdelovali ročne lutke in oblačila. Imeli sva kar lepo število lutk in lutkarjev, ki so radi prihajali na vaje. Učili sva jih, kako igrati z lutko in vadili besedila.

Ali ste igrali igrice? (Ines J.)

Naštudirali smo kar precej lutkovnih igric, z njimi smo se predstavili ob raznih dogodkih. Nastopali smo tudi v Dolenji vasi in Sušju. Z dvema daljšima igricama Kljukčeva naloga in Dve Marjeti smo nastopali na večerni proslavi.

Katera igrica se vam je najbolj vtisnila v spomin? (Urška)

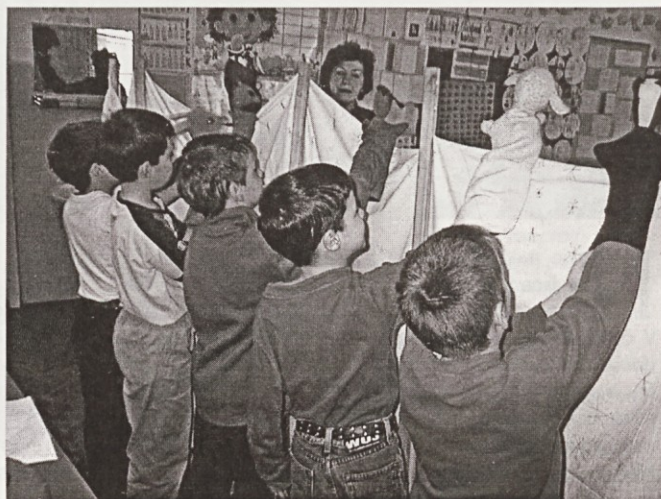
Najbolj se mi je vtisnila v spomin igrica Kljukčev rojstni dan, v kateri sem morala igrati Kljukca, ker je glavni igralec Aleš nenadoma zbolel. S to igrico smo nato nastopali na tekmovanju lutkarjev v Sevnici, kjer smo dobili lepo priznanje.

Kako ste se počutili, ko ste igrali lutkovno igrico? (Ines J.)

Med nastopanjem je vsak lutkar igral svojo vlogo, voditeljici sva skrbeli za vse ostalo, bilo je kar napeto. Po končani predstavi so nas gledalci nagradili s ploskanjem in to je bilo najlepše plačilo.

Lepo je bilo delati v lutkovnem krožku, ker so lutkarji radi in redno hodili na vaje, se pridno učili in trudili, da bi predstave uspele.

Katere vrste lutk imate? (Sara, Nina, Tadeja,

Matej, Manca, Anja O.)

Imeli smo celo vrsto lutk oseb in živali. Morda še kje počivajo v kakšnem kotičku šole, morda bo z njimi še kdo nastopal in zabaval otroke...

Imam nekaj svojih lutk. Lansko leto sva z vnučkinjo Saro izdelali senčne lutke - osebe iz Rdeče kapice. Take lutke so enostavne in precej zanimive.

S čim se ukvarjate sedaj? (Tadeja)

Sedaj sem v pokoju, kmalu bo minilo dvanajst let, odkar sem prenehala učiti.

Kaj delam? Pospravljam, kuham, berem, rešujem križanke, hodim na sprehode; dan mi je vedno prekratek.

Najlepša leta v pokoju so bila, ko sem varovala svoje vnuke, dosti smo se igrali, tudi z lutkami smo se kratkočasili.

Sedaj so najlepši dnevi tedaj, ko pridejo na obisk naši otroci in vnučki. Takrat je v naši hiši sonce, čeprav zunaj dežuje.

Z gospo Jožo Abrahamsberg smo tega dne doživeli zares nepozaben dan!

Očarala nas je s svojim prijaznim nastopom, da smo skoraj negibno spremljali najprej njeno pripoved o otroštvu in učiteljskem poklicu, nato pa zgodbo o tisti lutki, Pavlihu, ki je nekoč prišla v naše kraje...

Nato nam je pričarala prizor na eni roki, točneje - beli rokavički, kjer sta se pogovarjali dve naprstni lutki, pa že je kmalu namesto njih na kazalcu pristala mehka žogica iz penaste gume in nam kot punčka pomahala z glavo in ročicama (palec in sredinec).

Vsem pravim lutkarjem je znano, da je ta drža osnova za igranje z ročnimi lutkami in seveda so rokavičko kmalu zamenjale tiste prave, navdušujoče, ročne lutke.

Otroci zdaj vedo, kdo je Blažonček in ko bodo morda imeli svoje otroke, se morebiti spomnijo, kako svojega malčka "nahecati", da nese v ustka žlico kaške...

Potem se je pojavil Smukec in nam oznail, kakšno presenečenje se še pripravlja za nas: Ga. Joža je otrokom razložila in pokazala, kako lahko sami izdelajo domače senčno gledališče. Posebej zanje je pripravila osnutke za izdelavo senčnih lutk, da bodo lahko tudi oni doma zaigrali predstavo Rdeča kapica. V razredu pa jo je za nas samostojno uprizorila Sara in njen nastop je bil zares izvrsten!

Seveda so prišli na svoj račun še ostali nadebudneži. Smukec z gospo Jožo je usmerjal male igralce, ki so se morda prvič v življenju srečali z ročno lutko tako, da so prav imenitno odigrali predstavico o polžku pismonoši. Druga skupina je nastopila v igrici z živalskimi junaki, tretja pa si je izmislila svoj prizor. Nasmejanih lic in vsi navdušeni smo imeli čas le še za skromno zahvalo s pesmijo Nikoli slabe volje (Mozart).

Nasha gostja je pravzaprav videti ravno takšna, nikoli slabe volje, vedno nasmejana hodi skozi življenje...

Preden se je podpisala na naš avtorski stol, je pohvalila otroke in jim zagotovila, da bi jih zagotovo z veseljem vzela k sebi, če bi imela še kdaj lutkovni krožek na šoli. Pa tudi, če bi jo vprašali, kateri poklic bi želela opravljati, če bi imela na voljo vnovič izbirati, bi se, prav kot prvič, še enkrat odločila za učiteljski poklic! Sama šele z leti odkrivam bogastvo, ki nam ga je v dušo vsadila pravzaprav vsaka starejša kolegica in kolegi... S svojo poklicno predanostjo, dragocenimi izkušnjami, znanjem, vztrajnostjo in potrpežljivostjo - so nam omogočili odlične zglede! Pravzaprav šele sedaj spoznavam, da nam je ta zgled ponujen v nevidno trajno last - v spodbudo in v osebno varščino! Da bi tudi v današnjem času lažje sprejemali lepote in kdaj tegobe učiteljskega poklica...

Strnila v celoto:

Polona Golouh, prof. raz. p.

MOJ PROSTI ČAS

SREČANJE MED STARŠI, UČENCI IN UČITELJI

Vsak izmed nas je rad pohvaljen, uspešen in enakopraven v razredu - družbi. Uspešen pa si na področjih, ki jih opravljaš z voljo in veseljem. Starši se pogosto srečujemo s "problemom", ker interesi naših otrok niso v skladu z našimi (interesi).

Toda znati moramo tudi spoštovati drugačnost. Zakaj sem na srečanju pripovedovala o tem?

Deček iz Ribnice si je želel postati kuhar. Starši pa mu tega niso dovolili, češ, medtem ko se bodo ostali zabavali in praznovali, boš ti sam v kuhinji in kuhal. Prepričali so ga.

Uspešno je končal neko drugo šolo, vendar danes ni srečen. Matí pravi: "Tega si ne bom nikoli odpustila."

Zdi se mi pomembno, da kot učiteljica in mati odkrivam pri učencih - otrocih interese. Res je, da se učenci za določeno interesno dejavnost hitro navdušijo in tudi hitro prenehajo z obiskovanjem določene dejavnosti. Menim, da na tej starostni stopnji še spoznavajo in "iščejo" samega sebe. Tudi odrasli lahko še vedno spoznavamo sebe, če to želimo in hočemo. Pri oblikovanju samopodobe bi tako starši kot učitelji morali upoštevati osnovna pravila za dobro samopodobo:

- BODIMO POZITIVEN ZGLED ZA SVOJE UČENCE.
- SPREGOVORIMO O PRIČAKOVANJIH
- VZTRAJAJMO!
- POMAGAJMO JIM RAZLIKOVATI MED TEM, KAJ DELAJO, IN KAJ SO!
- OBLIKUJMO PRILOŽNOSTI, V KATERIH BODO USPEŠNI.
- DOVOLIMO, DA SPREGOVORILJO O SVOJIH ČUSTVIH IN SKRBEH!
- POMAGAJMO JIM SPOZNATI, DA SO ZMOTE POTREBNI DELČKI UČNEGA PROCESA IN ŽIVLJENJA.
- POMAGAJMO JIM, DA BODO TUDI IZ NEGATIVNIH IZKUŠENJ POTEGNILI NEKAJ POZITIVNEGA.
- OPOGUMIMO JIH, DA BODO ZNALI SPREJETI TVEGANJA.
- VZPODBUDIMO JIH, DA SE BODO POČUTILI ODGOVORNE ZA SVOJE UČENJE IN REZULTATE LE-TEGA.

Zakaj smo srečanje imenovali GRDI RAČEK? Pot grdega račka do laboda je bila dolga in trnava. Predstavila sem svojo pesem in spregovorila o življenju Hansa Cristiana Andersena.

Če bi hotel slikar ustvariti portret tega čudovitega človeka, bi mu bila njegova fotografija samo zunanja podoba - izhodiščna točka. Notranja podoba pa ustvarja bistvo človekovega značaja. To pa lahko opazimo v izrazu oči, dobrote srca in nasmeha na ustnicah, ki kaže odnos do ljudi in še zlasti do otrok. Sledila je predstavitev:

- NI LAHKO NAJTI SREČE V SEBI - A DRUGJE JE SPLOH NI MOGOČE NAJTI.
  - Predstavili so se učenci - ljubitelji kuhanja: Nec Parezanović, Anja Oluić, Rebeka Gornik
- IZBOR ZA MISS TRAVNIŠKIH RASTLIN
  - Ljubiteljice narave: Nastja Štupica, Mateja Govže, Teja Prijatelj

• TEMA

- Ljubitelji glasbe: Janja Vajdetič, Vito Kumelj, Gea El Habashy, Aleša Oražem

• KNJIGE

- Mladi pesniki: Vito Kumelj, Gea El Habashy, Mateja Drobnič, Jan Klun

• DAN

- Ljubitelji slikarstva: Gea El Habashy, Vili Ilc

• PTICA

- Ljubitelji športa: Peter Batinič, Jan Klun, Ervin Redžić, Matevž Perkovič, Jan Ilc

• OTROK

- Moj vzor so moji starši: Anže Klemenc, Rok Pintar, Simon Kohek

• IGRA

- Kaj bom postal, ko bom velik? Uroš Ahčin, Matej Lisjak, Aleša Oražem, Janja Vajdetič

• ROJSTNI DAN

- Ljubitelji glasbe RAP in plesa: Matej Mate, Mateja Drobnič

Večer smo zaključili s pesmijo W.A. MOZAR-TA: Očetov nauk

Vsakomur izmed nas je ob rojstvu dana pot, po kateri bo stopal skozi življenje. Vsem. Pa vendar se poti med seboj razlikujejo. Nekdo hodi po poti mimo trnja in vej, nekdo drug pa se vozi po avtocesti. Sprašujem se: "Kaj je lepše? Ali hoditi po ozki stezici in nanadoma pred seboj zagledati jaso, ki se ti zdi tako lepa, in kolovozno pot, ki se ti zdi tako široka. Ali pa se je lepše voziti po avtocesti in se zavedati, da jo bo zdaj kdaj konec. Kajti nobena avtocesta ni večna. Naučili so me, da sem se znala veseliti drobnih trenutkov veselja v življenju. Vse pogosteje pa spoznavam, da čas, v katerem živim, zahteva od mene, da se vozim tudi po avtocesti in pazim na tablo: KONEC AVTOCESTE. In kaj bo prinesel jutri?"

Z učenci smo prebili kitajski zid med učiteljem in učencem. Pa vendar kot njihova razredničarka zahtevam, da vedo, kje je stal.

Razredničarka 4.d
Mojca Jelušič
Foto Anica Oluić

PODJETNIŠKI KROŽKI NA OSNOVNIH ŠOLAH

Države, ki se želijo uspešno spopasti z izzivi 21. stoletja, morajo vzpostaviti sistem poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ki bo mladim omogočil razvoj novih vrednot, socialnih veščin in osebnostnih lastnosti, povezanih s podjetnostjo, fleksibilnostjo, kreativnostjo, vseživljenjskim učenjem in pozitivnim mišljenjem. Tega se zavedajo tudi na področju slovenskega šolstva, kjer poteka prenova učnih programov in načrtov, ki prinašajo večje možnosti za razvoj podjetnosti in ustvarjalnosti mladih.

Program razvoja podjetnosti in ustvarjalnosti mladih, ki je eden od podprogramov Akcijskega programa zaposlovanja, je skupen program več ministrstev.

Spodbuja razvoj tistega, kar je potrebno za preživetje v družbi tveganja - da znajo posamezniki v okolju poiskati informacije, zaznati priložnosti in so se sposobni hitro prilagajati spremembam. Za uspešno spopadanje s konkurenco na trgu dela zgolj splošno in poklicno znanje ne zadošča več, treba je razviti tudi veščine komuniciranja in skupinskega dela.

K temu je usmerjen Program razvoja podjetnosti in ustvarjalnosti mladih.

Nosilec programa v Sloveniji je PCGM Ljubljana, izvajalec za celotno Slovenijo pa SUN d.o.o. iz Gornje Radgone.

Tako smo letos tudi mi, ob spodbudi PCRGRibnica, uvedli Podjetniški krožek v osnovnih šolah dr. Franceta Prešerna v Ribnici in dr. Ivan Prijatelj v Sodražici.

S samo ponudbo smo prišli šele v jeseni, ko so bili urniki šolskih in obšolskih dejavnosti že narejeni, zato je bilo tudi težje uskladiti urnike zainteresiranih učencev. Kljub temu aktivno deluje na obeh šolah skupina živahnih in nadebudnih osnovnošolcev višje stopnje.

Na srečanjih smo na začetku preko iger spoznavali različne pojme oz. izraze podjetništva in njihov pomen ter iskali povezavo z vsakodnevnim življenjem, tudi šolskim.

Med uresničevanjem projekta si bomo oblikovali lastno podobo o sebi, svojih željah in sposobnostih ter, seveda, kako najti pot, da svojo idejo, željo uresničimo.

Aprila bodo mladi podjetniki svoj poslovni načrt predstavili na Regionalnem forumu mladih podjetnikov v Novem mestu in upamo, da bodo uspešni in da bodo odšli tudi na Vseslovenski forum v Gornjo Radgono.

...Do takrat pa nas čaka še mnogo dela...!

In kot pravi mojster Miha: "BOMO ZMOGLI?"
"BOMO, BOMO!"

Mentorica Anita Krajnc

Klic pomladi na šoli Sušje

Mesec februar smo pričakali polni navdušenja, saj smo se v razredih dogovorili, da bomo učenci, učiteljice in starši pripravili pustne delavnice. V torek, 5.02. ob 16. uri smo se zbrali v šoli. Pripravili smo tri delavnice in sicer beneške maske, papirnate maske, klobuki, očala itd. in cvrtje pustnih dobrot (krhki flancati, žlinkrofi). Starši so skupaj z otroki veselo ustvarjali. Nastali so čudoviti izdelki in okusno pecivo, s katerim smo se na koncu posladkali. Hvala pridnim staršem!

Na pustni torek pa smo ob spremljavi harmonikarja Marka kot pustne šeme obiskali Sušje in Slatnik.

V tem pomladnem mesecu se bomo spomnili naših mamic. Skupaj z mamicami si bomo ogledali lutkovno predstavo Sneguljčica v Lutkovnem gledališču v Ljubljani. Izdelali bomo tudi skromna darila in z njimi razveselili mamicе.

Vodja šole

Marija Lovšin

Foto Marinka Lovšin

Za študente: Klemen

VANDRANJE
S
ŠTUDENTI

BRUCOVANJE

bo 20. aprila ob 20. uri v dvorani Športnega centra.

Na noge vas bodo spravili BOTRI, NUDE, YOGURT, v smeh pa adbjevci. Čaka vas tudi presenečenje večera!

IMELI BOMO SVOJ ČASOPIS!

Sodelovanje med klubi dolenske regije je počasi obrodilo sadove. Tako smo se klubi zmedli, da bomo začeli izdajati časopis, ki bo pokrival celotno dolensko regijo. Naklada posamezne številke se bo gibala okrog 5000 izvodov. Časopis bo izhajal 1x mesečno na ca 30 straneh.

RŠK bo imel pravico do 5 strani v časopisu, zato vabim vse, ki imate kaj pesniške ali literarne žilice, da nam to sporočite. Sporočite tudi, v kateri vlogi bi se raje znašli: kot član uredniškega odbora ali kot dopisnik.

DOBRODOŠLA JE POMOČ!

Nekaj jih je že sporočilo, da bi radi pomagali pri delovanju kluba. Če se je medtem opogumil še kdo, naj to sporoči. Najlažje in najhitreje kar po e-pošti: rsk@siol.net ali pa se naj osebno oglasi v klub.

E U R O
DIPLOMAT & EURO
Hotel ***☆☆ Restaurant

VOŠČILO TREM SLOVENIJAM

... in nikoli več trpljenja velikega petka slovenskemu narodu, temveč samo resnično vstajenje in zmaga dobrega nad zlim.

Rane, ki jih je zlo prizadelo Slovincem, so še vedno odprte in kljub Vstajenju bolijo. Daj Bog, da bi se kmalu zacelile!

Vinko Levstik

Zahvale in čestitke

CENIK

Za objavo zahval in čestitk, ki jih na časopis naslovijo fizične osebe, Rešeto zaračunava:

5.200,00 SIT za zakup 1/8 časopisnega prostora,

9.750,00 SIT za zakup 1/4 časopisnega prostora.

20% DDV ni vštet v ceni.

REŠETO

ČAROVNIŠTVO

Da postane jajce mehko in voljno in gre skozi prstan, ne da bi se pri tem razbilo, ga morate pet dni namakati v močnem kislu; po tem času ga boste lahko vtaknili, kamor boste hoteli.

Recepti in formule, s katerimi so se zavarovali ali zdravili, so obstajale že od najdavnjših časov. V času, ko so se ta znanja prenašala le ustno, so se našli posamezniki, tako kot na primer v 13. st. nemški teolog in filozof Albert le Grand, ki je spisal dragoceno pisno pričevanje o ljudskem znanju, znano pod naslovom Veliki Albert. V tej knjigi je govoril o čudežnih in naravnih skrivnostih. Gornji "recept" je iz njegove knjige. So pa tudi drugi, kot na primer, kako se prežene kače, kako preprečimo prepire in ločitev, kako pomagamo, da bi majhnim otrokom zrasli zobje, kako ozdravimo kugo...

V nekaterih kulturah je "čarovništvo" zelo živo še danes, tako v tradicionalnih afriških in haitskih družbah. Afriško verovanje v čarovništvo so prenesli v Ameriko sužnji. Ker so izgubili stik s svojimi koreninami, se je to verovanje spreminjalo pod vplivom drugih kultur, indijske in evropske. Na Haitiju se je spojilo v vudujske kulte.

KAJ JE ČAROVNIŠTVO IN KAKO SE JE RODILO

Čarovništvo ni verovanje, katerega začetek se izgublja v zgodovini. Prav tako ni praznoverje. Je način predstavljanja sveta in nevidnih sil, ki ga oživljajo. Zgodovina sabatov in črnih maš, velikih inkvizicijskih procesov in gmad, ki nas s svojimi podobami prevzemajo še danes, ima svoj začetek in konec.

(Čaravnice - satanove neveste, Jean - Michela Sallmana)

Zaradi nesreč, ki so prizadele ljudi v drugi polovici 14. stoletja, revščina, lakota, stoletna vojna, državljanske vojne, razni upori, turški vdori in cerkvena shizma, se je pri ljudeh porajal občutek, da se je pričel čas neznanih naravnih nesreč; te so si lahko razlagali le z nezmernostjo ljudi in grehi Cerkve. Vladala je popolna zmeda, izhod iz krize pa so videli v poslednji sodbi. Rojstvo demoničnega mita in lov na čaravnice moramo razumeti v povezavi z zelo negativnim položajem vere v 15. in 16. stoletju. Takrat so se pričele pojavljati herezije in načenjata zahodno krščanstvo. Čarovništvo je bilo nekakšen odgovor na tesnobno versko ozračje.

Kaj je bilo čarovništvo v resnici? V svoji nedolžni obliki nadnaravna moč, v svoji najhujši pa protiversko delovanje. Da bi upravičili pritiske nad nasprotniki vere, so jih v javnosti predstavljali v najslabši luči. Tako so se tudi rodile teme čaščenja hudiča, zanikanje krščanske vere, črne maše, obredni umori otrok.

Stereotip o obrednem umoru otrok je že zelo star. Rimske oblasti so ga uporabile kot dokaz proti kristjanom, ti nato proti Židom ter pozneje proti heretikom in čarovnikom.

Zahodni svet zagreto preganja čaravnice in čaravnike med leti 1580 in 1670. Pregarjanje ni bilo ves čas enako močno, pač pa se je pojavljalo v valovih. Od časa do časa pa je preraslo v pravo družbeno katastrofo.

Na začetku 16. stoletja so začeli čarovništvo obravnavati kot zločin zoper božje veličanstvo in ga s tem izenačili s herezijo.

Takrat so inkvizicijske postopke prevzela svetna sodišča. Kdor se je ujel v mrežo teh obtožb, sodišč in nasploh kakršnih koli sumičenj, se je le težko izmotal brez posledic.

SABAT

Čarovništva si ne moremo zamisliti brez udeležbe na sabatu. Kakor hitro je sodnik dobil v roke čarovnika ali čaravnico, je bila njegova edina skrb, da žrtvi izsili priznanje o udeležbi na sabatu. Priznanje je bilo namreč vrhunec procesa. Temu je sledila le smrtna obsodba. To je bilo ključnega pomena. Za pomoč pri pridobivanju priznanja so uporabljali torturo - mučenje.

Po priznanju sklenitve pakta s hudičem je imel sodnik samo še eno, tudi nezamenljivo nalogo, izveliči iz obtoženčevih ust imena čim več ljudi iz okolice, ki so se tudi udeleževali sabata.

Čarovniška zaslišanja in preiskave so potekali tajno za zaprtimi vrati. Vrata za javnost so se odprla na

koncu, ko je obtoženi brez mučenja znova potrdil priznanje in je sledila še javna razglasitev. Sledila je usmrtnica, ki je bila pravi spektakel, in je privabila množico radovednežev.

RIBNIŠKI PROCESI

Na Slovenskem je bilo zaradi čarovništva sežganih 265 oseb, zelo verjetno lahko k temu prištejemo še številno 131. To so bile osebe, katerim je bilo sojeno, pa je izid sodbe ostal neznan. V zaporih je zaradi posledic mučenja umrlo 41 oseb.

Čarovniške procese je v naših deželah takrat vodilo posvetno sodstvo. Deželno sodišče Ribnica je bilo nepriviligirano in je zato moralo poklicati deželnega krvnega sodnika. Krvni sodnik je pripotoval v družbi s sodnim pisarjem, rabljem in sodniškim hlapcem in izpeljal sodni postopek. Po koncu procesa je moral imetnik deželnega sodišča pripraviti za krvnega sodnika sodno pojedino.

Prvi ribniški proces je izpričan za leto 1652.

Nek hišni hlapec je ovadil dve dekli, za kateri se je zanimal. Obtoženki sta seveda zgodbo hlapca, kako se je naskrivaj z njima odpeljal na Klek na sabat, zanikali. Najprej.

Po mučenju na čarovniški klopi s pomočjo razbeljene smole sta priznal vse.

Na koncu sojenja sta bili obsojeni na smrt z obglavljanjem in sežig. Na dan usmrtnice se je zbralo veliko ljudi. Poskušali so rešiti dekleti, tako da je hlapec prekladal obtožbe, hišni gospodar pa se je zavzel pri krvnem sodniku za razveljavitev sodbe. Vendar se ni dalo nič več pomagati, saj sta obtoženi čarovništvo že priznala.

Leta 1700 je krvni sodnik začel v Ribnici čarovniški proces proti Marini Košir in Jeri Šober. Prva je 2. marca zaradi hudega mučenja na čarovniškem stolu umrla. Na ta proces se verjetno navezuje proces proti Ani Zbačnik in Neži Rus, ki sta bili sežgani pred ribniški sodiščem. Ti dve sta naznanili Marino Češarek in Lucijo Kerznič, da sta bili sežgani leta 1701. Proces, ki se je začel 1700, pa je zahteval najmanj 7 žrtev, če ne še mnogo več, kajti samo dve izmed usmrčenih obtoženk sta našle več kot dvajset soudeležencev.

Sedaj naj zaslišanka po resnici naznani vse soudeležence tega čarovniškega hudodelstva. Pri pogubljenju zveličanja njene duše naj nikogar po nedolžnem ne naznani, niti nikogar krivega ne prezre.

Vse bo naznanila po svoji vesti.

Naj to stori.

V Nemški vasi so:

Alenka Nosauka, sredi vasi, Marjeta, žena Petrice Hroputha ali Morina, Mikula I., prav tako I. njegova žena, Turkova hči, Marjeta, žena Gregorja Švulerja, Hrenova hči, Marina, hči zaslišanke. Ribnica: pokojna Česnovka, pokojna Rusovka, pokojna Zbačnikova, Anka I. hči zgoraj navedene Česnovke, Marina Šušarkova skupaj s hčerjo.

Potem so hudodelko prenehali mučiti ter jo odpeljali v ječo. Izpraševanje pa se bo nadaljevalo.

(iz zapisnika ribniškega procesa proti Luciji Kerzničavki)

Zanimivo in kako absurdno, če pogledamo sam postopek.

Obtoženi je moral dokazati svojo nedolžnost, čeprav ga niso seznanili s najpomembnejšimi točkami obtožnice. Ločili so ga od zunanjega sveta in mučili.

Če obtoženec prizna med mučenjem, mora svoje priznanje ponoviti v štirindvajsetih urah v drugačnih okoliščinah /.../ če priznanje umakne, ga je treba znova preskusiti z mučenjem. (Henry Boguet, Razprava o čarovnikih iz leta 1602.)

V pojavu fenomena čarovništva in preganjanju tega je mnogo groznega, žalostnega in poučnega. Da, poučnega. Poučnega v smislu, da je danes vsem jasno, da je šlo za nek množičen, hipnotičen nesmisel in da ga zdaj znamo prepoznati ter ga lahko ustavimo v trenutku, ko zaslišimo vzklik "odprt je lov na čaravnice"!

Toda vprašanje, ki se mi ves čas postavlja in se ga ne morem znebiti je: Ga res znamo prepoznati?

**Priprava Marina Gradišnik
Muzej Miklova hiša**

Literatura:

Matevž Košir, Zgodovinska študija v knjigi Zadnja na gmad
Čaravnice-satanove neveste, Jean - Michela Sallmana

ŠPORTNA ZVEZA RIBNICA IMA NOVO VODSTVO

Športna zveza Ribnica je po nejasnih stališčih Občine Ribnica o predlogu organizacije športa v Ribnici v prihodnje, 18. februarja 2002 na izredni skupščini izvolila novo vodstvo.

Predsednik Športne zveze Ribnica je tako postal Jurij Rudež (Plavalni klub Ribnica), tajnik pa Miloš Petelin (Triatlon klub Ribnica).

Skupaj sta predstavila tudi delo in smernice Športne zveze Ribnica v bodoče. Zavedata se, da je osnova vsega dobro delo skupine ljudi. Zato v bodoče pričakujeta medsebojno sodelovanje, veliko idej in predlogov z vseh strani. Med nalogami oz. smernicami so tudi:

- reorganizacija Športne zveze Ribnica, ŠZR (popraviti pravilnik o nagrajevanju in statut, ustanovitev strokovnega sveta);
- načrtno izobraževanje strokovnih delavcev v klubih, društvih, ŠZR, kar pomeni, da je za vzgojno - izobraževalno delo nujno potrebno pridobiti strokovno izobrazbo;
- kategorizirati šport v Ribnici, v smislu, kaj je športna rekreacija, šport mladih, kakovostni šport, šport za dosežek in vrhunski šport;
- vzpostaviti odnos: športnik - klub/ društvo - ŠZR - klub/ društvo - športnik ter klub/ društvo - ŠZR - občina - ŠZR - klub/ društvo
- pomoč klubom/ društvom pri organiziranosti

ter strokovna, pravna, administrativna pomoč; pomoč pri izvajanju posameznih programov, dajanje pobud in predlogov ustanoviteljem za izboljšanje športa;

- ustanovitev in organiziranje posameznih šol ob podpori klubov/ društev (šola: nogometa, rokomet, triatlona, športnega plezanja, gorništa, plavanja, gimnastike, jahanja, šaha, nordijskega smučanja...) - s tem bi razširili bazo mladih športnikov in jim ponudili različne športe;
- pomoč, spremljanje in analiziranje pri izvedbi programov, kot so: Zlati sonček, Krpan, Majске igre...
- promocijska dejavnost ŠZR (organizacija različnih prireditev, tekmovanj; pomoč pri tem);
- razrešiti status TVD Partizan;

- javljanje na javne razpise, kot so: Fundacija za šport, Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Olimpijski komite Slovenije ter občinski javni razpis.

- povezava in sodelovanje s sosednjimi športnimi zvezami, kot je ŠZ Kočevje;

- popraviti odnos z občino Ribnica, sodelovanje z upravnimi organi in strokovnimi institucijami;

- popraviti in ohraniti sodelovanje z mediji (R - kanal, Rešeto, Dolenjski list, Dnevnik, Šport mladih, Univox,...)

- povezava z Osnovno šolo dr. Franceta Prešerna Ribnica in sodelovanje z njo na šolskih športnih tekmovanjih;

- povezava z vrtcem v Ribnici in sodelovanje z njim;

Smernic in bogatih idej je res veliko, vendar s postopnimi in premišljenimi koraki se daleč pride!

Za člane predsedstva ŠZS pa so bili izvoljeni naslednji kandidati (iz zapisnika Izredne skupščine):

Zdenka Mihelič (Planinsko društvo Ribnica), Marjan Kovačič (Rokometni klub Ribnica), Damijan Kromar (Triatlon klub Ribnica), Željko Valčič (Plavalni klub Ribnica), Klemen Ivanec (TŠD Grič)

Predsedstvo ŠZR je svoje delo 'vzelo takoj v roke' in v tem času imelo že dve redni seji, na katerih je obravnavalo predvsem tekočo problematiko, odnos z občino ter problematiko TVD Partizan.

Zdenka Mihelič
Foto AP

Planinci, z novimi močmi veselo na delo!

Planinsko društvo Ribnica je imelo 22. februarja t.l. svoj občni zbor, na katerem je izvolilo novo vodstvo za naslednje dve leti.

Predsednik PD Ribnica je postal Ciril Zbačnik, ki že dolgo dela z mladimi. V upravni odbor PD Ribnica so bili izvoljeni še:

Roman Petelin - tajnik, Dušan Nosan (predstavnik gospodarskega odbora PD Ribnica), Tomaž Klun (kot načelnik markacijskega odseka PD Ribnica),

Martin Žuk (kot načelnik mladinskega odseka PD Ribnica), Stane Babič, Marjan Lesar, Gregor Češarek in Janez Centa.

Že takoj so se resno in zavzeto lotili dela, med drugim so se zavzeto lotili tudi opremljanja novih društvenih prostorov, ki so za bivšo policijsko postajo.

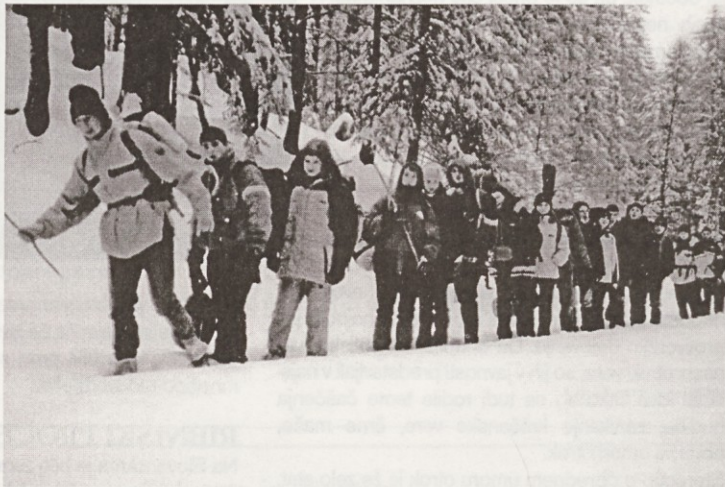
Vsi si želimo, da bi čim več ljudem, predvsem planincem in ljubiteljem narave in gora čimbolj približali pomen in način zdravega življenja in da bi jim moto postalo geslo: Gorništvu kot način življenja! Poti do tega in vsega s tem povezanega pa je veliko, ravno tako tudi idej! Pa varen korak!

Zdenka Mihelič

"SKAVTSKO ZIMOVANJE"

Letošnje zimovanje, so skavtski klanovci preživeli v koči na Medvedjaku. To je bil eden izmed najburnejših vikendov (15.2 - 17.2. 2002), kar so jih kdaj doživeli. Poleg težavnih izpitov, ki so jih morali opraviti, so se morali soočiti z močnim sneženjem in urami hoda zaradi nepričakovanih dogodkov. Vendar so se skavti kljub težavam znašli in vse se je srečno končalo.

S pomočjo voditeljev Marijane, Urške, Jaka in Lee, je bilo zimovanje izpeljano tako, kot se za takšne skavtske taborje spodobi. Skavtinja Ana je dejala, da so ji bili najbolj všeč izpiti, ki jih je moral opraviti vsak izmed njih. Dejala je, da so bili dobro zastavljeni in kar zahtevni. Najbolj ji je bil všeč izpit iz prve pomoči. Mateju pa je bil najtežji izpit iz Morsove abecede. Poleg teh dveh izpitov so morali opraviti izpite še iz orientacije, delanja vozlov, priprave ognjev in skavtske duhovnosti. Kdor jih ni opravil prvič, je moral potem, zvečer, na

popravne izpite. Na koncu so vendarle opravili izpite prav vsi.

Pri vsem tem pa jim je bilo najpomembnejše, da so se družili in zabavali, skratka, da so se imeli "fajn".

Mojca Tekavec
Foto: Jaka Klun

Začetek spomladanskega dela prvenstva v 1. državni ligi

Za nadaljevanje prvenstva v tekmovalni sezoni 2001/2002 se je rokometni klub Inles-Riko začel pripravljati takoj po novoletnih praznikih. Treningi so potekali v glavnem v dvorani športnega centra v Ribnici, odigrano je bilo tudi nekaj tekem, na katerih je ekipa večinoma zmagovala.

Kot je navada pred vsakim startom prvenstva, so tudi tokrat nekateri igralci prvega moštva iz znanih ali neznanih razlogov prenehali z aktivnim igranjem, in sicer Tomaž Lesar, Franci Pajnič in Simon Bartol.

Prvenstvo se je začelo 16.02.2002 s tekmo proti zadnje uvrščeni ekipi Izole. Sama pomembnost tekme, kjer so nam mnogi že avtomatsko pripisali zmago, je opravila svoje. Na koncu je domača ekipa le zmagala z 29:27, čeprav je vodila že s 6 goli razlike.

Naslednjo tekmo smo odigrali v Sevnici, kjer je domača ekipa v boju za obstanek v ligi nujno potrebovala zmago. Tu je ekipa Inles-Rika dokazala rutino in zrelost, celo tekmo nadzorovala rezultat in na koncu zmagala z 31:28, domačine pa po vsej verjetnosti poslala v nižji rang.

Sledili sta tekmi z močnima ekipama Gorenja iz Velenja in Rudarja iz Trbovelj. Tretje uvrščena ekipa prvenstva -Gorenje- je bilo močnejše in je zmagalo z 32:26, čeprav bi bil rezultat lahko ugodnejši. V Trbovljah, na tekmi proti domačemu Rudarju, bi lahko s malo športne sreče v predzadnji minuti rezultat celo izenačili. Končni rezultat 35:32 tudi pove, da so se naši igralci proti ekipi, v kateri je nekaj bivših članov reprezentance Slovenije in sedanjih članov mladinskih selekcij, dobro upirali.

Po štirih tekmah nadaljevanja je osvojeno 50% točk, torej z 10 točkami zasedamo 9. mesto.

V tekmah meseca marca si ekipa upravičeno nadeja zmage.

Naj na koncu še dodam v poduk tistim "privržencem" kluba, ki jih je strah, s kakšno ekipo bomo igrali v 1. državni ligi:

Rokomet se je v Ribnici igral, in kot sem že napisal v januarjski številki Rešeta, se bo še zmeraj igral. Ni strahu.

V mesecu aprilu pa vas vabimo na ogled zanimivih tekem, in sicer:

6.4.2002 RK Inles - Riko : RK Celje, Pivovarna Laško

13.4. 2002 RK Inles - Riko : RK Velika Nedelja

27.4.2002 RK Inles - Riko : RD Mobitel Prule 67

RK INLES - RIKO
tajnik: **Marjan Kovačič**

Ribniški študenti dolenski prvaki

Ekipa Cassuci RSK je po petih turnirjih in 12 odigranih tekmah postala dolenski prvak v malem nogometu. Zadnji turnir je bil v Trebnjem, kjer smo premagali Novo mesto, Črnomelj in Trebnje. Rezultati povedo vse: 6:1, 7:2 in 7:3. Ekipa je neporažena že zadnje tri turnirje (8 zmag), ravno v zadnji tekmi pa smo premagali do tedaj vodilni Črnomelj in pristali na 1. mestu z 1 točko prednosti.

Lestvica:

1. Ribniški študentski klub Cassuci	27 točk
2. Klub belokranjskih študentov	26 točk
3. Klub posavskih študentov	20 točk
4. Društvo novomeških študentov	16 točk
5. Klub študentov občine Trebnje	0 točk

Na finalnem turnirju, ki se bo odvijal na Ravnah na Koroškem od 13. do 15. aprila, bodo nastopile še preostale ekipe iz drugih regij. Zmagovalec turnirja bo tako postal slovenski študentski prvak v malem nogometu.

Za pomoč se zahvaljujemo d.o.o.: Bomax, Petek Transport, Maxiles in s.p. Optik Janez Poznič.

Klemen Ivanec

Plavanje

MLAJŠI DEČKI IN DEKLICE NA DRŽAVNEM PRVENSTVU V CELJU

Celje, bazen Golovec 16. in 17. marec

Državnega prvenstva za mlajše dečke in deklince, ki se je odvijal v Celjskem bazenu Golovec se je udeležilo petnajst ribniških plavalcev. Tekmovali so v konkurenci 300-tih otrok iz 18. slovenskih klubov in v ekipni razvrstitvi zasedli enajsto mesto, ter tako prehiteli kar nekaj klubov.

V dveh dneh, kolikor je prvenstvo trajalo, so izvedli preko 80 startov v vseh plavalnih disciplinah in osvojili 8000 točk. Med posamezniki je najboljšo uvrstitve dosegla Keyla Andoljšek, ki je na 50m prsno osvojila 6. mesto in na 100m prsno 8. mesto, med dečki se je najbolje uvrstil Nejc Lovšin, ki je na 100m prsno zasedel 15. mesto in na 50m 16.mesto. Nastopili so še Rok in Petra Polajžar, Tilen in Sebastjan Kočevar, Nik Zobec, Nika Zobec, Blaž Oražem, David Kovač, Tia Čiček, Janja Starc, Kristjan Obranočič in Nik Rus ter Martin Maležič.

Drago Marjanovič

Foto: Vlasta Nadler - Maležič

Ko je med nami odjeknila žalostna vest, da je Tomislav Vučemičević za vedno zapustil naše vrste, smo se zdržnili in onemeli. Njegova življenjska pot se je namreč končala ravno na dan, ko smo se kot vsak prvi četrtek v mesecu zbrali na društvenem sestanku, tja je tudi sam vedno rad prihajal. Z grenkobo smo z minuto molka počastili spomin nanj, na člana, funkcionarja, strokovnega vodjo in človeka, ki je okrog sebe vedno imel rad le prijatelje.

V Društvu rokometnih sodnikov Ribnica se je začela pot skoraj vseh nas, ki imamo radi rokomet in mu pripadamo. Ta pot pa je bila tesno povezana tudi z njim. Vedno nam je pomagal in poizkušal reševati težave, ki smo jih imeli mlajši. Vedno je bil pozoren na dogajanje okoli sebe in verjel je v nas mlade, nas spodbujal ter se z nami veselil tudi naših uspehov.

Ob prihodu v zanj vedno čudovito Ribnico, v 60-ih letih, je tu spoznal svojo zakonsko družico Tinco in si ustvaril lep in topel dom. Poleg profesionalnega ukvarjanja z glasbo v vojaškem orkestru se je takoj vklopil v delo društva TVD Partizan Ribnica. Rokomet je bil takrat še mlad šport. Kot rokometni vratar je oral ledino ribniškega rokometu, ki je do dandanes ostal šport številka ena v kraju in okolici. Nekaj let je bil trener ženske ekipe Ribnice, v 70-tih je vodil takratno dolensko rokometno ligo, v 80-tih je sodeloval pri oživitvi naše, takrat maloštevilnega zbora, v 90-tih pa je bil predsednik strokovne komisije DRS Ribnica. V vsem tem času je bil aktiven kot rokometni sodnik in kasneje kot delegat ter kontrolor v slovenski in 2. zvezni rokometni ligi naše nekdanje skupne države.

Ostal nam bo v neizbrisnem spominu kot dobrasrčen, šaljiv, nasmejan in miren, moder in strokoven član društva. S svojimi moralnimi in strokovnimi kvalitetami si je zaslužil, da smo mu na predlog članov podelili naziv častnega člana našega društva.

Društvo rokometnih sodnikov Ribnica
Peter Kočevar, tajnik

Pozdravljeni, ljubitelji najmlajšega kluba v Ribnici

No, stvar je približno takale: februarja meseca smo bili plezalci izredno aktivni. Imeli smo projekt razširitve male plezalne stene. Po treh dneh rezanja in vrtnanja nam je uspelo sestaviti podaljšek plezalne stene za večanje maksimalne moči ter eksplozivnosti mišic. Celotna investicija nas je stala ugodnih 150.000 SIT, saj smo večino dela opravili sami (hvala, mamice in očeki, hvala Maxiles). Moram potožiti, da nam vse ni šlo tako, kot smo si zamislili (Seljan, žal nam je za sveder, hvala, Rus). Ko je bilo vse to za nami, pa smo se šli še umetniško izražanje. Malce smo preuredili celotni prostor, da smo pridobili še kakšen meter. Nato pa smo vzeli v roke čopiče in barve in nastale so prave umetnine, ki zares poživijo prostor. Ja, povem vam, da je zdaj tudi plezanje veliko lepše, saj nas obliva morje barvnih vzorcev, ki kot delčki duše, ki so jih pustili

v slikah naši umetniki, vplivajo na izvrstno počutje in nam omogočajo boljše rezultate. Sicer pa pripravljamo tudi krajši tečaj

za osvojitve osnov plezalne tehnike, ki bo predvidoma drugi mesec, ko se bo vreme malce otoplilo. Če koga zanima plezanje, se lahko oglasi vsak petek ob 20:00 v Športnem centru Ribnica Pod stenco, kjer imamo tudi sestanke. Mislim, da je zdaj pravi čas za začetek treninga. Saj bo kmalu tu poletje, in če nočete biti kot Lakotnikov mrzli bratranec Vampež, je prav, da storite nekaj za svoje telo. Drugače pa je prostor Pod stenco odprt v ponedeljek, sredo, petek od 17. do 18. ure za OŠ in tekmovalce ter od ponedeljka do petka od 18. do 20. ure za vse člane. Sicer pa se dogovarjajte z našim najbolj pridnim Alešem po telefonu na številki 040-828-506.

Tekst in foto: vaš najljubši Dejan

TRIALONCI TŠD GRIČ ZAKORAČILI V NOVO SEZONO

V knjigi TŠD GRIČ smo dodobra popisali list, ki pripada prvemu letu skupnega druženja, treningov in tekmovanja triatlonske sekcije. Zapisali smo lahko lepe dosežke, saj se je požrtvovalno vztrajanje vaditelja, otrok in njihovih staršev izkazalo za plodno in zelo uspešno. Trud in rezultati niso ostali neopaženi tudi pri Triatlonski zvezi Slovenije, ki v svojih vrstah pogreša prav tak kadetski prirastek, kot ga oblikuje TŠD Grič. Dober glas seže v deveto vas - pa je včasih dovolj, da seže le v bližnjo. Taki občutki so nas namreč prevzeli, ko je beseda dala besedo in smo tako rekoč v trenutku okreplili svoje vrste z novim članom. Takoj smo spoznali, da Janez Pirker ni le običajen nov član. Že na samem začetku je z velikodušno potezo pokazal, da si namerava lastiti ime glavnega donatorja triatlonske sekcije TŠD Grič.

Za uspehe in napredek v športu ne zadostuje vedno le vztrajnost in disciplina, dobra volja in odpovedovanje. Potrebna je tudi "tehnološka baza" - t.j. oprema in znanje ravnati z njo. Tistih prvih naštetih reči včasih ne manjka; se pa včasih marsikomu zatakne pri spoznanju, da zna biti triatlon tudi drag šport, saj je potrebno nabaviti kar nekaj opreme. Najdražji del osnovne opreme je nedvomno dirkalno kolo. Tako tudi zaradi takih finančnih zalogajev nevede in neopazno kdaj propade ta ali oni mladi športni talent, še preden se je njegov cvet uspel odpreti.

Kot poznavalec in ljubitelj športa je vse to dalj časa opazoval tudi Janez Pirker, ki ima

v Ribnici svoj servis in trgovino kolesarske in druge športne opreme. Že 13 let s pridom uporablja in nenehno povečuje svoje strokovno znanje pri ravnanju z njo, pomaga pa tudi mladim športnim upom. Najraje in najlaže ravno otrokom, ki se znajo danega daru iskreno razveseliti in ga spoštovati v njegovem bistvu.

Veseli je bilo res veliko, ko je dana obljuba dobila svojo stvarno obliko: tri popolnoma nova - po meri otrok izdelana dirkalna kolesa znamke Peugeot, "še topla" dana v uporabo triatlonecem oz. TŠD Grič. Še več: sklenjen je bil dogovor o minimalni enkratni letni odškodnini, ki bo na tak način uporabljena kolesa (tudi naslednja!) postavila v trajno last individualnemu uporabniku oz. TŠD Grič. Tudi trenutni "vozni park" naših triatlonecev je bil deležen temeljitega spomladanskega remonta. Cena samo lepa beseda zahvale. Pirker navaja, da naj bi tako ostalo tudi v bodoče.

Veseli dogodki so torej razburkali razpoloženje v društvu. Pričakovanje nove sezone je vznemirljivo, toliko bolj, ker bo šlo letos še bolj zares kot lani. Selektor triatlonskih reprezentanc Slovenije Grega Hočevar je namreč tudi med TŠD-jevci našel "glino", ki jo bo skupaj z domačim vaditeljem Pelajem poskušal oblikovati v "izdelek", morda primeren tudi za nastopanje na Evropskem prvenstvu. Prve priprave bodo med 13. in 17. marcem v Medulinu pri Puli. Tja se bo odpravila tudi celotna mlada TŠD-jevska zasedba. V odmerjenih dneh se bodo ob skupnem druženju poskušali naučiti kar največ, in tako bodo združili prijetno doživetje z nabiranjem koristnih izkušenj.

Pa srečno!

O. P.

ROKOMETNA ŠOLA RIBNICA TUDI LETOS USPEŠNA

Ribniški rokomet, ki se že tradicionalno vrsto let lahko pohvali z odličnimi dosežki na področju mlajših selekcij, je tudi letos na dobri poti, da te dosežke potrdi. Približno 130 mladih rokometashev in rokometashec, ki so razvrščeni v 7. tekmovalnih skupin, je v prvem delu tekmovalne sezone na dobrih mestih lestvice in imajo možnosti za lepe kočne uspehe - to je na uvrstitve v finalne boje in se tam potegujejo za naslove državnih prvakov. V našo šolo smo vključili tudi ekipo iz Sodražice in iz Dobropolja. Ker pa polfinalna tekmovalna še niso zaključena, bi vam radi postregli z delnimi rezultati in pa predvidenji o zaključnih tekmovanjih.

KADETI:

trener CIRIL ANDOLJŠEK
tehnični ANDREJ LUNDER

2. mesto v polfinalni skupini. Lepe možnosti za uvrstitev v finale - reprezentantje: DARJAN KOŠIR, MATEJ LUNDER, NEJC OREL.

STAREJŠI DEČKI:

trener ZDENKO MIKULIN
tehnični TONI ANDOLJŠEK

1. mesto v polfinalni skupini

BREZ PORAZA - Lepe možnosti za uvrstitev v finale
REPREZENTANTJE -BORIS BEČIROVIČ, IVO ILC,
JOŽE ZELKO, ALEŠ ILC

STAREJŠI DEČKI "B":

Sodražica-Ribnica

trener JOŽE LUŠIN

1. mesto v četrtfinalu

teško se bo prebila čez polfinale, ki bo v Celju.

MLAJŠI DEČKI "A":

trener TONI ANDOLJŠEK

Ekipo je zasedla 3. mesto v četrtfinalu in se ni uvrstila v polfinale.

MLAJŠI DEČKI "B":

trener SAŠO KERSNIČ

1. mesto v četrtfinalu in lepe možnosti za nastop v finalu.

STAREJŠE DEKLICE:

trener ZDENKO MIKULIN

2. mesto v ligaškem tekmovanju za ekipo KRIM - ETA N.R. in uvrstitev v polfinale, izločili ekipo OLIMPIJE in GRAMIZ iz Kočevja.

REPREZENTANTKE: širši izbor - METKA ILC, TJAŠA ANDOLJŠEK, URŠA FAJDIGA, PETRA NOSAN, GORDANA MARIN

MINI ROKOMET:

trenerji -GORAN ĐOKIČ, SAŠO KERSNIČ, GREGOR ŠKULJ, JOŽE LUŠIN

Mednarodni turnir v Celju - nastopalo bo 5 ekip iz našega kluba v petih skupinah:

1. MESTO - RK INLES-RIKO

2. MESTO - RK INLES-RIKO "B"

3. MESTO - RK SODRAŽICA

3. MESTO - RK INLES-RIKO "C"

3. MESTO - RK VIDEM-DOBRE POLJE

Na koncu bi za te odlične uspehe pohvalil vse mlade rokometashe in trenerje ter sponzorje, ki so pomagali tem ekipam ustvariti dobre pogoje in za nesebično delo v rokometni šoli. Vse, ki bi se radi vključili v naše programe in delo, pa pozivamo, da se informativno obrnejo na vodjo rokometne šole.

POZIV STARŠEM:

Starše mladih rokometashev naprošamo in pozivamo, da se čimbolj vključijo in spremljajo svoje otroke na treningih in tekmah ter jih podpirajo pri razvoju in tej najlepši igri z žogo. Ne bi se pa tudi mi v klubu branili kakšnega sponzorskega prevoza z osebnim avtomobilom na tekme, kjer igrajo vaši otroci.

Vsem lep rokometni pozdrav!

*Vodja rokometne šole
Zdenko Mikulin*

RIBNICA IN RIBNIŠKA DOLINA NA PRELOMU 19. v 20. STOLETJE V DOKUMENTIH ZGODOVINSKEGA ARHIVA LJUBLJANA

Mag. BRANE KOZINA

Dokumenti, ki so in bodo predstavljeni, imajo dva namena. V zgodovini Ribniške doline bodo obrnili list knjige za stoletje nazaj. Starejšim bralcem kot nostalgičen spomin na svojo mladost in življenje ob prelomu stoletja, mlajšim pa izživijo "brskanju" v arhivu in iskanju "mečesa novega".

Besedila objavljamo v izvirnem jeziku tedanjega časa, saj želimo ohraniti verodostojnost. Teksti zato niso jezikovno popravljani.

ŽANDARMERISKA STANICA RIBNICA - OKRAJNO SODIŠČE RIBNICA, 8. JULIJA 1930

Gostilničar Mihelič Gregor iz Ribnice št. 30 že en mesec dni opazuje, da mu nekdo krade denar, cigarete, vino, žganje, pivo in pokalice iz njegovega lokala. Mihelič je v začetku mislil, da je zgoraj navedene stvari vzela njegova žena, pozneje pa je on zadal, da je moral tatvino navedenih stvari izvršiti le v rodopisu podpisani Janez R., ki je bil v službi pri njegovem zetu Pirkoviču Francu, trgovcu v Ribnici. Janez R. je hodil na prenočišče v hlev imenovanega Miheliča in pri tej priliki kradel popisane stvari. Pred nekaj dnevi je Mihelič opazil v postelji osumljenega Janeza R. prazne steklenice od piva. Hlapec Ivan K., ki je bil svoječasno v službi pri posestniku Klunu Ivanu je priobčil, da je pred nekaj tedni zasačil obdolženca, ki je kradel Miheliču Gregorju deteljo. Omenjeni trgovec Pirkovič je dne 5. julija 1930 opazil v njegovem skladišču, kjer sta bila isti dan zaposlena v rodopisu popisana Janez R. in Leopold G. v eni mali vreči okoli 3 kg sladkorja skritega za enim zidom. Ko je Pirkovič imenovana dva poklical na zagovor se je Janez R. opravičeval, da je nedolžen in da je sladkor pripravil Leopold G. Omenjeni pa je izjavil, da je sladkor mislil vzeti Janez R. Janez R. je pred kakimi 14 dnevi popival v gostilni Arko Josipa in plačal zapitek z enim 100 Din bankovcem, medtem ko je Pirkovič izjavil, da mu je on izplačeval le po 20 do 30 Din. Janez R. je pred nekaj dnevi podaril svojemu tovarišu Leopoldu G. nekaj komadov Drina cigaret in imenovanemu Miheliču Gregorju je bilo tudi približno 1 škatlja Drina cigaret ukradena v vrednosti 50 Din.

Mihelič Gregor pogreša za 1000 Din v gotovem za 40 l vina po 10 Din, 7 l žganja po 34.50 Din, 7 steklenic piva vredno 35 Din in nekaj komadov pokalic. Osumljeni je izjavil, da mu je 100 Dinarski bankovec izročila Pirkovičeva žena in sicer z naročilom, da prevzame neko blago na kolodvoru in istega plača vozarino s tem denarjem, ker pa na železniški postaji niso imeli drobnega denarja je šel v dotično gostilno menjat. Glede cigaret pa se je opravičeval, da mu jih je podaril en potnik, ki ga je vozil v Grčarice.

ŽANDARMERISKA STANICA RIBNICA - OKRAJNO SODIŠČE RIBNICA, 21. FEBRUARJA 1931

Dne 16. februarja 1931 je prišel v Ribnico trgovec in gostilničar Usenik Ivan iz Ljubljane in se ob tej priliki zgledil pri sodnemu uradniku Rigler Francu v Ribnici. Med drugim razgovorom je imenovani priobčil omenjenemu Rigler Francu, da je bil izvršen neki atentat na ministrskega predsednika arm. generala g. Živkovič Pera. Ta povest se je potem razširila v tukajšnjem trgu na sledeče osebe in sicer: Imenovani Rigler Franc je to govorico zaupno priobčil dne 17. februarja tukajšnjemu šolskemu upravitelju Kmetu Hermanu, Kmet Herman na isti način dekanu g. Skubicu Antonu, Skubic Anton svojemu tovarišu kaplanu Fister Francu in poslednji pa trgovcu Pirkovič Francu vsi iz Ribnice. Upravo policije v Ljubljani se zaprosi, da navedenega Usenika Ivana zaradi prenašanja vznemirjajočih vesti vpraša in ugotovi kedo je najprvo v Ljubljani to vest spravil v javnost odnosno si isto izmislil.

ŽANDARMERISKA STANICA RIBNICA - OKRAJNO SODIŠČE RIBNICA, 21. JULIJA 1931

Dne 11. julija 1931 okrog 10. ure dopoldne je šel 16 letni Jože Š. v družbi s svojo 14 letno sestro Amalijo in 12 letnim bratrancom Francetom R. vsi iz Brega v gozd v takozvane "Hoste", last lesnega trgovca Ivana Kluna iz Ribnice. Jože Š. in Franc R. sta se spazila vsaki na eno lipovo drevo in pričela tam obtrgovati lipovo cvetje. Kmalu sta se približala k lipovemu drevesu v rodopisu podpisani Ignacij K. in Ivan K. Ko je Ignacij K. kateri je držal eno dolgo palico v roki opazil Jožeta S. na drevesu je zakričal rekoč: "Hudič dol", medtem, ko je Ivan K. zakričal "streljaj". Jože Š. se je vsled teh grožen tako ustrašil, da je zgubil ravnotežje in strmoglavil kake 3 metre globoko iz lipovega drevesa na tla in udaril z glavo ob kamen, ter si ob tej priliki pretolkel na desni strani lobajno in zlomil ključno kost, vsled katerih poškodb je ostal v popolni nezavesti na tleh. Franc R. kateri je bil na zdraven stoječem drevesu, je videl, da je njegov bratranec padel in pričel jokati, medtem, ko je Amalija S. zbežala na svoj dom. Ko sta Ignacij K. in Ivan K. videla, da se je Jože Š. hudo poškodoval sta ga prišla in nesla na njegov dom. Jože Š. se sedaj nahaja v oskrbi svojih staršev, kateri bode po izjavi okrajnega zdravnika g. Dr. Oražma Janeza težko ostal pri življenju. Ignacij K in Ivan K. sta dejanje priznala in izjavila, da sta to v šalah naredila.

ŽANDARMERISKA STANICA RIBNICA - OKRAJNO SODIŠČE RIBNICA, 13. AVGUSTA 1931

Dne 8. avgusta 1931 god. je v rodopisu navedena

NEKDAJ BIL JE TAKŠEN RIBNIŠKI VSAKDAN...

XV. del

Frančiška P. na njivi "Stare njive" last posestnika Franca Vesela iz Ribnice, kradla krompir. Po izjavi prič Marjete T. iz Hrvače in Pepe C. iz Ribnice so se one tega dne zadrževale na "Starih njivah" in so ob tej priliki opazile Frančiško P. katera je prišla po njivi Franca Vesela, ter tam počela z rokami politi krompir, istega pobrala in v predpasniku odnesla domov. Vesel Franc je izjavil, da na njegovi njivi na večjih krajih manjka krompir, isto tako tudi grah in fižol, katerega, da je gotovo Frančiška P. pokradla, ker je splošno znano, da se bavi s tem. Frančiška P., katera je bila v prednji zadevi povprašana je prednedavno dejanje priznala, ter izjavila, da je bila ona prvič na njivi in da ona graha in fižola ni kradla.

ŽANDARMERISKA STANICA RIBNICA - OKRAJNEMU SODIŠČU V RIBNICI, 14. JANUAR 1930

Nekega večera pred pretečenimi božičnimi prazniki je prišel Alojzij L., k čevljarškemu mojstru Francu L., kjer so se nahajali čevljarjeva žena, dalje župan občine Sušje ter Anton A. Med raznim pogovorom je Alojzij L. navzočim tudi omenil, da je pred nedavnim časom opazil, ko je njegov sin z njegovo ženo odnosno s svojo materjo spolno občeval. Ta dogodek je župan podpisanemu dne 10.t.m. prijavil. Dne 12. t.m. dopoldan se je Alojzij L. sam zgledil na tukajšnji stanici in izpovedal, da hoče on tudi pred žandarmerijo in pred sodiščem to izpovedati. Sledi izjava: Alojzij L. je neko soboto baje dne 7. decembra 1929 popoldan odnesel nekaj motičev lesnemu trgovcu Kovačič Francu v Jurjevico, za katere je prejel 15 dinarjev. Za ta denar si je kupil pol litra petroleja in škatljico masti za mazanje čevljev. Prišel je domov, nalil petrolej v svetiljko ter prižgal luč, nakar si je hotel še čevlje osnažiti in obrtiti in se hotel pripraviti za drugi dan, da bi šel k sv. maši. Mišljenega dela pa mu žena in sin nista pustila, temveč sta mu luč ugasnila. Ko si je ponovno prižgal luč sta ga žena in sin naskočila, ugasnila luč ter ga vrgla na posteljo in sin ga je držal za usta, da ni mogel kričati a žena ga je tepla z eno palico. Čez nekaj časa, ko sta ga pustila je šel k županu, da naredi mir v hiši. Župan se prošnji ni odzval, nakar je šel Alojzij L. k počitku v svojo posteljo in se naredil kakor da bi spal... Sin France se je medtem ulegel v svojo posteljo, ki je v isti sobi, a žena se je spravila na peč. Okrog 1/2 21 ure pa je šel France za materjo na peč med katerima se je najprvo razvil pogovor o tem, da sta tisti dan dobro očeta obdelala, da je bil pokoren. Nato je pričela mati svojemu sinu pripovedovati odnosno ga nagovarjati, da je fini fant, pa hodi k stari babi (mislječ pri tem na H.S, ko jo je on v pretečenem poletju hotel posiliti), da si rajši dobi mlado deklo, da bode imel vsaki večer, ako ne more brez tega biti. Nato je sin rekel, naj mu ona pusti, kaj bode okrog hodil in iskal, saj ima moža itak nič vrednega. Zatem je postala kopica na peči višja... V sobi dotično noč sicer ni gorela nikaka luč, vendar je bilo toliko svetlo, da je priča zmogla vse kretnje na peči videti in opazovati... (Op. ured.: pisec podlistka celotnega zasllišanja oziroma izjave ni želel objaviti, ker se mu je zdela preveč nemoralna).

Se nadaljuje

